

**Η ΜΕΛΙΣΣΑ
ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.**

**ΦΑΛΛΑΔΙΟΝ Η'. καὶ Θ'. κατὰ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ καὶ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ.**

L'ABEILLE D'ATHÈNES.

**VIIIe LIVRAISON
MOIS D'AOUT et De SEPTEMBRE.**

Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Κεντρικῆς Γεωργικῆς ἑταιρίας.

Τέλος πάντων μία τῶν ἐνθερμότερων εὐχῶν παντὸς εὐκρινῶς διορῶντος τὸ μέλλον τῆς πατρίδος τοῦ Ἑλλήνου, δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ εἴπωμεν, εὐδοῦται. Τὸ καταστατικὸν τῆς Κεντρικῆς Γεωργικῆς ἑταιρίας ἐν Ἀθήναις ἐνεκρίθη τὴν 19 Ἰουλίου 1864. Ἡ δ' αὐτοῦ Μεγαλειότης εὐηρεστήθη νὰ κηρυχθῆ προστάτης τῆς ἑταιρίας ταύτης.

Μετὰ τὴν γενομένην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν τὴν 10 Μαΐου ε. ε. περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦτου σύσκεψιν, τῆς ὁποίας τὰ καθέκαστα ἐδημοσιεύσαμεν ἄλλοτε διὰ τῆς Μερίσσης τῶν Ἀθηνῶν (1), συνῆλθον τὴν 28 Ἰουνίου ε. ε. ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ διάφοροι πολῖται πρὸς συζήτησιν τοῦ ἐτοιμασθέντος ἤδη ὑπὸ τῆς ἐπι τούτῳ ἐκλογεῖσθαι ἐπιτροπῆς σχεδίου τοῦ καταστατικοῦ. Ἀπόντος δὲ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, προέδρευσε μὲν ὁ Κ. Μ. Σχινᾶς, χρῆν δὲ γραμματέως ἐξετέλεσεν ὁ Κύριος Κ. Φωστηρόπουλος, καὶ τὴν ἐναρξιν τῆς συσκέψεως καὶ συζητήσεως ἔκαμεν ὁ Κ. Σπηλιωτάκης, μέλος τῆς ἐπι τῆς συντάξεως τοῦ σχεδίου ἐπιτροπῆς, διὰ λόγου καταλλήλου καὶ ἐμβριθοῦς.

Μετὰ ταῦτα ἡ συνέλευσις προέβη εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ σχεδίου τοῦ καταστατικοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ παρεδέχθη μετὰ τινὰς προσθήκας καὶ ὀλιγίστας τροποποιήσεις, καὶ ἔπειτα ἐξελέξατο ἐπιτροπὴν, ἵνα συναρμολογήσῃ τὰς προσθήκας καὶ τροποποιήσεις, ἵνα συλλέξῃ ὑπογραφὰς μελῶν, ἵνα αἰτήσῃ τὴν ἐγκρίσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν προστασίαν τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος, καὶ τέλος, ἵνα προπαρασκευάσῃ τὸ πᾶν πρὸς τὴν ὅσον ἐνεσφι ταχυτέραν σύστασιν τῆς ἑταιρίας.

(1) Ἴδε Μερίσσης Ἀθηνῶν τόμ. α' σελ. 242—250.

Société Centrale d'Agriculture à Athènes.

Nous pouvons dire avec certitude qu'un des vœux les plus ardents de tous ceux qui s'occupent sincèrement de l'avenir de ce pays est enfin accompli. Les statuts de la Société Centrale d'Agriculture à Athènes ont été approuvés le 19/31 Juillet 1864 par le gouvernement. Sa Majesté le Roi a daigné se déclarer protecteur de la société.

Après la délibération qui eut lieu le 10/22 Mai dernier dans la maison Métropolitaine d'Athènes et dont nous avons publié ici le compte-rendu (1), plusieurs personnes se réunirent le 28 Juin 10 Juillet dans le même local pour délibérer sur un projet préparé par une commission qui avait été nommée à cet effet. — En l'absence de Son. Em. le Métropolitain, la réunion fut présidée par M. Michel Schinas, M. C. Phostirooulos remplissant les fonctions de secrétaire.

M. Spiliotakis, membre de la commission de rédaction, ouvrit les débats par un discours adapté à la circonstance. Après quoi, l'Assemblée passa à la discussion du projet, qu'elle adopta avec quelques additions et modifications; ensuite, elle choisit une commission, chargée de coordonner ces additions et ces modifications, de réunir les signatures des membres, de demander l'approbation du gouvernement et la protection de Sa Majesté, enfin de préparer tout pour l'établissement de la société le plutôt possible.

(1) V. L' *Abeille d'Athènes*, tom. 1er, pag. 242—250.

Τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης διετύπωνεν ἡ ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ σχεδίου τοῦ καταστατικοῦ ἐπιτροπὴ καὶ παρέδεχθη ἡ Συνέλευσις δι' ἰδιαίτερου κεφαλαίου, τὸ ὅποιον καὶ παρέλαβεν ἐν τῷ καταστατικῷ ὡς ἀκροτελευταίους ὁρισμοὺς, εἶχε δὲ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ὡς ἐξῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Ἀκροτελευταῖοι ὁρισμοί.

ἄρθρ. 53. Τὸ παρὸν καταστατικὸν θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Β. Κυβερνήσεως παρὰ τῶν Κ. Κ. Α. Γούδα ἱατροῦ, Π. Ἐμ. Γιαννοπούλου, Ἀντ. Φ. Παππαδάκη, Σ. Σωτηροπούλου, Σ. Σπηλιωτάκη, τοὺς ὁποίους διωρίζομεν ὡς προσωρινούς ἐπιτρόπους ἡμῶν καὶ θέλει παρακληθῆ παρ' αὐτῶν ἡ Α. Μ. νὰ ἀναγραφῆ προστάτης τῆς ἐταιρίας. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἔγκρισιν τοῦ καταστατικοῦ οἱ εἰρημένοι ἐπίτροποι θέλουσι προκαλέσει δι' ἐγκυκλίου προκηρύξεώς των τὴν ἐγγραφὴν καὶ ἄλλων μελῶν. Ἄμα δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφησομένων μελῶν φθάσῃ τοὺς τεσσαράκοντα, θέλουσι προκηρύξει οἱ διαλειφθέντες ἐπίτροποι τὴν συγκρότησιν τῆς πρώτης γενικῆς συνέλευσεως. Ἡ συνέλευσις αὕτη θέλει ἐκλέξει τὸ πρῶτον διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἐταιρίας κατὰ τὸ ἄρθρον 38. Τοῦ πρώτου δὲ τούτου διοικητικοῦ συμβουλίου ἡ ὑπηρεσία διαρκεῖ μέχρι τέλους τοῦ 1866 ἔτους.»

ἂ Συγχρόνως θέλει ὑποβληθῆ παρὰ τῶν εἰρημένων ἐπιτρόπων αἰτήσις εἰς τὴν Κυβέρνησιν.»

α) Νὰ χορηγήσῃ αὕτη ὅποιαν προαιρεῖται χρημ. συνδρομὴν.

β) Νὰ παραχωρήσῃ τῇ ἐταιρίᾳ τὸ πλεῖστον τῆς πρωτευούσης ἐθνικὸν κτῆμα, λεγόμενον τοῦ ῥούφου κατὰ τὴν περιοχὴν του, μετὰ τῶν ἐμπεριλαμβανομένων ἐλαιοδένδρων, οἰκοδομῶν, ὕδατος κλπ. καθὼς καὶ τὸ παρακείμενον δημόσιον δενδροκομεῖον, τοῦ Χασεκῆ λεγόμενον μετὰ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ παρακειμένων ἐθνικῶν ἄγρῶν καὶ ἐλαιῶν διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ παραδειγματικοῦ ἀγροκηπίου. οἱ ὅροι τῆς παραχωρήσεως θέλουσι γνωστοποιηθῆ προηγουμένως καὶ κανονισθῆ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς γενικῆς συνέλευσεως τῆς ἐταιρίας.

γ) Νὰ προσκληθῶσιν αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ μοναὶ τοῦ Κράτους νὰ γείνωσιν συνδρομηταὶ τῆς ἐταιρίας.

Les devoirs de cette commission avaient été tracés dans un chapitre à part, le dernier des statuts, qui fut également adopté par l'Assemblée. Ce chapitre contenait les dispositions suivantes:

CHAP. VI.

Dernières dispositions.

Art. 53. Le présent règlement sera soumis à l'approbation du gouvernement par M. M. le docteur A. Goudas, P. Em. Giannopoulos, Ant. Ph. Pappadakis, S. Sotiropoulos, S. Spiliotakis, formant une commission spéciale et provisoire. Ces M. M. sont chargés de se présenter à Sa Majesté le Roi et de le prier au nom de la Société de vouloir bien être son protecteur. Une fois l'approbation des présents statuts obtenue, la commission provisoire provoquera par une circulaire l'inscription d'autres membres. Aussitôt que le nombre des membres inscrits aura atteint celui de quarante, les membres de la commission provisoire convoqueront les sociétaires en assemblée générale. Cette assemblée élira le premier conseil administratif de la Société, conformément à l'Art. 38. Les fonctions de ce conseil administratif dureront jusqu'à la fin de l'année 1866.

En même temps il sera soumis au gouvernement par la dite commission les demandes suivantes:

1°. L'allocation d'un secours annuel en argent;

2°. La cession à la Société de la propriété nationale située aux environs de la capitale et connue sous le nom de propriété *Rouphos*, avec toutes ses dépendances consistant en oliviers, bâtiments, eaux etc., ainsi que la pépinière publique voisine, appelée *Chasekis*, avec les champs et les bois d'oliviers appartenant à l'État et situés au nord, à l'effet de servir à la société pour l'établissement d'une ferme-modèle. Les conditions de la concession seront préalablement notifiées et réglées par le gouvernement pour être soumises à l'approbation de l'assemblée générale de la Société.

3°. Le gouvernement sera prié d'inviter les autorités municipales et les monastères du royaume à devenir souscripteurs de la Société.

δ) Νὰ πρόσκληθῶσιν αἱ ἐντὸς τοῦ Κράτους Βασίλῃ καὶ παρὰ τῶν διαφόρων ὑπουργείων, καὶ οἱ ἐκτὸς τοῦ Κράτους Β. Πρόξογοι νὰ καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν καὶ ζῆλον πρὸς ἐπαύξισιν τῶν συνδρομῶν καὶ μελῶν τῆς ἑταιρίας διὰ τὴν ταχεῖαν σύστασιν αὐτῆς.»

Ἄρθρ. 54. Μετὰ τὴν εὐκρινῆ ἀγγέλωσιν καὶ παραδοχὴν τοῦ παρόντος καταστατικοῦ θεωροῦνται ὡς τακτικὰ μέλη πάντες οἱ εἰς αὐτὸ ὑπογεγραμμένοι, καὶ ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων αὐτοῦ μετὰ τὴν ἔγκρισίν του παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.»

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Ἰουνίου 1864.

Ἄλλ' ἡ Κυβέρνησις παρέλειψε τὸ κεφάλαιον τοῦτο, διότι διαλαμβάνει περὶ παραχώρησεως δημοσίων κτημάτων τριαύτην δὲ παραχώρησιν δὲν ἰδύνατο νὰ πράξῃ ἄνευ νόμου. τὸν νόμον ὅμως τοῦτον ὑπέβαλε σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὴν ἔγκρισιν, καὶ οὕτω τὸ ἔγκριθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καταστατικὸν ἔχει ὡς ἐφεξῆς.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συστάσεως Κεντρικῆς Γεωργικῆς ἑταιρίας ἐν Ἀθήναις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἐγκρίνεται ἡ σύστασις ἐν Ἀθήναις ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν «Κεντρικῆ Γεωργικῆ ἑταιρία» καὶ ἐπικυροῦνται οἱ ὅροι τοῦ ἀπὸ 28 Ἰουνίου ε. ε. καταστατικοῦ αὐτῆς, τὸ ὁποῖον θέλει μείνει προσηρτημένον ἐν τῷ παρόντι Διατάγματι.

Ἄρθρ. 2. Εὐδοκοῦμεν νὰ κηρυχθῶμεν προστάτης τῆς ἑταιρίας ταύτης, κατὰ τὴν αἰτησίαν τῆς.

Ἄρθρ. 3. Ἐπιφυλασσόμεθα ν' ἀνακαλέσωμεν τὴν ἔγκρισίν μας ταύτην ἐν περιπτώσει παραβάσεως ἢ μὴ ἐνερ-

4°. Il sera également prié d'inviter par les ministères de l'intérieur et des Affaires étrangères les Autorités compétentes à prêter leur appui moral à la Société dans le but d'obtenir un grand nombre de souscriptions et de voir s'étendre le cercle de ses membres.

Art. 54. Tous ceux qui auront signé le présent règlement seront considérés comme membres ordinaires de la Société et tenus à l'accomplissement des obligations qu'il impose.

28 Juin

Fait à Athènes, le 10 Juillet 1864.

Le gouvernement a cru devoir écarter ce chapitre, puisqu'il y était question de cession de biens nationaux, ce qui exige une loi spéciale. Toutefois le gouvernement n'hésita point à soumettre à l'Assemblée nationale un projet de loi pour la concession demandée par la Société. Les statuts de la Société approuvés par le gouvernement sont dès lors ainsi qu'il suit:

ORDONNANCE ROYALE.

Concernant l'approbation des statuts d'une société Centrale d'Agriculture à Athènes.

GEORGES Ier

ROI DES HELLÈNES.

Sur la proposition de notre Ministre de l'Intérieur nous avons résolu et ordonnons:

Art. 1er. Est approuvé l'établissement à Athènes d'une société ayant pour titre: «*Société Centrale d'Agriculture*». Sont également approuvés les statuts de cette Société, portant la date du 28 Juin (10 Juillet) 1864 et restant attachés à la présente ordonnance.

Art. 2. Nous voulons bien nous déclarer protecteur de ladite société, suivant sa demande.

Art. 3. Nous nous réservons de retirer la présente approbation en cas de contravention ou de non exécution d'une

γείας τινός ἐκ τῶν ἐγκεκριμένων ὄρων τοῦ καταστατικοῦ, ἀνευ βλάβης τῶν δικαιωμάτων τρίτου.

Ἄρθρ. 4. Ἡ ἑταιρία ὀφείλει κατὰ πᾶν ἔτος νὰ ὑποβάλλῃ περιληπτικὴν ἔκθεσιν τῆς καταστάσεώς της εἰς τὸ Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα,

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Ἰουλίου 1864.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Α. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τῆς συστάσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἑταιρίας.

Ἄρθρον 1. Συνιστᾶται ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπιβλησιν *Κεντρικῆς Γεωργικῆς Ἑταιρίας*, ἣτις θέλει ἐδρεύει ἐν Ἀθήναις.

Ἄρθρον 2. Ἡ ἑταιρία, προστάτην ἔχουσα τὸν Μεγαλειότατον Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, διοικεῖ μὲν ἀνεξαρτήτως τὰ ἑαυτῆς, τίθεται δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Β. Κυβερνήσεως, συμμορφουμένη μὲ τὰς διατάξεις τοῦ καταστατικοῦ της καὶ τοὺς κειμένους νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 3. Σκοπὸς κύριος τῆς ἑταιρίας εἶναι ἡ προαγωγή καὶ ἐμψύχωσις τῆς γεωργίας καὶ τῶν ὠφελιμωτέρων ἀγροτικῶν βιομηχανιῶν. Πᾶς δὲ ἄλλος σκοπὸς θεωρεῖται ἄλλότριος τῶν καθόντων αὐτῆς καὶ ἀποκλείεται.

Ἄρθρον 4. Ἐπειδὴ μόνον ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τῶν σήμερον εἰθισμένων τρόπων τῆς καλλιέργειας δύναται νὰ καθοδηγήσῃ εἰς προσφόρους βελτιώσεις, ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων τῆς ἑταιρίας θέλει εἶσθαι νὰ συλλέγῃ ἀκριβεῖς πληροφορίες διὰ τῶν μελῶν της, περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς γεωργίας τοῦ Κράτους, καὶ περὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς καὶ τῶν εἰσαγομένων βελτιώσεων εἰς τὰ διάφορα μέρη αὐτοῦ· πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον θέλει προκαλεῖ διὰ τῶν μελῶν καὶ ἀνταποκριτῶν της, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ δι' ἐπὶ τούτῳ ἀπεσταλμένων εἰδικῶν προσώπων, ἐρεῦνας καὶ δοκιμὰς, αἵτινες νὰ ἔχωσι σημασίαν πρακτικὴν διὰ τὴν ἐγγύριον γεωργίαν, καὶ δημοσιεύει τὰ ἀποτελέσματά αὐτῶν. Θέλει δὲ προσπαθεῖ προσέτι διὰ τῶν ἀνταποκρίσεων καὶ τῶν σχέσεων της, τὰς ὁποίας θέλει συνδέσει μετ' ἄλλων συναδέλ-

des dispositions approuvées de ces statuts, sans préjudice des droits des tiers.

Art. 4. La société est tenue tous les ans de soumettre un rapport résumé sur sa situation à notre Ministre de l'Intérieur.

Le dit Ministre est chargé de la publication et de l'exécution de la présente ordonnance.

Fait à Athènes, le 19/31 Juillet 1864.

GEORGES.

A. AUGÉRINOS.

CHAP. I.

Formation et but de la Société.

Art. 1er. Une société est formée sous le titre de *Société Centrale d'Agriculture*, ayant son siège à Athènes.

Art. 2. La Société, placée sous la protection de S. M. le Roi des Hellènes, administre elle-même ses affaires d'une manière indépendante, mais sous la surveillance du gouvernement du Roi et conformément aux dispositions de son propre règlement et aux lois en vigueur dans le royaume.

Art. 3. Le but principal de la société est le progrès et l'encouragement de l'agriculture et des méthodes agricoles les plus utiles. Tout ce qui sort de ce but lui est expressément défendu.

Art. 4. Attendu que l'exacte connaissance des méthodes de culture employées aujourd'hui peut seule conduire à des améliorations utiles, un des principaux soins de la Société sera de réunir, au moyen de ses membres, des renseignements précis sur l'état présent de l'agriculture en Grèce, sur ses besoins, et sur les améliorations introduites dans les différentes parties du royaume; à cet effet, elle provoquera, par ses membres et ses correspondants, et même, si besoin est, par des hommes spéciaux envoyés exprès sur les lieux, des études et des essais dans un sens pratique pour l'agriculture du pays, et elle en publiera les résultats. De plus, la Société s'efforcera, au moyen de ses correspondances et par les relations qu'elle se sera formées à l'étranger avec des

φων εταιριῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἢ διὰ προμηθείας συγγραμμάτων, νὰ λαμβάνη ἐκάστοτε γνώσιν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γενομένων βελτιώσεων καὶ ἀνακαλύψεων σχετικῶς πρὸς τὴν γεωργίαν, νὰ προμηθεύηται σπόρους ἐκλεκτοῦς, φυτὰ, ἐργαλεία, καὶ μηχανὰς, ἢ σχεδιογραφήματα καὶ προπλάσματα αὐτῶν, καὶ νὰ δημοσιεύη καὶ διαδίδῃ, μετὰ προηγουμένης δοκιμασίας καὶ ἐξετάσεις, τὰ ὠφέλιμα εἰς τὸν τόπον καὶ τ' ἀποδεδειγμένως χρήσιμα.

Ἄρθρον 5. Ἰδιαιτέρον θέλει ἐπιδιώξει τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς,

- α) διὰ τῆς συστάσεως παραδειγματικῶν ἀγροκηπίων,
- β') διὰ γεωργικῶν ἐκθέσεων καὶ συναγωνισμῶν,
- γ') διὰ ἐρασιῶν καὶ ἀμοιβῶν,
- δ') δι' ἐκδόσεως γεωργικῆς ἐφημερίδος καὶ δημοσιεύσεως ἄλλων χρησίμων γεωργικῶν συγγραμμάτων,
- ε) διὰ συστάσεως τοπικῶν εταιριῶν,
- ς') διὰ συστάσεως γεωργικοῦ Μουσείου, καὶ
- ζ') δι' ἄλλων εἰδικῶν μέσων, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρησιμότητα ὁ χρόνος καὶ ἡ πείρα ἤθελον ἀποδείξει.

§ 4. Περὶ συστάσεως παραδειγματικῶν ἀγροκηπίων.

Ἄρθρον 6. Ἡ ἐταιρία, ἐκτιμῶσα τὴν ἐπιρροήν, ἣν πρὸ πάντων ἕξασκοῦσι τὰ παραδείγματα περὶ τὴν παραδοχὴν τῶν βελτιωμένων μεθόδων καὶ συστημάτων καλλιέργειας, θέλει ἐν πρώτοις ἐπιδιώξει τὴν σύστασιν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνδὸς παραδειγματικοῦ ἀγροκηπίου πλησίον τῆς ἑδρας αὐτῆς ἐν Ἀθήναις ἑραδύτερον δὲ, καὶ περισσοτέρων εἰς ἄλλους νομοὺς καὶ ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ἀναλόγως τῶν πόρων τῆς καὶ τῆς συνδρομῆς καὶ τῶν παραχωρήσεων τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ παραδειγματικὰ ταῦτα ἀγροκήπια, διοργανιζόμενα παρὰ τῆς ἐταιρίας ἐντὸς τῶν ἔσρων τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀνάγκης, θέλουσι συστηθῆ καὶ διευθύνεσθαι εἴτε παρ' αὐτῆς εἴτε παρ' ἄλλων, οἵτινες ἤθελον ἀναλάβει τὴν διεύθυνσιν τῶν κατὰ τοὺς παραδεχθησομένους ἔσρους καὶ τὰς συμφωνίας θέλουσι δὲ χρησιμεύσει κατὰ τὸν προορισμὸν τῶν πρὸς διάδοσιν τῶν τελειοτέρων μεθόδων καλλιέργειας καὶ παραγωγῆς διὰ τοῦ παραδείγματός, περιοριζόμενα κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν, πρὸς ταχύτεραν μόρφωσιν ἀξίων πρακτικῶν γεωργῶν, ὧν ἔχει αἰείποτε ἀνάγκην ὁ τόπος ἑραδύτερον δὲ, κατὰ τὴν ἀνάγκην, δύναται νὰ εἰσαχθῆ εἰς τινὰ τούτων καὶ ἡ παράδοσις τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων.

sociétés analogues, ou par des ouvrages qu'elle se procurera, de se tenir toujours au courant des améliorations et découvertes agricoles faites en dehors du royaume, de se procurer des semences choisies, des plantes, des instruments et des machines, ou leurs dessins et leurs modèles, et de publier et de répandre, après un examen des essais, ce qui aura été démontré utile et avantageux pour le pays.

Art. 5. Elle poursuivra particulièrement le succès de son entreprise:

- 1°. Par l'établissement de fermes-modèles;
- 2°. Par des expositions et des concours agricoles;
- 3°. Par des prix et des récompenses;
- 4°. Par la formation d'un journal agricole et d'autres ouvrages agricoles utiles;
- 5°. Par la formation de sociétés locales;
- 6°. Par la fondation d'un musée agricole, et
- 7°. Par d'autres moyens particuliers, dont le temps et l'expérience feront connaître le besoin et l'utilité.

§ 1er. Etablissement de fermes-modèles.

Art. 6. La société, connaissant la force particulière de l'exemple sur l'adoption des nouvelles méthodes et des nouveaux systèmes agricoles, cherchera avant tout d'établir, d'abord une seule ferme-modèle, près du lieu où elle a son siège, à Athènes; plus tard, à proportion de ses ressources et du concours que lui prêtera le gouvernement, elle en établira d'autres dans les diverses *Nomarchies* et *Eparchies* du royaume. Ces fermes-modèles, organisées par la société d'après les règles de l'économie et du besoin, seront établies et dirigées par elle, ou par d'autres personnes, qui consentiraient à en prendre la direction moyennant certaines conditions convenues; elles serviront, d'après leur destination, à répandre les meilleures méthodes d'agriculture, surtout par l'exemple, se bornant d'abord à l'enseignement pratique, pour former plus rapidement de bons agriculteurs pratiques dont le pays a toujours besoin; plus tard, et selon que le besoin se fera sentir, on pourra également introduire dans l'une d'elles l'enseignement théorique.

Ἄρθρον 7. Εἰς ταῦτα θέλουσιν εἶσθαι δεκτοὶ ὑπότροφοι, ἐκ τῶν ἰδίων τῆς ἐταιρίας καὶ οἱ διοριζόμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Δήμων, τῶν Μονῶν, καὶ ἄλλων σωματείων, καὶ ἰδιωτῶν, ἐπὶ πληρωμῇ τῶν κανονισθησομένων τροφείων.

§ γ'. Περὶ γεωργικῶν ἐκθέσεων καὶ διαγωνισμῶν.

Ἄρθρον 8. Διὰ τὴν καταστήσῃ ἡ ἐταιρία κατάδηλον τὴν ἐκ τῆς συγκρίσεως ἀξίαν τῶν ἐκτελουμένων προόδων καὶ βελτιώσεων, καὶ διεγείρῃ τὴν ἀμιλλαν, θέλει προκαλεῖ περιοδικῶς δημοσίας ἐκθέσεις ἀπάντων τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ μηχανῶν, καθ' ἃς θέλουσι βραβεύεσθαι οἱ διακρινόμενοι.

Ἡ Ἐταιρία δύναται πρὸς τοῦτοις ἢ ἀναλάβῃ καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν Ὀλυμπίων, τῶν ὑπὸ τοῦ φιλογενούς Κ. Εὐαγγέλου Ζάπα συστηθέντων.

Ἄρθρον 9. Εἰς τὰς ἐκθέσεις ταύτας, αἵτινες θέλουσι φέρεν τὸν ὑπόμινον τῶν Πανελληνίων καὶ Ἀνατολικῶν ἐκθέσεων, θέλουσιν εἶσθαι δεκτὰ καὶ βραβεύεσθαι ἐπίσης καὶ τὰ προϊόντα παντὸς ἄλλου μέρους τῆς Ἀνατολῆς.

Ἄρθρον 10. Ὁ κανονισμὸς τῶν ἐκθέσεων θέλει συντάττεσθαι παρὰ τῆς Ἐταιρίας· διὰ δὲ τοῦ προγράμματος αὐτῆς, ἐγκαίρως δημοσιευομένου, θέλουσι ὀρίζεσθαι τὰ βραβευθησομένα ἀντικείμενα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπονεμηθησομένων βραβείων, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πόρων τῆς ἐταιρίας.

Ἄρθρον 11. Διὰ τοῦ ἰδίου προγράμματος θέλουσι προσδιορίζεσθαι καὶ εἰδικὰ βραβεῖα καὶ ἀμοιβὰι ὑπὲρ τῆς ἐμψυχώσεως καὶ ἀναπτύξεως ῥητῶν κλάδων καὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐτέρων εἰς μέρη, ἐνθα θεωρεῖται ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμος ἡ διάδοσις των, καθὼς καὶ ὑπὲρ ἐκείνων, ὅσοι δι' ἔργων τοῦ νοῦς των ἤθελον συντελέσει εἰς τὴν λύσιν διαφόρων γεωργικῶν ζητημάτων, καὶ διάδοσιν τῶν ὠφελίμων τῆς γεωργίας γνώσεων. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τοῖς διαφόροις κλάδοις τῆς γεωργίας, ὅσοι κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπιτηδεύματός των ἤθελον δεῖξει τὴν μεγχειτέραν τιμιότητα καὶ πίστιν.

Ἄρθρον 12. Τοιαῦτα βραβεῖα μεταξὺ τῶν ἄλλων θέλουσιν ὀρισθῆ ἰδίως κατ' ἀρχὰς ὑπὲρ τῶν ἐξῆς.

Art. 7. Outre les pensionnaires de la société, l'on pourra encore y admettre d'autres pensionnaires, nommés par le gouvernement, par les *Demes*, par les monastères et par d'autres corporations, aussi bien que par des particuliers, moyennant le prix convenu pour la nourriture.

§ II. Expositions et concours agricoles.

Art. 8. Pour rendre manifeste par la comparaison le mérite des progrès accomplis, et pour exciter l'émulation, la société provoquera périodiquement des expositions publiques de tous les produits de l'agriculture et de tous les instruments et machines agricoles, dans lesquelles seront récompensés tous ceux qui se seront distingués.

La société pourra encore se charger de la direction des *Jeux Olympiques*, fondés par la générosité de M. Ev. Zapa.

Art. 9. Dans ces expositions, qui devront avoir le caractère de fêtes *panhelléniennes* et d'expositions de tout le Levant, seront également admis et récompensés les produits de n'importe quelle autre partie de l'Orient.

Art. 10. Le règlement des expositions sera rédigé par la société; dans son programme, qui sera publié dans le temps convenable, on déterminera les objets à récompenser et le nombre des prix à distribuer, à proportion des besoins et des ressources de la société.

Art. 11. On déterminera aussi, par le même programme, des prix et des récompenses pour l'encouragement et le développement de certaines branches formellement désignées, et pour l'introduction d'autres dans des lieux où leur introduction était considérée comme nécessaire et utile, de même aussi pour tous ceux qui, par des œuvres intellectuelles, ont contribué à la solution de diverses questions agricoles, ou à répandre des notions utiles sur l'agriculture. On établira aussi des prix et l'on déterminera des récompenses pour tous ceux qui, de service dans les différentes branches de l'agriculture, se seront distingués dans l'exercice de leurs fonctions par leur honnêteté et leur fidélité.

Art. 12. De tels prix entre autres seront donnés d'abord et surtout aux personnes suivantes:

βιά) ὑπὲρ τῶν καλλιεργούντων τὴν μεγαλειτέραν ἑκτασιν τε-
χνητῶν λειβαδίων,

β') ὑπὲρ τῶν σπειρόντων ὡσαύτως τὴν μεγαλειτέραν ἑκτα-
σιν καὶ παραγόντων τὴν μεγαλειτέραν ποσότητα ῥιζῶν καὶ
φυμάτων, χρησίμων πρὸς τροφήν τῶν ζώων.

γ') ὑπὲρ τῶν διατηρούντων τὸ σημαντικώτερον κτηνοστά-
σιον καλῆς γενεᾶς ἵππων, βοῶν, τῶν μᾶλλον ἔριοφόρων προβά-
των, χοίρων καὶ ἄλλων ὠφελίμων ζώων,

δ') ὑπὲρ τῶν εἰσαγόντων καὶ μεταχειριζομένων τὰ τελειό-
τερα καὶ ὠφελιμώτερα γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ μηχανὰς, καὶ
τῶν συστησάντων τὸ σημαντικώτερον ἐργοστάσιον πρὸς κατά-
σκευὴν ἢ ἐπισκευὴν τούτων,

ε) ὑπὲρ τῶν φυτευσάντων καὶ καλλιεργούντων τὸν μεγαλιέτερον
ἀριθμὸν καὶ τὰ ὠφελιμώτερα ἤδη δένδρων καὶ τῶν ἐξημερωσάν-
των τοιαῦτα ἄγρια, οἷον ἀγρίας ἐλαίας, καστανέας, ἀχραδέας
κτλ,

ς') ὑπὲρ τῶν συστησάντων καὶ διατηρούντων τὸ σημαντικώ-
τερον καὶ ὠφελιμώτερον φυτοκομεῖον πρὸς πώλησιν ὠφελίμων δέν-
δρων,

ζ') ὑπὲρ τοῦ φυτεύσαντος καὶ καλλιεργούντος τὸ σημαντι-
κώτερον δάσος.

η) ὑπὲρ τοῦ ἐφαρμόσαντος καὶ ἐξακολουθοῦντος νὰ ἐφαρμό-
ζῃ τὸ ὠφελιμώτερον σύστημα ἐπιταυτοσποράς,

θ') ὑπὲρ τοῦ μεταχειριζομένου μεγαλειτέραν ποσότητα καὶ
ὠφελιμώτερα εἶδη λιπασμάτων, καὶ

ι) ὑπὲρ τῶν βελτιούντων καὶ ἐξευγενιζόντων τὰ παντὸς εἶ-
δους ἐγχώρια προϊόντα.

Ἄρθρον 13. Ἐπιφυλάσσεται νὰ ὀρίσῃ ἡ ἔταιρία καὶ ἀπονεύμῃ
βραβεῖα καὶ ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖσις ὑπὲρ τῶν δημοδιδ-
σκάλων καὶ μαθητῶν μετὰ τὴν σύστασιν τῶν ὑπὸ τοῦ κατα-
στατικοῦ τῶν δημοτικῶν σχολῶν προβλεπομένων κήπων.

Ἄρθρον 14. Εἰς τὰς βραβεύσεις θελεῖ τηρεῖσθαι ὡς βάσις,
ἵνα μετὰ τῶν ἄλλων λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ χρησιμότης, τὸ ὀ-
λιγοδάπανον πρὸς παραγωγὴν, ἡ τελειότης, καὶ τὸ ποσὸν τῶν
προϊόντων.

§ γ'. Περὶ βραβείων.

Ἄρθρον 15. Τὰ βραβεῖα θέλουσι συνίστασθαι ἐκ μεταλλοση-
μῶν χρυσῶν, ἀργυρῶν καὶ χαλκῶν, ἀνά δύο τάξεων α. καὶ β'.
ἐκάστου εἶδους, καὶ ἐξ ἐπαίνων.

1. A ceux qui cultiveront la plus grande étendue de
prairies artificielles ;

2. A ceux qui auront ensemencé la plus grande étendue
et qui récolteront la plus grande quantité de racines et de
plantes servant à la nourriture des bestiaux ;

3. A ceux qui entretiendront le plus grand nombre de che-
vaux de bonne race, de bœufs, de brebis à longue toison, de
cochons et d'autres animaux utiles ;

4. A ceux qui introduiront et emploieront les instruments
et les machines d'agriculture les plus parfaites et les plus
utiles, et à ceux qui établiront le plus grand atelier pour
leur fabrication et leur confection.

5. A ceux qui planteront et cultiveront le plus grand
nombre d'arbres et leurs espèces les plus utiles, et qui en
approvoiseront de sauvages, comme les oliviers, les châtaig-
niers, les poiriers, etc.

6. A ceux qui établiront et entretiendront la plus consi-
dérable et la plus utile pépinière pour la vente d'arbres
utiles ;

7. A ceux qui auront planté et cultivé le bois le plus
considérable ;

8. A ceux qui auront appliqué ou contioueront d'appli-
quer le plus utile système d'assolement.

9. A ceux qui auront employé la plus grande quantité et
les espèces les plus utiles d'engrais, et

10. A ceux qui auront amélioré et approvoisé les produ-
ctions locales de toute espèce.

Art. 13. La société se réserve également de déterminer
et de distribuer des prix, dans les écoles communales, aussi
bien aux maîtres qu'aux élèves, après l'établissement des
jardins prévus par le règlement des écoles communales.

Art. 14. Dans la distribution des récompenses, on fera
en sorte de prendre en considération, entr'autres choses,
l'utilité, le peu de dépense dans la production, la perfection
et la quantité des produits.

§ III. Les prix.

Art. 19. Les prix consisteront en médailles d'or d'argent
et de cuivre, de deux classes chacune, la 1re et la 2e, et
en mentions honorables.

Ἄρθρον 16. Τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ μεταλλόσημα θέλουσι φέρει τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν, ἧγουν ἐξ ἑνὸς μὲν τὴν προτομὴν τῆς Α.Μ., καὶ περὶ τὰς λέξεις «Γεώργιος Α΄ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, προστατῆς τῆς Ἑταιρίας» ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ, στέφανον ἐλαίας καὶ περὶ «Ἡ ἐν Ἀθήναις Γεωργικὴ Ἑταιρία» ἐν δὲ τῷ μέσῳ τοῦ στεφάνου, τὴν τάξιν τοῦ βραβείου, καὶ κάτω θέλει χαραττεσθαι τὸ ὄνομα τοῦ βραβευθέντος. Τὰ χαλκᾶ μεταλλόσημα θέλουσι φέρει τὴν αὐτὴν μὲν ἐπιγραφὴν κατὰ τὰ λοιπὰ, ἀλλ' ἀντὶ τῆς προτομῆς τῆς Α. Μ. θέλουσι φέρει τὴν τῆς Δήμητρος.

Ἄρθρον 17. Τὸ μεταλλόσημον ἢ οἱ ἔπαινοι θέλουσι συνοδεύεσθαι διὰ διπλώματος ἢ ἐγγράφου καταλλήλου.

Ἄρθρον 18. Πλὴν τῶν μεταλλοσήμων ἡ Ἑταιρία θέλει ἀπονείμει καὶ βραβεῖα, συνιστάμενα εἰς βαθμὸν ἐπιτίμου μέλους τῆς, εἰς χρηματικὰ ἀμοιβὰς, εἰς ἐργαλεῖα, εἰς σπόρους, καὶ εἰς ζῶα ἐκλεκτὰ, παρὰ τῆς γενικῆς συνελεύσεως ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 19. Τὰ μεταλλόσημα καὶ λοιπὰ βραβεῖα θέλουσιν ἀπονέμεσθαι δημοσίᾳ κατὰ τὸ τέλος ἐκάστης ἐκθέσεως, διδομένης ὅλης τῆς ἐπισημότητος εἰς τὴν τελετὴν διὰ τῆς παρουσίας τῶν ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τῶν μελῶν τῆς ἑταιρίας.

§. δ'. Περὶ γεωργικῆς ἐφημερίδος καὶ κοινοφελῶν βιβλίων.

Ἄρθρον 20. Ἡ Ἑταιρία θέλει προσπαθήσει νὰ συστήσῃ τὸ ταχύτερον γεωργικὴν ἐφημερίδα, ἣτις θέλει εἶσθαι τὸ κυριώτερον ὄργανόν τῆς καὶ ὁ εἰλικρινῆς διερμηνεὺς τῶν σκοπῶν τῆς καὶ τῶν ἀναγκῶν καὶ εὐχῶν τῶν γεωργικῶν τάξεων, θέλει δὲ συντάττεσθαι εἰς γλῶσσαν εὐληπτῶν καὶ περιέχει,

α) Τὰς ἐπισήμους πράξεις τῆς Κυβερνήσεως, τὰς ἀφορώσας τὴν γεωργίαν,

β) Τὰς κυριώτερας πράξεις τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ἑταιρίας, καὶ τὰς συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς γενικῆς συνελεύσεως, ὡς καὶ τὰς πράξεις τῶν ἄλλων καταστημάτων τῆς ἑταιρίας, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον, ἰδιαιτέρως δημοσιεύμενον κατ' ἔτος, θέλει ἀποτελεῖ τὴν συλλογὴν τῶν πρακτικῶν τῆς ἑταιρίας.

γ) Τὰς ἐκθέσεις τῶν μελῶν καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἀνταποκριτῶν αὐτῆς, βραδύτερον δὲ καὶ τὰς πράξεις τῶν τοπικῶν ἑται-

Art. 16. Les médailles d'or et celles d'argent porteront la même suscription, c'est-à-dire, d'un côté, le buste de Sa Majesté, et tout autour, les mots grecs: «George 1er, Roi des Hellènes, protecteur de la Société.» De l'autre côté, sur le revers de la médaille, une couronne d'olivier, et tout autour: «Société d'agriculture d'Athènes.» Au milieu de la couronne, sera inscrite la classe du prix; et, au bas, sera gravé le nom de celui qui l'aura remporté. Les médailles de cuivre seront, quant à tout le reste, semblables aux autres, mais, au lieu du buste de Sa Majesté elles porteront celui de Cérés.

Art. 17. Les médailles ou les accessits seront accompagnés d'un diplôme ou d'une attestation conforme.

Art. 18. Outre les médailles, la Société distribuera des prix, consistant dans le titre de membre honoraire, dans de récompenses en argent, en instruments, en semences, et en bestiaux de choix, le tout déterminé par l'assemblée générale.

Art. 19. Les médailles et les autres récompenses seront distribuées publiquement à la fin de chaque exposition, avec toute la solennité possible, en présence des autorités constituées et des membres de la Société.

§ IV. Journal agricole et livres utiles.

Art. 20. La Société s'efforcera de fonder le plus tôt possible un journal agricole, qui sera son principal organe et le fidèle interprète de ses vues et des vœux et des besoins des classes agricoles; ce journal sera rédigé dans une langue facile à comprendre, et contiendra:

1°. Les actes officiels du gouvernement, relatifs à l'agriculture;

2°. Les principaux actes du conseil administratif de la Société, les débats et les résolutions de l'assemblée générale, de même que les actes des autres établissements de la Société. Cette partie, publiée séparément tous les ans, formera la collection des actes de la Société.

3°. Les rapports des membres de la Société et de ses correspondants de tous les pays; les actes des Socié-

ριών, ἀμα συστηθῶσι, τὰς γενομένας ἐκάστοτε δοκιμὰς καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν.

δ') Ἄρθρα, γενικὰ, πραγματείας καὶ διατριβὰς, περὶ τῆς γεωργίας, ὑπὸ πρακτικὴν ἔποσιν καὶ πρὸ πάντων περὶ τῶν κλάδων ἐκείνων, οἵτινες ἰδίως ἐνδιεφέρουσι τὴν Ἑλλάδα· περὶ τῶν ἐλλείψεων τῆς ἐγγχωρίου γεωργίας· περὶ τῶν προσκομμάτων, ἀτινα ἐμποδίζουσι τὴν πρόοδόν της, καὶ περὶ τῶν μέσων, καὶ τοῦ τρόπου, δι' ὧν δύναται ν' ἀρθῶσι τὸ ταχύτερον· περὶ τῶν προπαρασκευαστικῶν ἢ βοήθητικῶν τῆς γεωργίας ἐπιστημῶν, καὶ ἰδίως ἐκείνων τῶν διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν διατάξεων, ἀνευ τῶν ὁποίων ἡ γεωργία δὲν δύναται σκοπίμως ν' ἀναπτυχθῆ· καὶ περὶ παντὸς ἄλλου ζητήματος, ἡ λύσις τοῦ ὁποίου ἐνδιαφέρει τὴν γεωργίαν, καὶ δύναται νὰ ἔχη ἐπιβρῶν εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν γεωργικῶν τάξεων.

ε) Τὰς ἀγγελίας περὶ ἐργασιῶν, φυτῶν, καὶ σπόρων· τὰς τιμὰς τῶν προϊόντων, τῶν γαιῶν, τῶν κτημάτων, τῶν ἡμερομισθίων κτλ. καθὼς ἐπίσης καὶ τὰς στατιστικὰς πληροφορίας περὶ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς γεωργίας· εἰς δὲ τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους θέλει δημοσιεύει τὸν λογαριασμὸν τῶν ἐκ τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρίας γενομένων δαπανῶν, καὶ τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων αὐτῆς εἰσοδημάτων.

Ἄρθρον 21. Ἡ Ἐταιρία θέλει φροντίσει πρὸς τούτοις, περὶ ἐκδόσεως καταλλήλων εἰδικῶν βιβλίων καὶ ἐγγχειριδίων, ἀφορώντων τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς γεωργίας καὶ τῶν μετ' αὐτῆς συνεχομένων ἀγροτικῶν βιομηχανικῶν τὴν διάδοσιν τελειότερων μεθόδων καλλιέργειας καὶ τῶν ὠφελιμωτέρων εἰδῶν προϊόντων καὶ ζώων, καὶ τὴν ταχύτεραν βελτίωσιν τῶν βιοποριστικῶν ἔργων τῆς γεωργικῆς τάξεως τοῦ λαοῦ.

Ἄρθρον 22. Ἡ ἐκδοσις τῆς ἐφημερίδος θέλει διευθίνεσθαι ὑπὸ ἰδιαιτέρου συμβουλίου· εἰδικὰ δὲ ἐπιτροπαὶ θέλουσι προεξετάζει τὰ, δαπάνη τῆς Ἐταιρίας, ἐκδιδόμενα βιβλία.

§ ε. Περὶ τοπικῶν ἐταιριῶν.

Ἄρθρον 23. Ἡ ἐταιρία θέλει προσπαθῆσει νὰ προκαλέσῃ καθ' ἑαυτὴν τὴν σύστασιν γεωργικῶν ἐταιριῶν κατὰ Νομοὺς ἢ Ἐπαρχίας· θέλει θεωρεῖ δὲ αὐτὰς ὡς ἴσας ἀδελφὰς, ἔχουσα μετ' αὐ-

tés locales, enfin les différents essais et les résultats obtenus.

4°. Les articles généraux, les traités et les écrits sur l'agriculture, composés à un point de vue pratique, et surtout sur les parties qui intéressent plus particulièrement la Grèce; sur les vices de l'agriculture du pays; sur les obstacles qui s'opposent à ses progrès, et sur les moyens et la manière de les faire cesser le plus tôt possible; sur les sciences qui préparent ou qui aident à l'étude de l'agriculture, et particulièrement sur celles qui regardent les dispositions et ordonnances administratives et économiques, sans lesquelles l'agriculture ne saurait se développer avec profit; enfin sur toute autre question, dont la solution intéresse l'agriculture, et peut avoir une influence sur la prospérité des classes laborieuses.

5°. Les annonces (affiches) sur des instruments, des plantes et des semences; les prix des denrées, des terres, des propriétés, des journées de travail, etc., de même aussi que les renseignements statistiques sur les différentes branches de l'agriculture; à la fin de chaque année, le journal publiera le compte des dépenses faites sur l'avoir de la Société, ainsi qu'un état de ses revenus ordinaires et extraordinaires.

Art. 21. La Société songera, en outre, à publier des livres et des traités spéciaux, ayant trait aux différentes branches de l'agriculture et aux industries agricoles qui ont des rapports avec elle et à répandre les meilleures méthodes de culture et les espèces les plus utiles de produits et d'animaux; de plus, la Société s'occupera de l'amélioration la plus rapide des travaux propres à fournir des ressources aux classes agricoles.

Art. 22. La publication du journal sera confiée à un conseil particulier; des commissions particulières examineront préalablement les ouvrages publiés aux frais de la Société.

§ V. Sociétés locales.

Art. 23. La Société s'efforcera de provoquer petit à petit l'établissement de Sociétés agricoles dans les *Nomarchies* et les *Eparchies*; elle les regardera comme des sœurs ses égales, ayant avec elles le même but à poursuivre et la même tâche

τῶν κοινῇ τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν σκοπὸν, καὶ συσχετομένη ἀπὸ κοινοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ εὐόδου τῶν κοινῶν προθέσεων.

§ 5'. Περὶ Γεωργικοῦ Μουσείου.

Ἄρθρον 24. Ἡ ἐταιρία, ἅμα τὰ μέσα αὐτῆς ἐπιτρέψωσιν, θέλει συστήσῃ Γεωργικὸν Μουσεῖον περιλαμβάνον ὄχι μόνον συλλογὰς τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν φυσικῶν καὶ ἐκ καλλιεργείας παραγομένων προϊόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν κυριωτέρων τῆς ἀλλοδαπῆς, ὥστε ἢ πρὸς ἄλληλα σύγκρισις ἢ ἀποκαλύπτῃ ἐνέργως τὸ βαθμὸν τῆς προόδου καὶ νὰ καθίσταται οὕτως ὅσον ἐνεστὶ διδακτικὴ καὶ ὠφέλιμος, οὐχὶ μόνον πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ ἐν Ἀθῆναις παραδειγματικοῦ ἀγροκηπίου, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ μουσεῖον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ μελῶν τῆς ἐταιρίας καὶ περὶ συνδρομῶν.

Ἄρθρον 25. Ἡ ἐταιρία σύγκειται ἐξ ἀρίστου ἀριθμοῦ μελῶν οὐκ ἔχουσα ἐθνότητα καὶ θρησκείαν.

Ἄρθρον 26. Τὰ μέλη τῆς ἐταιρίας διαιροῦνται εἰς τακτικά, εἰς ἀνταπιστέλλοντα, καὶ εἰς ἐπίτιμα.

Ἄρθρον 27. Τακτικὰ μέλη εἰσὶν οἱ δραχμὰς δώδεκα κατ' ἔτος πληρώνοντες εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐταιρίας.

Οἱ ἐφάπαξ δραχ. χιλίας τοῦλάχιστον πληρώσαντες ἢ οἱ ἐπὶ δεκάστιαν ἀνά δραχμὰς ἑκατὸν κατ' ἔτος πληρώσαντες καλοῦνται εὐεργέται τῆς ἐταιρίας.

Οἱ δὲ πληρώσωσιν ἐφάπαξ πεντακισχιλίας δραχμὰς τοῦλάχιστον λαμβάνουσι τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς ἐταιρίας.

Ἄρθρον 28. Τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν προσωρινῶς μὲν θέλουσιν ἀναγραφῆ κατὰ σειρὰν τῆς σημαντικότητος τῆς συνδρομῆς πᾶν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐταιρίας καὶ τὴν αἴθουσαν τῶν παραδόσεων τοῦ ἐν Ἀθῆναις ἀγροκηπίου, βραδύτερον δὲ θέλουσιν ἐγκολληθῆ καὶ εἰς ἐπὶ τούτῳ μαρμαρινὴν στήλην ἢ πυραμίδα, ἣν θέλει ἀνεγείρει ἡ ἐταιρία πρὸς διαίωνα μνησὶν πᾶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ὀνομάτων ὄλων τῶν διακριθέντων εἰς τὴν εὐόδου τῶν σκοπῶν αὐτῆς.

Ἄρθρον 29. Τὰ ἀνταπιστέλλοντα μέλη ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους ὁμογενῶν καὶ ξένων, ὅσοι διὰ τῶν

à accomplir et délibérant en commun sur la réussite et le succès de la même entreprise.

§ VI. Musée agricole.

Art. 24. La Société, aussitôt que ses moyens le lui permettront, fondera un Musée agricole, contenant, non pas seulement des collections des produits naturels provenant de la culture en Grèce et en Orient, mais encore des principaux produits de l'étranger, en sorte que leur comparaison réciproque rende évidente et manifeste le degré du progrès, et devienne le plus possible didactique et utile, non pas seulement aux élèves de la ferme-modèle d'Athènes, mais encore à tous ceux qui visiteront le Musée.

CHAP. II.

Des membres de la Société et des souscriptions.

Art. 25. La Société se compose d'un nombre de membres indéterminé, sans acception de religion ni de nationalité.

Art. 26. Les membres de la Société se divisent en titulaires, en correspondants, et en membres honoraires.

Art. 27. Les membres titulaires sont ceux qui payent 12 drachmes par an à la caisse de la Société.

Ceux qui payent au moins 1,000 drachmes une fois pour toutes ou cent drachmes par an pendant 10 ans, sont appelés bienfaiteurs de la Société.

Ceux qui paieront une fois pour toutes une somme de cinq mille drachmes et au delà auront le titre de grand bienfaiteur de la Société.

Art. 28. Les noms des bienfaiteurs seront inscrits provisoirement, d'après l'importance de leurs souscriptions, dans la salle des séances de la Société et dans la salle des cours de la ferme-modèle d'Athènes; plus tard, ils seront aussi inscrits sur la colonne ou la pyramide de marbre élevée exprès par la Société, pour perpétuer la mémoire de ceux qui par leurs services signalés auront contribué à faire réussir la Société dans ses desseins et dans ses projets.

Art 29. Les membres correspondants sont pris parmi nos compatriotes et les étrangers vivant dans le royaume

ειδικῶν γνώσεων των, τῆς πείρας των καὶ ἄλλων πλεονεκτημάτων δύναται καὶ φιλοτιμοῦνται νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν εκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐταιρίας.

Ἄρθρον 30. Ἐπίτιμα μέλη διορίζει ἡ ἐταιρία ἄνδρας διασήμευς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιθυμῶν νὰ δωσὶ δείγμα τῆς ὑπολήψεως αὐτῆς, χωρὶς νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτοὺς ἰδιαιτερόν τι καθήκον.

Ἄρθρον 31. Τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις, 29 καὶ 30 ἀναφερόμενα μέλη, ὡς ἐπὶ τιμῆς διοριζόμενα, δὲν ὑποείνται εἰς χρηματικὴν συνδρομὴν.

Ἄρθρον 32. Τὰ τακτικὰ μέλη λαμβάνουσι τὸ κατὰ τὸν βαθμὸν τῶν δίπλωμα μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν συνδρομῶν των.

Ἄρθρον 33. Αἱ προσφοραὶ καὶ συνδρομαὶ τῶν μελῶν δημοσιεύονται ἐκάστοτε διὰ τοῦ τύπου.

Ἄρθρον 34. Τὰς ἐτησίαις συνδρομάς των προπληροῦσι τὰ τακτικὰ μέλη τὴν 1. Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους. Πληροῦσι δ' αὐτὴν ὀλόκληρον, καὶ ἐὰν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔτους ἤθελον καταταχθῆναι ὡς μέλη. Ἡ πρώτη μετὰ τὴν σύστασιν τῆς ἐταιρίας συνδρομὴ λογίζεται ὡς συνδρομὴ τοῦ ἔτους 1865.

Ἄρθρον 35. Ἡ ἐταιρία δέχεται καὶ δωρήματα εἰς εἶδη, τὰ ὅποια διαθέτει κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ δωρητοῦ καὶ ἀναλαμβάνει τὴν σύστασιν διαγωνισμῶν, δαπάνη τῶν προκαλούντων αὐτοὺς, ὑπὲρ εἰδικῶν κλάδων καὶ ἀντικειμένων τῆς γεωργίας, ἀπονέμουσα τὰ ὀριζόμενα παρὰ τῶν ἰδρυτῶν των βραβεῖα, κατὰ τοὺς παρ' αὐτῶν διαγεγραμμένους ὅρους. Ἐὰν δὲ τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω προσφερόμενα δωρήματα καὶ βραβεῖα φθάνωσι τὸ ποσὸν μιᾶς τῶν ἐν τῷ ἀρθ. 27 τάξεων τῶν εὐεργετῶν, λαμβάνουσιν οὗτοι τὸ ἀνήκον εἰς τὸν βαθμὸν τῶν δίπλωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Περὶ τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρίας.

Ἄρθρον 36. Ἡ περιουσία τῆς ἐταιρίας σύγκειται:

- 1). Ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 27, 32 καὶ 35 συνδρομῶν καὶ δωρημάτων.
- 2). Ἐκ τῶν συνδρομῶν καὶ προικοδοτήσεων τῆς Κυβερνήσεως.

ou hors du royaume, qui, par leurs connaissances spéciales, leur expérience et d'autres qualités, peuvent et veulent concourir à l'accomplissement des desseins de la Société.

Art. 30. La Société nomme membres honoraires des hommes distingués, à qui elle désire donner des preuves de considération, sans leur imposer aucune obligation.

Art. 31. Les membres compris dans les art. 29 et 30, étant nommés comme par honneur, ne sont obligés à aucune souscription pécuniaire.

Art. 32. Les membres titulaires reçoivent le diplôme de leur titre après avoir payé leur souscription.

Art. 33. Les offrandes et les souscriptions des membres sont toujours publiées par la presse.

Art. 34. Les membres titulaires payent d'avance, tous les ans le 1er Janvier leur cotisation annuelle. Ils la payent en entier, lors même qu'ils ne seraient inscrits membres que dans le courant de l'année. La première souscription après l'établissement de la Société est comptée comme souscription pour l'année 1865.

Art. 35. La Société reçoit aussi des dons en nature dont elle dispose suivant la volonté du donateur, et accepte la fondation de concours, aux frais de ceux qui les demandent, pour des branches et des objets appartenant à l'agriculture; elle distribue les prix déterminés par les fondateurs, aux conditions posées par eux. Si les donations et les prix fondés par des personnes privées s'élèvent à la somme d'une des classes des bienfaiteurs comprises dans l'art. 27, ces personnes reçoivent le diplôme correspondant à leur qualité.

CHAP. III.

Actif de la Société.

Art. 36. L'actif de la Société se compose:

- 1°. Des souscriptions et des donations comprises dans les art. 27, 32 et 39.
- 2°. Des souscriptions et des dotations du gouvernement.

- 3). Εκ των κληροδοτημάτων, ἅτινα ἤθελον ἀφισρωθῆ ὑπὲρ αὐτῆς.
 4). Εκ τῶν ἐτησίων ἐπιχορηγήσεων, ἃς ἤθελον ἀποφασίσαι
 νὰ χορηγῶσιν αἱ Ἐπαρχίαι, οἱ Δήμοι, αἱ Μοναὶ τοῦ Κράτους
 καὶ ἄλλα σωματεία· καὶ
 5). Ἐξ εἰῶν δὴ ποτε ἄλλων ἐκτάκτων εἰσοδημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ διοικήσεως τῆς εταιρίας.

Ἄρθρον 37. Ἡ διοίκησις τῆς εταιρίας ἀνατίθεται εἰς ἕνενα με-
 λῆς διοικητικὸν συμβούλιον, συγκείμενον ἐξ ἑνὸς προέδρου, δύο
 ἀντιπροέδρων, ἑνὸς ταμίου, ἑνὸς ἐλεγκτοῦ καὶ τεσσάρων συμ-
 βούλων.

Ἄρθρον 38. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐκλέγεται παρὰ τῆς
 γενικῆς συνελεύσεως ἐπὶ δύο ἔτη, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, με-
 ταξὺ τῶν ἐν Ἀθήναις ἢ πλησίον αὐτῶν κατοικούντων τακτικῶν
 μελῶν τῆς εταιρίας· ἐκτὸς δὲ τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον
 τακτικῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου ἐκλέγονται συγχρόνως καὶ
 πέντε παραπληρωματικά.

Ἄρθρον 39. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ὑπηρετεῖ ἀμισθί, προσ-
 λαμβάνει δὲ γραμματέα ἑμμισθον.

Ἄρθρον 40. Ὁ βαθμὸς τοῦ ἐπιτίμου προέδρου καὶ τοῦ ἀντι-
 προέδρου δύναται νὰ ἀπονεμηθῆ παρὰ τῆς συνελεύσεως εἰς ἕξο-
 χα πρόσωπα, σεβασμοῦ καὶ τιμῆς χάριν.

Περὶ Προέδρου.

Ἄρθρον 41. Ὁ πρόεδρος καὶ ἐν ἑλλείψει ἢ κωλύματι αὐτοῦ
 ὁ πλειονοψηφῶν ἀντιπρόεδρος συγκαλεῖ τὸ διοικητικὸν συμβού-
 λιον, διευθύνει τὰς συζητήσεις αὐτοῦ, διορίζει μετὰ τοῦ συμ-
 βουλίου εἰσηγητὰς, ἢ εἰδὲ καὶ ἐπιτροπὰς πρὸς εἰέτασιν διαφό-
 ρων ἀντικειμένων, καὶ ὑπογράφει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριά-
 σεων καὶ τὰ ἐξερχόμενα ἔγγραφα, πέμπει εἰς τοὺς εἰσηγητὰς
 τούτους, ἢ εἰς τὰς ἐπιτροπὰς προτάσεις, ὑπομνήματα, ἢ ζητή-
 ματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται εἰσήγησις ἢ ἔκθεσις. Ὁ πρό-
 δρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου συγκαλεῖ ὡσαύτως τὰς γενικὰς
 συνελεύσεις τῆς εταιρίας, καὶ προεδρεύει αὐτήν.

3°. De legs faits à la Société.

4°. D'allocations annuelles que lui feraient les *Epar-
 chies*, les *Demes*, les monastères du royaume et autres
 corporations; et

5°. D'autres revenus extraordinaires.

CHAP. IV.

Administration de la Société.

Art. 37. L'administration de la Société est confiée à un
 conseil administratif de neuf membres, composé d'un prési-
 dent, de deux vice-présidents, d'un trésorier, d'un vérifica-
 teur et de quatre conseillers.

Art. 38. Le conseil administratif est élu en assemblée
 générale pour deux ans, au scrutin secret, parmi les mem-
 bres titulaires de la Société qui résident à Athènes ou dans
 les environs; outre les membres titulaires du conseil élus
 conformément à l'art. précédent, on élit en même temps
 cinq membres supplémentaires.

Art. 39. La charge du conseiller est gratuite. Le secré-
 taire seul est payé.

Art. 40. Le titre de président honoraire et de vice pré-
 sident peut être conféré par l'Assemblée à des personnages
 éminents, en signe d'honneur et de respect.

Le président.

Art. 41. Le président, et, en son absence, le vice-pré-
 sident qui a réuni le plus de suffrages, convoque le conseil
 administratif et dirige ses débats; nomme avec le conseil
 des rapporteurs ou des commissions particulières pour
 l'examen de différentes questions, et signe les procès-verbaux
 des séances et les pièces qui en proviennent; envoie à ces
 rapporteurs ou aux commissions des propositions, des mé-
 moires, ou des questions, sur lesquelles il a à faire un
 rapport ou un exposé. Le président du Conseil Admini-
 stratif convoque également les assemblées générales de la
 Société, et préside ces assemblées.

Περὶ Γραμματέως.

Ἄρθρον 42. Ὁ γραμματεὺς προσυπογράφει μετὰ τοῦ προέδρου τὰ ἐκδιδόμενα ἔγγραφα, συντάσσει δὲ τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα κατὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου, κρατεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ τε συμβουλίου καὶ τῶν γενικῶν συνελεύσεων καὶ φυλάττει τὸ ἀρχεῖον καὶ τὰς συλλογὰς· εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους συντάσσει τὴν γενικὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑταιρίας ἔκθεσιν, ἣτις δημοσιεύεται.

Περὶ ταμίου καὶ ἐλεγκτοῦ.

Ἄρθρον 43. Ὁ ταμίας καὶ ὁ ἐλεγκτὴς κρατοῦσιν ὁ μὲν τὴν χρηματικὴν διαχείρισιν, ὁ δὲ, τὸ λογιστικὸν τῆς ἑταιρίας· καὶ ἀμφοτέρωτεροι προπαρασκευάζουσι τοὺς ἐτήσιους προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς.

Ἄρθρον 44. Αἱ εἰσπράξεις τῆς ἑταιρίας ἐνεργοῦνται διὰ διπλοτύπου, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν στέλεχος φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ πληρόντος· ἡ δὲ ἐκκοπτομένη ἀπόδειξις, ἡ εἰς τὸν πληρῶσαντα διδομένη, τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίᾳ καὶ τοῦ ἐλεγκτοῦ.

Ἄρθρον 45. Πᾶσα πληρωμὴ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ ταμίου διὰ χρηματικοῦ ἐντάλματος, ἐκδιδομένου παρὰ τοῦ προέδρου καὶ θεωρουμένου ὑπὸ τοῦ ἐλεγκτοῦ. Πᾶν ἐντάλμα ἐμφαίνει τὸ εἶδος τῆς δαπάνης κατὰ τὸν ἐγκειρισμένον ὑπὸ τῆς συνελεύσεως προϋπολογισμὸν καὶ φέρει ἐπισημημένα τὰ ἀπατούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα.

Περὶ διοικητικοῦ συμβουλίου.

Ἄρθρον 46. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον βουλευεται καὶ ἀποφασίζει περὶ ὅλων τῶν υποθέσεων τῆς ἑταιρίας, φροντίζει περὶ τῆς προόδου αὐτῆς καὶ περὶ τῶν συντελούντων εἰς ταύτην μέσων, διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῆς καὶ διαχειρίζεται τὰ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην περιουσίαν τῆς ἑταιρίας, ἐν τῷ τῶν ὅρων τοῦ ἐγκριθέντος ἐνιαυσίου προϋπολογισμοῦ καὶ κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς γενικῆς συνελεύσεως· συντάσσει τὸν καϋονισμὸν τῶν σχολῶν καὶ τῶν μαθημάτων, πρὸς δὲ καὶ τὰ περὶ ἐκθέσεων καὶ διαγωνισμῶν προγράμματα καὶ τοὺς κανονισμοὺς· συντάσσει ὡσαύτως τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισ-

Le Secrétaire.

Art. 42. Le secrétaire signe préalablement avec le président toutes les pièces, rédige toutes celles qui sont nécessaires d'après les décisions du Conseil, conserve les procès-verbaux des séances du conseil et des assemblées générales et garde les archives et les collections; à la fin de l'année, il rédige l'exposé général des travaux de la Société, lequel est publié.

Le trésorier et le Vérificateur.

Art. 43. Le trésorier et le vérificateur sont préposés, le premier, au maniement des espèces, et le second, à la comptabilité de la Société; et tous les deux préparent les budgets annuels et en justifient les dépenses.

Art. 44. Les perceptions de la Société se font en double, dont la souche porte la signature du payant, et le reçu coupé, qui lui est remis, porte les signatures du trésorier et du vérificateur.

Art. 45. Tout paiement s'effectue ou moyen d'un mandat livré par le trésorier, émis par le président et vu par le vérificateur. Tout mandat déclare l'espèce de dépense d'après le budget approuvé par l'assemblée, et porte avec lui toutes les pièces justificatives nécessaires.

Le Conseil Administratif.

Art. 46. Le conseil administratif délibère et décide de toutes les affaires de la Société, est chargé du soin de la faire réussir et de prendre tous les moyens qui peuvent contribuer à son succès, nomme et destitue tous ses employés, et dispose de tout son argent et de tout son actif, dans les limites du budget annuel approuvé et d'après les décisions de l'assemblée générale, rédige les réglemens des écoles et des cours et les programmes des expositions et des concours; de plus, il présente les budgets annuels et la justification des recettes et des dépenses de la

σμών τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ἐταιρίας καὶ ὑποβάλλει αὐτοῦς εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς γενικῆς συνελεύσεως, εἰς ἣν δίδει λόγον καὶ ὄλων τῶν πράξεων αὐτοῦ· ἐκτὸς τούτων τὸ διοικητικὸν συμβούλιον παριστάνει τὴν ἐταιρίαν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων διὰ τοῦ προέδρου αὐτοῦ, προτείνει καὶ δέχεται δικαστικούς καὶ ἐξωδικικούς συμβιβασμούς καὶ ἐνεργεῖ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐταιρίας ὅλας τὰς πράξεις, διὰ τὰς ὁποίας τὰ ἄρθρα 96 καὶ 97 τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἀπαιτοῦσιν εἰδικὴν πληρεξουσιότητα.

Ἄρθρον 47. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον συνέρχεται τακτικῶς μὲν καθ' ὠρισμένας ἡμέρας, ἐκτάκτως δὲ, ὡσάκς προσκληθῆ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀπ' εὐθείας ἢ αἰτήσῃ δύο τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 48. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου λογίζονται πλήρεις, ὅταν παρευρίσκωνται πέντε μέλη τουλάχιστον, ἐκτὸς τοῦ προέδρου.

Ἄρθρον 49. Ὅσάκις μέλος τι τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου δὲν παρευρεθῆ εἰς πέντε κατὰ συνέχειαν συνεδριάσεις ἀνευ εὐλογητοῦς αἰτίας, περὶ ἧς ἀποφατίζει τὸ συμβούλιον, ἢ ὅταν παραιτηθῆ, ἀντικαθίσταται παρὰ τοῦ προέδρου ὑπὸ τοῦ ἀμέτῳς ἐπομένου παραπληρωματικοῦ· ἐὰν δὲ ὁ ἀντικαθιτάμενος ᾖ ἤντι αντιπρόεδρος, ἐλεγκτῆς ἢ ταμίης, τὴν θέσιν αὐτοῦ καταλαμβάνει ὁ κατὰ τὴν ἐκλογὴν του πλειονοψηφῶν τακτικὸς σύμβουλος, εἰς τούτου δὲ τὴν θέσιν ἔρχεται ὁ ἀμέτῳς παραπληρωματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Συνελεύσεις τῆς Ἐταιρίας.

Ἄρθρον 50. Γενικαὶ συνελεύσεις τῆς ἐταιρίας γίνονται κατ' ἔτος δύο ἐν Αθήναις· ἡ μὲν, τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 15 Δεκεμβρίου· ἡ δὲ, τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 15 Ἰαννουαρίου. Προκηρῶσσανται δὲ αἱ συνελεύσεις διὰ τοῦ τύπου· τὰ δὲ μέλη προσκαλοῦνται καὶ δι' εἰδικῶν προσκλητηρίων. Εἰς τὴν πρώτην συνέλευσιν ὑποβάλλεται ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἐπιόντος ἔτους μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀναγκαίας ἐκθέσεως τοῦ συμβουλίου, ἐκλέγεται τριμελὴς ἐπιτροπὴ διὰ τὰ ἐξελεγχῆ τὰ κατασχετὰ καὶ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ λήγοντος ἔτους καὶ τὸν εἰς τὴν ἐπομένην συνέλευσιν ὑποβληθῶμενον ἀπολογισμὸν αὐτοῦ, καὶ γίνον-

Société, et les soumet à l'approbation de l'assemblée générale, à laquelle il rend compte également de tous ses actes; en outre, le conseil administratif représente la société devant les tribunaux par son président, propose et accepte des arrangements judiciaires et extra-judiciaires, et exerce, comme représentant de la Société, tous les actes, pour lesquels les art 96 et 97 de la Procédure exige une procuration particulière.

Art. 47. Le conseil administratif s'assemble régulièrement à des jours déterminés; il s'assemble aussi extraordinairement, toutes les fois qu'il est convoqué directement par le président ou sur la demande de deux de ses membres.

Art. 48. Les séances du conseil administratif sont considérées au complet, lorsqu'il y a au moins cinq membres présents, sans compter le président.

Art. 49. Toutes les fois qu'un membre du conseil administratif ne se trouve pas à cinq séances consécutives sans raisons légitimes, sur lesquelles le conseil décide, ou lorsqu'il donne sa démission, le président le remplace par le membre supplémentaire qui vient immédiatement après; si le démissionnaire est un vice-président, vérificateur ou trésorier, il est remplacé par le conseiller ordinaire qui a eu le plus de suffrages à son élection, et celui-ci est remplacé, à son tour par le membre supplémentaire qui vient immédiatement après.

CHAP. V.

Assemblées de la Société.

Art. 50. La Société tient tous les ans à Athènes deux assemblées générales: l'une, le premier dimanche après le 15 Décembre; l'autre, le premier dimanche après le 15 Janvier. Les assemblées sont annoncées par la presse; les membres sont convoqués par des invitations particulières. Dans la première assemblée est soumise la justification des dépenses de l'année qui va suivre, avec le rapport d'usage du conseil. Une commission de trois membres est choisie pour vérifier les cahiers et les comptes de l'année écoulée, ainsi que la justification de ses dépenses qui doit être sou-

ται προτάσεις ἐπὶ τῶν διαφορῶν τῆς ἐταιρίας ὑποθέσεων καὶ συμφερόντων, αἵτινες συζητοῦνται καὶ ἀποφασίζονται ἐν τῇ προσεχῇ δευτέρᾳ συνελεύσει.

Εἰς τὴν δευτέραν συνέλευσιν ἀνγκινώσκειται γενικὴ ἔκθεσις τοῦ γραμματέως περὶ τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, καὶ ἔκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, γνωστοποιεῖται ὁ κατάλογος τῶν νέων μελῶν καὶ εὐεργετῶν, συζητοῦνται αἱ κατὰ τὴν προηγουμένην συνέλευσιν γενομένηαι προτάσεις, γίνονται καὶ νέα τοιαῦτα, αἱ ὅποια ἢ ἀποφασίζονται ἀμέσως, ἢ παραπέμπονται εἰς τὴν σύσκεψιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἢ ἀναβάλλονται εἰς τὴν πρώτην ἐπομένην συνέλευσιν. Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην συνέλευσιν ἐκλέγεται διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας κατὰ διετίαν καὶ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἐταιρίας.

Ἄρθρον 51. Εἰς πᾶσαν γενικὴν συνέλευσιν πρέπει νὰ ᾖναι παρόντα τοῦλάχιστον εἴκοσι μέλη τακτικὰ ἢ ἐπίτιμα ἢ εὐεργεταί, ἐκτὸς τῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Αἱ δὲ ἀποφάσεις γίνονται διὰ φανεράς ψηφοφορίας καὶ κατὰ σχετικὴν πλειοψηφίαν. Πρακτικῶς οὖν ὅμως περὶ σπουδαίων ἀντικειμένων καὶ ἰδίως περὶ τροποποιήσεώς τινος τῶν ὄρων τοῦ καταστατικοῦ, ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τριάκοντα τοῦλάχιστον μελῶν, ἐκτὸς τῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, καὶ ἡ ὑπὸ τῶν δύο τρίτων ἐκ τῶν παρόντων παραδοχὴ τῆς προτάσεως διὰ φανεράς ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 52. Τὰ πρακτικὰ τῶν γενικῶν συνελεύσεων δημοσιεύονται μετὰ τῶν ἄλλων (ἄρθρ. 20 § 6.) διὰ τοῦ τύπου καὶ στέλλονται εἰς τοὺς ἀνταποκριτὰς καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς ἐταιρίας.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰουνίου 1864.

Τὴν δὲ 23 Ἰουλίου τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν διέβηεν εἰς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὸ ἐφεξῆς σχέδιον ψηφίσματος.

Ἐν Ἀθήναις Β'. Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις

Ψηφίζει.

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβερνησιν νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν ἐν

mise à l'assemblée suivante; il est fait des propositions sur les différentes affaires et les divers intérêts de la société, qui sont discutées et résolues à la seconde assemblée prochaine.

Dans la seconde assemblée est lu le rapport général du secrétaire sur les travaux annuels du conseil administratif, ainsi qu'un rapport de la commission de contrôle sur le budget et la justification de ses dépenses; on lit la liste des nouveaux membres et bienfaiteurs; on discute les propositions présentées dans l'assemblée précédente; on en présente de nouvelles, qui sont résolues immédiatement, ou renvoyées à plus mûre discussion et à la décision du conseil administratif, ou remises à la première assemblée suivante. Dans cette seconde assemblée est aussi élu tous les deux ans à la majorité relative des voix le conseil administratif de la Société.

Art. 51. A chaque assemblée générale doivent se trouver présents au moins vingt membres ordinaires ou honoraires ou bienfaiteurs, sans compter les membres du conseil administratif; les décisions sont rendues au scrutin public et à la majorité relative des voix. Mais s'il doit être traité des sujets importants, et surtout touchant quelque modification à apporter aux articles du règlement, la présence de trente membres au moins est nécessaire, sans compter ceux du conseil administratif, ainsi que l'adoptien de la proposition au scrutin public par les deux tiers des membres présents.

Art. 52. Les procès-verbaux des assemblées générales sont publiés avec les autres (Art. 20 § 2) par la presse, et envoyés aux correspondants et aux membres de la société.

Fait à Athènes le 28 Juin 1864.

Le 23 Juillet, 4 Août a été présenté à l'Assemblée Nationale le décret suivant:

La 2e Assemblée Nationale des Hellènes à Athènes

Décète:

Art. 1.

Il est permis au gouvernement de concéder en totalité à

Ἀθήναις Κεντρικὴν Γεωργικὴν ἑταιρίαν ὀλοκληρον τὸ πλεῖστον τῶν Ἀθηνῶν κείμενον ἔθνικόν κτήμα, ἐπιλεγόμενον τοῦ Ρούφ, μετὰ τῶν ἐμπεριλαμβανομένων ἐλαιοδένδρων, οἰκοδομῶν, ὕδατος, κλπ. καθὼς καὶ τὸ δημοσίον δειδροκομεῖον τοῦ Χασεκῆ λεγόμενον μετὰ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ κειμένων ἔθνικῶν ἀγρῶν καὶ ἐλαιοδένδρων, διὰ τὰ χρησιμεύσωσιν ἅπαντα τὰ κτήματα ταῦτα πρὸς σύστασιν παραδειγματικῆς ἀγορηπείου κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἑταιρίας.

Τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἐξαιροῦνται μετὰ τῆς ἀναλόγου χρήσεως τοῦ δημοσίου ὕδατος α. ἡ ἀποτελοῦσα τὸν βοτανικὸν κήπον ἑκτασίς τοῦ Δημοσίου Δειδροκομείου, καὶ β'. τὸ πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνακτορικῶν κήπων ἀποχωρισθὲν ἐκ τοῦ λαχανοκήπου φυτώριον.

Ἄρθρον 2.

Ἀπὸ τῆς ὡς ἀνωτέρω παραχωρήσεως ἡ δεκαετής ἐνοικίασις τοῦ κτήματος Ρούφ θεωρεῖται αὐτοδικαίως διαλελυμένη, λόγῳ δημοσίου ἀνάγκης κατὰ τὸ ἄρθρ. 10 τῆς ἀπὸ 31 Μαρτίου ε. ε. καὶ ὑπ' ἀριθ. 1306 διακηρύξεως τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου Ἀττικῆς, ἐπιπίπτει ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν τὸ ἀναλόγον διὰ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ἐνοικιάσεως μίσθωμα, καὶ ἀντλαμβάνει ἡ Κεντρικὴ Γεωργικὴ ἑταιρία τὴν φροντίδα τὰς ἀναγκαῖας εἴτε συμβιβαστικῶς εἴτε δικαστικῶς μετὰ τῶν ἐνοικιαστῶν πᾶσαν ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ σχετικοῦ κτήματος προκύψουσαν διένεξιν.

Ἄρθρον 3.

Οἱ περὶ τῆς καλλιεργείας, συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῶν παραχωρουμένων κτημάτων ὅροι θέλουσι κανονισθῆναι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 4.

Ἐν περιπτώσει μὴ τηρήσεως τῶν κανονισθησομένων ὄρων τῆς παραχωρήσεως, ἢ ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς ἑταιρίας, τὰ παραχωρούμενα κτήματα ἐπανερχονται, ὅπως ἔχουσιν, εἰς τὴν πλήρη διάθεσιν τοῦ Δημοσίου ἀνευ τινὸς ὑποχρεώσεως του διὰ γενομένης βελτιώσεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Ἰουλίου 1864.

Σ. Σ. Δὲν ἀγνοοῦμεν, οὐδὲ θέλομεν τὰς δυσχερείας, ὅσας ἔτι ἀπαντήσῃ ἡ ἑταιρία αὕτη καὶ ἰδίως τὸ διοικητικὸν αὐτῆς συμβούλιον, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐγκα-

la Société Centrale d'agriculture d'Athènes la propriété nationale située près d'Athènes et appelée propriété *Rouf*, avec les bois d'oliviers qu'elle renferme, ses constructions, son eau, etc., ainsi que la pépinière publique dite de *Chasekè*, avec les champs nationaux situés au nord et ses bois d'oliviers, afin que toutes ces propriétés servent à l'établissement d'une ferme-modèle, conformément à l'art. 6 des Statuts de la Société.

Sont exceptées de cette concession avec l'usage analogue de l'eau: 1° l'étendue cultivée qui constitue le Jardin Botanique; 2° la pépinière du jardin potager réservée pour l'usage des jardins du palais du Roi.

Art. 2.

A partir de la concession ci-dessus, le bail décennal de la propriété *Rouf* est considéré de lui même comme nul et non avenu, pour raison d'utilité publique, d'après l'art. 10 de la déclaration de l'inspecteur des finances de l'Attique en date du 31 Mars 12 Avril de la présente année, sub N° 1306, le prix analogue du fermage pour le temps qui reste à courir est retranché en faveur des fermiers, et la société centrale d'Agriculture se charge de résoudre, soit à l'amiable, soit devant les tribunaux, toute difficulté qui pourrait résulter avec les fermiers de l'acte de fermage pour la portion relative de propriété.

Art. 3.

Les dispositions touchant la culture, l'entretien et l'amélioration des propriétés concédées seront réglées par le gouvernement.

Art. 4.

En cas de non observation des dispositions de la concession, ou en cas de dissolution de la société, les propriétés concédées rentrent, dans l'état où elles se trouvent, dans la pleine disposition du domaine public, sans aucune obligation pour les améliorations accomplies.

Athènes, le 23 Juillet 4 Aout 1864.

Note de la rédaction du journal.— En publiant avec une vraie joie les actes qui précèdent nous ne nous faisons point illusion sur les difficultés de toute sorte qu'aura à

ταστάσεως αὐτῆς, πρὸς θεραπείαν τῶν μεγάλων ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους, καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ γεωργίας, ἀλλὰ πρῶτον μὲν πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς ὅτι οἱ αὐτοὶ αἱ δυσχέρεαι θέλουσιν ὑπερπηθῆθαι συνάρσει τῆς Θεῆας Προνοίας καὶ τῇ ἀρωγῇ τῆς Κυβερνήσεως· κατὰ δεύτερον δὲ δὲ λόγον ἄλλας μᾶς τὰς ἐλπίδας στηρίζομεν εἰς τὴν νομιμότητα καὶ τὸν ἀκραίφνη πατριωτισμὸν τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων. Εὐάρεστα δὲ τεκμήρια πρὸς τοῦτο μᾶς παρέχει καὶ ὁ ἐξῆς τῶν ἀκριτοῦδε ἐγγραφέντων μελῶν κατάλογος, καθ' ὃν μετ' εὐχαριστήσεως θὰ παρατηρήσῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι πλείστοι ἐνεγράφησαν συνδρομηταὶ διὰ ποσὸν πολὺ μείζον τῆς κανονισθείσης ἐτησίας συνδρομῆς· δημοσιεύοντες δὲ σήμερον ἀπλῶς τὸν κατάλογον τοῦτον, ἐπιφάλασσόμεθα ἀκολούθως ν' ἀποδώσωμεν τὸν προσήκοντα ἔπαινον πρὸς τε τοὺς εὐεργετήσαντας καὶ πρὸς τοὺς εὐαρεστηθησομένους νὰ εὐεργετήσωσιν ὅπως δὴ ποτε τὴν ἐταιρίαν ταύτην.

surmonter la Société agricole d'Athènes et particulièrement son conseil d'administration, surtout dans les premières années de sa fondation, pour venir efficacement en aide aux nombreux besoins de l'agriculture chez nous et répondre pleinement aux vœux des agriculteurs de l'Orient. Toutefois nous avons la conviction que grâce à la Protection Divine qui bénit toujours les œuvres utiles et avec l'appui du gouvernement lequel ne pourra pas lui manquer, la Société agricole saura écarter peu à peu tout obstacle et bientôt marcher à grands pas dans la voie large et féconde qui, nous n'en doutons point, lui sera ouverte par le patriotisme si éprouvé des Hellènes. Une première liste des membres inscrits, que nous publions, légitime assez les espérances que déjà l'on fonde sur la réussite de la Société naissante. Nous serons heureux de pouvoir bientôt ajouter d'autres listes à celle d'aujourd'hui et de faire connaître à nos lecteurs la part que chacun aura dans une œuvre si éminemment utile à notre patrie.

Εἰς τὸν ἀριθμὸν 50 κατ' ἕτος
καὶ ἐπὶ ἄλλοις μέλεσι
ἡμετέροις ἐπιτεταμένοις
ἐπιγράψαντες ἡμετέρας
ἐπιχειρήσεις καὶ ἀποδοξίαν
τοῦτον, ἐπιφάλασσόμεθα
ἀκολούθως ν' ἀποδώσωμεν
τὸν προσήκοντα ἔπαινον
πρὸς τε τοὺς εὐεργετήσαντας
καὶ πρὸς τοὺς εὐαρεστηθησομένους
νὰ εὐεργετήσωσιν ὅπως
δὴ ποτε τὴν ἐταιρίαν
ταύτην.

Les dispositions touchant la culture l'entretien et l'amélioration des propriétés concédées seront réglées par le gouvernement.
En cas de non-observation des dispositions de la concession, ou en cas de dissolution de la société, les propriétés concédées rentreront dans l'état où elles se trouvent dans la pleine disposition du domaine public, sans aucune obligation pour les améiiorations accomplies.
Athènes, le 23 Juillet 1861.

Α. Αβελή	50 κατ' ἕτος
Β. Βασιλείου	50 κατ' ἕτος
Γ. Γαλαξίου	50 κατ' ἕτος
Δ. Δρακόπουλου	50 κατ' ἕτος
Ε. Εὐαγγελάκου	50 κατ' ἕτος
Στ. Σκουρῆ	50 κατ' ἕτος
Ζ. Ζαχαρίας	50 κατ' ἕτος
Η. Ηλιόπουλος	50 κατ' ἕτος
Θ. Θεοδόσιος	50 κατ' ἕτος
Κ. Κωνσταντίνου	50 κατ' ἕτος
Λ. Λαζαροπούλου	50 κατ' ἕτος
Μ. Μαντινάκης	50 κατ' ἕτος
Ν. Νικολάου	50 κατ' ἕτος
Ξ. Χαλκιάδης	50 κατ' ἕτος
Ο. Οὐράνη	50 κατ' ἕτος
Π. Παπαδόπουλος	50 κατ' ἕτος
Ρ. Ραφαήλ	50 κατ' ἕτος
Σ. Σκουρῆ	50 κατ' ἕτος
Τ. Τριανταφύλλου	50 κατ' ἕτος
Υ. Ὑφαντίδης	50 κατ' ἕτος
Φ. Φαλαχῆ	50 κατ' ἕτος
Χ. Χαραλαμπίδης	50 κατ' ἕτος
Ψ. Παπαδόπουλος	50 κατ' ἕτος
Ω. Οὐράνη	50 κατ' ἕτος
Α. Αβελή	50 κατ' ἕτος
Β. Βασιλείου	50 κατ' ἕτος
Γ. Γαλαξίου	50 κατ' ἕτος
Δ. Δρακόπουλου	50 κατ' ἕτος
Ε. Εὐαγγελάκου	50 κατ' ἕτος
Στ. Σκουρῆ	50 κατ' ἕτος
Ζ. Ζαχαρίας	50 κατ' ἕτος
Η. Ηλιόπουλος	50 κατ' ἕτος
Θ. Θεοδόσιος	50 κατ' ἕτος
Κ. Κωνσταντίνου	50 κατ' ἕτος
Λ. Λαζαροπούλου	50 κατ' ἕτος
Μ. Μαντινάκης	50 κατ' ἕτος
Ν. Νικολάου	50 κατ' ἕτος
Ξ. Χαλκιάδης	50 κατ' ἕτος
Ο. Οὐράνη	50 κατ' ἕτος
Π. Παπαδόπουλος	50 κατ' ἕτος
Ρ. Ραφαήλ	50 κατ' ἕτος
Σ. Σκουρῆ	50 κατ' ἕτος
Τ. Τριανταφύλλου	50 κατ' ἕτος
Υ. Ὑφαντίδης	50 κατ' ἕτος
Φ. Φαλαχῆ	50 κατ' ἕτος
Χ. Χαραλαμπίδης	50 κατ' ἕτος
Ψ. Παπαδόπουλος	50 κατ' ἕτος
Ω. Οὐράνη	50 κατ' ἕτος

Note de la rédaction du journal. — En publiant avec une vraie joie les actes qui précèdent nous ne nous faisons point illusion sur les difficultés de toute sorte qui nous à

Κατάλογος τῶν μελῶν καὶ εὐεργετῶν τῆς ἐν Ἀθήναις
κεντρικῆς Γεωργικῆς ἐταιρείας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολί- τῶν Θεόφιλος	Σπ. Παυλίδης δρ. 25
Ὁ Χαλκίδος Καλλίνικος	Δ. Καλλιωντῆς
Μιχ. Σχινᾶς	Η. Β. Μαυρομιχάλης
Α. Ν. Γούδας ἐπὶ δεκαετίαν ἀνά δρ. 100	Χρ. Νικολαΐδης
Ἄντ. Φ. Παππαδάκης ἀπαξ χι- λίας ἀρ. 1000 καὶ κατ' ἔτος 50 δρ.	Α. Σμολένσκης 50 δραχμᾶς
Σ. Σωτηρόπουλος	Α. Παλλῆς
Π. Ἐμμ. Γιαννόπουλος	Τιμολέων Ι. Φιλήμων
Δρ. Ν. Δρόσου	Δ. Γρίβας 25 δραχμᾶς
Εὐστρ. Παρίσης	Γ. Α. Βασιλείου δρ. 25
Κ. Φωστηρόπουλος	Περικλ. Ζωγράφος
Ἄθ. Γ. Δουρούτης δρ. 50	Εὐθ. Κεχαγιᾶς δρ. 25
Γ. Κωνσταντινίδης	Θεμ. Δαραλέξης δρ. 25
Σ. Μ. Χιονωδάκης	Μιχ. Καλλιφρονᾶς δρ. 20
Α. Ζέρβας	Ἄρχ. Ἄνθιμος, ἠγούμενος Αἰγί- νης δρ. 20
Π. Ρομπότης δρ. 25	ἠγούμενος Νεκτᾶριος ἱερομόν.
Ἄντ. Γεωργαντᾶς	Δ. Ν. Δρόσος
Χ. Ν. Σολιώτης	Δ. Μαυροκορδάτος
Γ. Ν. Μαντζαβίνος δρ. 25.	Γρ. Δημητριάδης δρ. 50 κατ' ἔτος
Α. Μωραϊτίνης	Στ. Δούκας δρ. 25 κατ' ἔτος
Ἰω. Ν. Ἰγγλέσης	Ι. Θ. Παλαιολόγος
Π. Πύργος	Σ. Χ. Στσανόπουλος δραχ. 25 κατ' ἔτος
Σ. Α. Σπηλιωτάκης.	Α. Σαλωνιτίδης
Ἄνδρ. Χαραλάμπης	Δ. Μαυρομιχάλης
Α. Στέλβαχ	Ἐμμ. Μελετόπουλος
Τηλ. Ι. Ρούκης	Αὐγερινὸς Πατραλιάς
Γ. Σταύρου δρ. 50	Ἐπ. Δελιγεώργης
Α. Ν. Γούδας διὰ τὸν Μεν. Νεγρεπόντε ἐν Κωνσταντῶν δρ. 25 κατ' ἔτος.	Γ. Μιχαηλίδης
Γ. Σουλτάνης δρ. 25 κατ' ἔτος	Πιεράκος
Α. Αὐγερινὸς δρ. 25 κατ' ἔτος	Χ. Ζυμβρακάκης δρ. 25
	Π. Καλληγᾶς δρ. 50
	Γ. Πεταλᾶς δρ. 60 κατ' ἔτος
	Α. Β. Τζίνης δρ. 20 κατ' ἔτος

Π. Δ. Κυριακοῦ	Βασιλ. Νικολόπουλος
Μ. Τριανταφυλίδης διὰ παντὸς δρ. 20	Διομήδης Κυριακοῦ
Δ. Θωμόπουλος δραχ. 20 κατ' ἔτος	Σ. Λεκάτης δρχ. 100 κατ' ἔτος
Ἄλ. Κουμουνοῦρος δρ. 50	Δ. Μ. Μαυρομαρᾶς
Ἡρ. Μιτσόπουλος	Δ. Ν. Λεβίδης δρ. 25 κατ' ἔτος
Π. Δελιγιάννης δρ. 50	Ι. Ζάρκος
Λαζ. Α. Γιουρδῆς δρ. 50	Χαρ. Χρηστόπουλος δρ. 15 κατ' ἔτος
Ἰω. Οἰκονομίδης	Πέτρος Λεοτσάκος
Γεο. Α. Μεταξᾶς δρ. 25	Α. Μπότσαρις
Χρ. Γ. Γρῆβας	Α. Μάρκου ἐκ Σύρου
Ῥήγας Παλαμῆδης	Α. Παπδιαμαντόπουλος δρ. 25
Σκαρλάτος Σούτσος δρ. 100	Θ. Δ. Βόκος
Α. Λογοθέτης δρ. 25	Ἄριστοτ. Τσατσος
Κ. Δοσιμακόπουλος δρ. 25 κατ' ἔτος	Ὄθων Ἰω. Μακρυγιάννης
Σ. Α. Ζῶτος δρ. 20 κατ' ἔτος	Δ. Κλήμακας
Β. Ν. Δεϊμέζης δρ. 25 ἐτησίως	Ἐπ. Βαλτατζῆς δρ. 5,000
Δ. Ν. Βαλτινὸς	Μ. Δ. Καλαποθακῆς δραχ. 25 κατ' ἔτος
Ἰω. Καραγιαννόπουλος	Κύριλλος Δέγλης ἠγούμενος τῆς Μονῆς Πεντέλης δρ. 50 κατ' ἔτος
Χαρίλαος Τρικούπης δρ. 25	Ζ. Σάρογλους δρ. 50 κατ' ἔτος
Κ. Διωβουνιώτης	Β. Φλογαίτης δρ. 25 κατ' ἔτος
Ἰω. Γ. Κρίτσας	Δ. Κυργούσιος δρ. 25 κατ' ἔτος
Α. Μαυρίκης ἐξ Αἰτωλικοῦ	Α. Πετράκης
Κ. Γιολδάσης	Π. Ἡλιόπουλος
Λουκ. Παππαϊωάννου	Δ. Αἰνιάν
Εὐστρ. Εὐδῆς	Α. Κορδέλας
Ἄριστ. Μπουκαούρης	Ν. Κ. Ἰερόπουλος
Γ. Α. Πετμεζᾶς δρ. 25	Γεωργαντᾶς
Γ. Εἰ Τσατσάρας δρ. 20	Γ. Κοζάκης Τυπάλδος δραχ. 20
Γ. Νικολαΐδης δρ. 30	Σ. Α. Μεταξᾶς δρ. 20
Θρασ. Ζαήμης δρ. 50	Ἰω. Α. Σούτσος
Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος δρ. 50	Πέτρος Μπακάλογλους
Γ. Α. Ῥάλλης	Γ. Ψίλλας
Α. Πολυχρονιάδης	

Περὶ τῆς διὰ σταφυλῶν θεραπείας.

Ἐν οὐδεμίᾳ ἴσως ἄλλῃ ἐπιστήμῃ ἐπαληθεύει τὸ «ἐκ μικρῶν αἰτιῶν μεγάλα ἀποτελέσματα» τοσοῦτον ὅσον ἐν τῇ ἰατρικῇ. Καὶ τῷ ὄντι πολλακίς ἐν τῇ ἰατρικῇ τὰ ἐλάχιστα αἷτια ἐπιφέρουσι μεγάλα ἀποτελέσματα· πταρμός τις π. χ., γέλως, εὐκολος ἢ δύσκολος ἀπόχρεμψις τοῦ σιέλου, κατάκλισις τις τοῦ ἀρρώστου ἀνάρρωπος ἢ κατάρρωπος, πρὸς τὰ δεξιά ἢ πρὸς τ' ἀριστερά, μετακίνησις τις ἀτήμαντος ἄλλως καὶ ἐπουσιώδης ἀπὸ τοῦ ἐνὸς δωματίου τῆς οἰκίας τοῦ ἀρρώστου πρὸς τὸ ἕτερον, ἢ ἀπὸ τῆς μίας πλευρᾶς τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ πρὸς τὴν ἕτεραν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους τῆς κλίνης αὐτοῦ πρὸς τὸ ἕτερον, εἶναι ἱκανὰ νὰ ἐπιφέρωσιν ἢ τὸν θάνατον ἢ τὴν ἀνάρρωσιν καὶ τὴν ἐντελῆ ὑγίαν τοῦ ἀρρώστου· ὥστε δικαίως σήμερον θεωρεῖται ὡς μέγας ἰατρός, οὐχὶ ὁ μέγας χειρουργικὰς ἐγχειρήσεις πράττων ἢ ὁ ἥρωϊκὰ φάρμακα μεταχειριζόμενος, ἀλλὰ μόνον ὁ σοφῶς καὶ ὅσον ἐνεστι ταχέως καὶ ὅσον ἐνεστιν ἐντελῶς καὶ ὅσον ἐνεστιν ὀλιγοδαπάνως καὶ ἀπλῶς θεραπεύων τοὺς πάσχοντάς του, ἔστω καὶ δι' ἐνὸς ἀπλοῦ ποτηρίου ὕδατος, ἔστω καὶ διὰ τινος καλῆς συμβουλῆς, ἢ καὶ δι' ἀπλοῦ τινος ἀστεϊσμοῦ.

Ἡ διὰ τῶν σταφυλῶν λοιπὸν θεραπεία ὅσον χυδαία καὶ δημώδης καὶ παραδόξος ἴσως ἂν ἤθελε θεωρηθῆ ὑπὸ τινων ἐξωχότητων ἰατρῶν τῆς ἀνατολῆς, συνειθιζόντων νὰ θεραπεύωσι τοὺς ἀρρώστους τῶν καὶ δ' ἀμόσχου καὶ καστορίου, καὶ διὰ δακτυλιδίνης καὶ βερατρίνης, καὶ δι' ἰνδικῶν καὶ διὰ κινεζικῶν φαρμάκων, πιεζύομεν ἀδιόγκτως ἔτι ὑπὸ τοῦ νοήμονος τοῦλάχιστον λαοῦ τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλει θεωρηθῆ οὔτε ἀνεφάρμοστος, οὔτε λίαν δαπανηρὰ, οὔτε ἀνεπιτυχῆς, ὅταν μάλιστα γείνη καταλλήλως ἢ χορῆσις αὐτῆς. Διαβεβαιούμεν δὲ τοὺς δυσπιστοῦντας, ὅτι διὰ τῶν σταφυλῶν καὶ διὰ καταλλήλου τινος διαίτης ὑποσχόμεθα νὰ θεραπεύσωμεν ἐντελῶς καὶ πάντῃ ἀκινδύνως καὶ λίαν ὀλιγοδαπάνως πᾶσαν οἶαν δὴ ποτε ἐκ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδίως συνήθων μελαγχολικῶν ἐκείνων, αἵτινες ἀναγκάζουσι τινὰς μὲν τῶν βαθυπλούτων πασχόντων νὰ πίπτωσιν εἰς τὸν τάμεσιν· τινὰς δὲ ἄλλους νὰ κρεῖωνται μετὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν χειρᾶς ὡς σταφυλαί, ἵνα δώσωσι πέρας εἰς τὰ δεινὰ τοῦ βίου των ἄλλους νὰ πετώσιν διὰ πιστολίου τὰ μυελὰ των εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἄλλους νὰ

σφάζονται ζυριζόμενοι, ἢ νὰ λαμβάνωσιν ἐκουσίως καὶ ἐν γνώσει τὰ δραστηριώτερα δηλητήρια, ἵν' ἀπέλθωσιν, ὅσον ἐνεστι τάχιον, ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Καὶ εἶναι ποτὲ δυνατόν αἱ σταφυλαὶ νὰ ἔχωσι τοιαύτην πολύτιμον ιδιότητα; Καὶ διατί λοιπὸν δὲν μεταχειρίζονται αὐτάς πρὸς ἴασιν των οἱ τοσοῦτον δεινῶς πάσχοντες ἐκ μελαγχολίας πλούσιοι, οἵτινες ἐνίοτε διὰ νὰ φέρωσι καὶ γευθῶσιν ἐν προῖον τῆς Ἰνδίας, δαπανῶσι μυριάδας λιρῶν στεργινῶν; Διὰ νὰ ἰαθῆ ριζικῶς νόσημά τι, ἀνάγκη πᾶσα νὰ γείνη πρότερον ἢ διάγνωσις αὐτοῦ· διὰ νὰ πεισθῆ δὲ ὁ πλούσιος μελαγχολικός ὅτι πάσχει μελαγχολίαν, προσελθοῦσαν ἕνεκα τῆς ἀμέσου ἐκπληρώσεως πάσης ἐπιθυμίας του, πρέπει νὰ αἰσθανθῆ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ πάσχοντες μελαγχολίαν, συνήθως ἀγνοοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν λέξιν στέρησις ἢ ἔλλειψις. Πῶς θέλετε λοιπὸν οὐδέποτε αἰσθανθῆσι τὴν στέρησιν ἢ ἔλλειψιν πράγματός τινος νὰ αἰσθανθῆ τὴν στέρησιν ἢ ἔλλειψιν τῆς διανοίας του; καὶ μάλιστα ἂν οὗτος τύχη νὰ ἦναι ἐκ τῶν λίαν ἐγωϊστῶν ἀνθρώπων; Πῶς θέλετε νὰ αἰσθανθῆ ὁ ὄλιγος, ὅτι ἡ στέρησις ἢ ἡ μὴ ἐκπλήρωσις ὅλων τῶν ἀφροδισίων ἡδονῶν, π. χ. εἶναι ἀναγκαία πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγείας; ὅτι ὁ μέχρι κοπώσεως περιπάτος ἢ ἡ σωμασχία εἶναι ἀναγκαία πρὸς πέψιν τῶν ἐν τῷ σώματι περιττωμάτων; ὅτι ὁ παρατεταμένος ὕπνος ἀποναρκῶνει τὸ λογικόν; ὅτι ὁ ἐκ τῶν παιγνιδίων καὶ τῶν λοιπῶν διασκεδάσεων μετασχηματισμὸς τῆς νυκτὸς εἰς ἡμέραν εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ὑγίαν; πῶς θέλετε, λέγομεν, νὰ αἰσθανθῶσι τινὲς τούτων ἅπαντα ταῦτα, ἐν ᾧ ἐν αὐτοῖς ἐγεννήθησαν καὶ ἐν αὐτοῖς ἀνετράφησαν;

Καὶ εἶναι ἄρα γε εὐκόλον νὰ πείσῃ τις μονομανῆ φρονοῦντα, ὅτι ἀνευ τῶν περιστοιχιζόντων αὐτὸν ἀγαθῶν δὲν δύναται νὰ ζῆσθαι ἄνθρωπος; Οἱ γεννώμενοι λοιπὸν ἐν τῷ πλούτῳ, ἐν ταῖς ἡδοναῖς καὶ ἐν τῇ ἀμέσῳ ἀπολαύσει πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν των εἶναι δύσκολον πρᾶγμα νὰ αἰστανθῶσι τὴν ἔλλειψιν τοῦ νοός των καὶ ἔτι δυσκολώτερον νὰ αἰτήσωσι τὴν θεραπείαν ταύτης, καὶ ἀσυγκρίτως δυσκολώτερον νὰ πεισθῶσιν, ὅτι αἱ σταφυλαὶ π. χ. ἢ τυχαίον τι καὶ ἔκτακτον περιστατικόν, ἀναγκάζον αὐτοὺς νὰ μεταβάλλωσι τὸ εἶδος τοῦ βίου, καὶ ἰδίως νὰ αἰστανθῶσι τὴν ἔλλειψιν πράγματός τινος, εἶναι ἱκανὰ νὰ θεραπεύσωσι τὴν μελαγχολίαν των· καὶ ἐντεῦθεν προέρχεται ὅτι πλείστοι μελαγχολικοὶ, καίτοι δυνάμενοι νὰ θεραπευθῶσι δι'

ἀπλουστάτων πραγμάτων, ἐνίοτε μάλιστα καὶ διὰ τινος αἰχμαλωτίσεως π. χ. ὑπὸ τῶν ληστῶν, καταλήγουσιν ὅμως τὸν βίον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν δι' αὐτοχειρίας, ἐνίοτε δὲ διὰ μονομανίας ἢ καὶ διὰ μαρasmus καὶ ἀτροφίας. Ἄλλως ἂς μὴ λησμονήσωμεν τὸ κοινὸν μὲν καὶ τετριμμένον ἀλλὰ λίαν σοφὸν λόγιον ἀκάθε τόπος καὶ ἱακόντι κάθε μαχαλάς καὶ τάξις: τουτέστιν ἕκαστος τόπος ἔχει τὰς συνηθείας του καὶ ἐκάστη συνοικία τὰς ἕξεις της, καὶ τὸ ἐτι σοφώτερον εἰ χιλῶ παροικήσεις, ὑποσχάσειν μαθήσεις: ὁ γεννηθεὶς δὲ καὶ ἀνατραφεὶς ἐν τῇ τρυφῇ καὶ ταῖς ἀναπαύσεσιν, ὁ μεταχειριζόμενος ὡς ποτὰ μόνον τὸ τέτον ἢ τὸν ζῦθον, ἢ τὸ πόρτερ, ὁ ὑπὸ τῶν γονέων του διδάχθεις ὅτι μόνον τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῶν ἱατρῶν πολύτιμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φάρμακα θεραπεύουσι τὰς νόσους, εἶναι ἀδύνατον νὰ πιστεύσῃ, ὅτι καὶ κακουχία τις, ἢ ἀλλαγὴ τοῦ βίου του, καὶ ἰδίως ἢ χρῆσις τῶν σταφυλῶν εἶναι ἱκανὰ νὰ ἰάνωσι τὴν μελαγχολίαν του. Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἢ διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπεία σήμερον εὐτυχῶς εἶναι ἀνεγνωρισμένη εἰς πολλὰ μέρη τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, καὶ θεωρεῖται μάλιστα πολύτιμος ἐπὶ πλείστων σπουδαιοτάτων χρονίων παθήσεων.

Εὐτυχῶς δὲ δὲν εἴμεθα οὔτε ἡμεῖς οἱ πρῶτοι, οἵτινες θὰ πραγματευθῶμεν περὶ αὐτῆς, οὔτε ἡμεῖς οἱ πρῶτοι, οἵτινες θὰ τὴν εἰσαξῶμεν ἐνταῦθα ὡς ἱαμα, ἢ ὡς ἀναληπτικὸν ἢ ὡς παχυντικὸν βοήθημα. Παραλείποντες δὲ τοὺς προγενεστέρους συγγραφεῖς, μνημονεύομεν ἐνταῦθα τοὺς μετὰ τὸν Γαληνόν, ὅστις ἐν τῷ περὶ δυνάμειος τροφῶν βιβλίῳ δευτέρῳ λέγει τὰ ἐξῆς περὶ ιδιότητος τῶν σταφυλῶν. «Τοῦ μὲν οὖν τρέφειν αὐτὰς μέγιστον σημεῖον οἱ φυλάττοντες τὸν καρπὸν τῶν ἀμπέλων, βεσθίοντες μὲν ἐν δύο μηνσὶν οἷα φυλάττουσι μόνα διὰ παντός πτὰ σῦκα μετὰ τῶν σταφυλῶν, ἢ που καὶ βραχύ τι παρατιθέντες ἄρτου, παινόμενοι δ' ἱκανῶς, οὐ μὴν ἰσχυρὰ γε καὶ σπυκνὴ ἢ σὰρξ ἢ ἐξ αὐτῶν γινόμενη, καθάπερ ἢ ἐκ τῶν κρεῶν, ἀλλὰ καὶ χαυνὴ καὶ πλαδαρά, διὸ καὶ ταχέως προστέλλεται, παυσάμενης τῆς ἐδωδῆς» (1).

Καὶ ὁ μὲν Γαληνὸς περιγράφει ἐνταῦθα σαφῶς τὴν θρεπτικὴν καὶ παχυντικὴν ιδιότητα τῶν σταφυλῶν. Νεώτεροι δὲ συγγρα-

(1) Ἴδε Γαλλ. περὶ τροφ. δυνάμ. τόμ. 5'. βιβλ. 6'. σελ. 573—574 ἐκδ. Kükü,

φεῖς θεωροῦσιν αὐτὰς ὡς βελτιούσας καὶ ἐκκαθαρίζουσας τὰ ὕγρα, καὶ ὡς συντελούσας μεγάλας εἰς τὴν ἀνάρρωσιν (1). Ὁ δὲ Κύριος Καρριέρος (Carrière) θεωρεῖ αὐτὰς καὶ ὡς ἱαμα κατὰ τεσσάρων κατηγοριῶν νοσημάτων.

α) Κατὰ τῶν χρονίων διαρροῶν, τῶν προερχομένων ἐνεκα καταρρώδους ὑπερεκρίσεως τοῦ ἐξησθενημένου πεπτικοῦ σωλήνος.

β) Κατὰ τῆς πληθώρας καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἐμφορῶν τῶν σπλάγγων τῆς κάτω κοιλίας, οἷον τοῦ ἥπατος, τοῦ σπληνὸς καὶ τῶν μεγάλων αἰμορροϊδικῶν ἀγγείων.

γ) Κατὰ τῶν δυσκρασιῶν ἐν γένει, οἷον χοιράδων, φυματώδους φθίσεως, ἀρθρίτιδος καὶ πάντων τῶν νοσημάτων τοῦ δέοματος.

δ) Κατὰ τῶν λεγομένων ὑποσθενικῶν νευρώσεων, τῶν προερχομένων εἴτε ἐξ ιδιοσυγκρασίας εἴτε ἐξ ἄλλης τινὸς διαταράξεως τοῦ ὀργανισμοῦ (2).

Ὁ δὲ διάσημος καθηγητὴς ἡμῶν Κύριος Σχομέλης εἰς τὸ τελευταῖον αὐτοῦ σύγγραμμα ἀπερὶ δυσπεψιῶν» θεωρεῖ τὰς σταφυλάς ὡς ἐν βοήθημα ἰσχυρὸν κατὰ τῶν δυσπεψιῶν ἐν γένει, ἰδίως μάλιστα, ὅταν ἢ χρῆσις τῶν ὠπῶν τούτων συνοδεύηται καὶ μὲ τὴν λοιπὴν κατάλληλον δίαιταν καὶ γυμναστικὴν καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὴν ψυχαγωγίαν τοῦ ἀρῶστου (3). Ταῦτα δὲ, εἶναι ἱκανὰ, νομίζομεν, νὰ πείσωσι τοὺς δισταζόντας ὅτι ἢ διὰ σταφυλῶν θεραπεία οὔτε τυχαία εἶναι οὔτε ἀναξία τῆς προσοχῆς τῶν μεγάλων ἱατρῶν.

Τοῦτο δὲ ἐξάγεται πρὸς τούτοις καὶ ἐκ τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς σταφυλῆς. Παραλείποντες δὲ ὡς ἄλλοτριας τοῦ σκοποῦ ἡμῶν τὰς λεπτομερεῖς χημικὰς ἀναλύσεις τῶν στοιχείων τούτων, ἀρκούμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἢ σταφυλὴ, διαίτητικῶς ἢ ἱατρικῶς ἐξεταζομένη, σύγκειται ἐκ τεσσάρων στοιχείων τῶν ἐξῆς.

(1) Ἴδε Esquisse de bromatologie et de pomatologie à l'usage des malades par le docteur Wildberg.

(2) Ἴδε Les Cures de petit-lait et de raisin par le Docteur Carrière σελ. 183,

(3) Ἴδε Chomel des dyspepcies σελ. 234. Paris 1857.

Πρώτον ἐκ τοῦ φλοιοῦ ἢ τοῦ στεμφύλου, τοῦ χρησιμεύοντος εἰς τὰς σαφυλάς τρόπον τινά, ὡσπερ τὸ δέριμα ἢ ἐπίδερμις εἰς τὰ ζῶα γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ὁ φλοιὸς τῶν ἐκλεκτῶν μάλιστα σταφυλῶν εἶναι λεπτότατος καὶ εὐπεπτος, τινῶν μάλιστα τούτων εἶναι καὶ ἀρωματικὸς· δεύτερον συστατικὸν στοιχεῖον τῶν σταφυλῶν εἶναι τὸ φυτικὸν λεύκωμα ἢ γλεῦκος· τρίτον τὸ ζάκχαρι, καὶ τέταρτον, διάφορα φυτικὰ ὀξέα, ἐν οἷς ὑπάρχει βεβαίως καὶ ἰκανὴ ποσότης ὀξυδωμένου σιδήρου.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ φλοιοῦ ἢ τοῦ στεμφύλου δὲν πρέπει νὰ γείνη πλείοτερος λόγος ἐνταῦθα, διότι παρ' αὐτοῦ οὔτε βλάπτεται οὔτε ὠφελεῖται ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμός· ὡς ἐπουσιῶδες ἐπίσης πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ φυτικὸν λεύκωμα ἢ γλεῦκος διότι καὶ τοῦτο καὶ μὲν πέπτεται εὐκόλως ὑπὸ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ δὲν διατρέφει ἀναλόγως τὸν ὀργανισμόν· τοῦναντίον μάλιστα ἢ διαρκῆς χρῆσις μόνον οὐσιῶν, ἔχουσάν μεγάλην ποσότητα φυτικῶν λευκώματος, συντελεῖ εἰς ἐξασθένησιν τοῦ ὀργανισμοῦ. Οὐσιῶδες δὲ στοιχεῖον τῆς σαφυλῆς εἶναι τὸ ζάκχαρι· γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι τὸ ζάκχαρι εἶναι οὐσία οὐχὶ μόνον εὐπεπτάτη, ἀλλὰ καὶ λίαν θρεπτικὴ, τούτου δὲ ἕνεκα οἱ κατὰ κόρον μεταχειριζόμενοι τὰ γλυκύσματα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σαρκωδέστατοι· ἅπαντα δὲ τὰ φυτικὰ ὀξέα, τὰ περιεχόμενα ἐν ταῖς σταφυλαῖς, ὅταν αὐταὶ ᾖναι ὄριμαι, καὶ ὅταν γίνηται κατάλληλος χρῆσις αὐτῶν, συντελοῦσι θαυμασίως, τὰ μὲν ἵνα διεγείρωσι τὴν ὄρεξιν, τὰ δὲ ἵνα ἐπιταχύνωσι τὴν πέψιν, ἀλλὰ ἐν ἀποβληθῶσι ταχύτερον τοῦ ὀργανισμοῦ τὰ περιττώματα, καὶ ἄλλα, ἵνα προσθέσωσι δυνάμεις εἰς αὐτόν. Τούτων δὲ τῶν στοιχείων ὅλων ἢ ἀνάμιξις ἐν τῇ ὄριμῃ σταφυλῇ, ἀποτελεῖ καὶ τροφὴν εὐάρεστον καὶ γλυκυτάτην καὶ ἴαμα ἀξιόλογον κατὰ τινῶν νοσημάτων.

Καὶ τὰς μὲν χρονίους διαρροίας, τὰς προερχομένας ἕνεκα καταρρώδους ὑπερέκρισεως τοῦ ἐξασθενημένου πεπτικοῦ σωλήνος, θεραπεύει ἢ τῶν σταφυλῶν χρῆσις, διότι αὕτη, ἐνδυναμώνουσα τὸν ἐξασθενημένον πεπτικὸν σωλήνα, παύει φυσικῶς τὴν ἕνεκα χαυνότητος καταρρώδη ὑπερέκρισιν αὐτοῦ· κατὰ τῶν τοιούτων δὲ νοσημάτων ὠφελιμώτεροι εἶναι αἱ σαρκώδεις καὶ ἀρωματικαὶ σαφυλαί, οἷον τὰ ἐν Ἡπείρῳ λεγόμενα *κοιτοκλάδια*, ἢ τὰ ἀλλαχοῦ τραγανά, ἢ τὰ μοσχάτα, ἢ τὰ κορίνθια ἢ ἀετονόμια, τὰ λευκά ἢ τὰ μέλαινα, ἢ τὰ σερίκια, ἢ τὰ καριστινά· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχωσι τὸν φλοιὸν λεπτόν καὶ εὐσχιστόν, καὶ νὰ συνοδεύηται ἢ

χρῆσις αὐτῶν καὶ δι' ἄλλης καταλλήλου διαίτης, συντελοῦσης εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς διαφορήσεως τοῦ δέρματος. Ἐνταῦθα κατάλληλον θεωροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι μετὰ τὴν χρῆσιν τῶν σταφυλῶν, ὁ ἄρρωστος καλὸν εἶναι νὰ λαμβάνῃ χλιαρόν τι ἀρωματικὸν ἐγγύμα φιλήρας, ἢ ἀνίσου, ἢ ἀνθίων ἀκτής (κουφοζυλιάς) ἢ ἠδυόμου, ἢ καὶ χαμαιμήλων· ἐν τῷ ἐγγύματι δὲ τούτῳ καλὸν εἶναι νὰ ἐγγέωνται καὶ σταγόνες τινὲς ἀρωματικοῦ τινος οἰκοπνεύματος, οἷον τοῦ λεγομένου ρουμίου, ἢ τοῦ διὰ μαστίχης ἢ τοῦ διὰ βανίλης οἰκοπνεύματος· διὰ τοῦ τρόπου τούτου πρῶτον μὲν αὐξάνεται ἢ διαφορήσιν τοῦ δέρματος, ὅσον δὲ αὐξάνεται αὕτη, τόσον ἐλαττοῦται ὁ κατάρρους τῶν ἐντέρων· κατὰ δεύτερον δὲ λόγον προλαμβάνονται αἱ συνήθως ἀναπτυσσόμεναι μετὰ τὴν χρῆσιν τῶν σταφυλῶν ἐν τῇ πεπτικῇ σωλῆνι φύσσαι, τὰ ἀέρια, ἢ ἐξέρχονται ταῦτα εὐκολώτερον ἀπὸ τῶν ἀνω ἢ ἀπὸ τῶν κάτω.

Κατὰ δὲ τῆς πληθώρας τινὸς τῶν ὀργάνων τῆς κάτω κοιλίας ἢ χρῆσις τῶν σταφυλῶν συντελεῖ μεγάλως ὡς ἐπιταχύνουσα ἐν γένει καὶ ευκολύνουσα τὴν κυκλοφορίαν. Ἴνα δὲ πεισθῶμεν περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι αἱ σταφυλαί, ὡς ἐκ τῶν συστατικῶν αὐτῶν στοιχείων, παρ' ὅλων ἐν γένει τῶν ἱατρῶν ἐθεωρήθησαν ἀεῖποτε οὐχὶ ὡς ψυκτικαί, ἀλλὰ τοῦναντίον ὡς διεγερτικαί, καὶ τοῦτο εὐκόλως παρατηροῦμεν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς φύλακας τῶν ἀμπέλων, οἵτινες πρὸ μὲν τῆς χρήσεως τῶν σταφυλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι νωθοί, μόλις ὁμως γλυκάουσι αἱ σταφυλαὶ καὶ κάμουσι χρῆσιν τούτων, γίνονται ζωηρώτατοι. Κατὰ τῆς πληθώρας λοιπὸν τῶν σπλάγχμων καὶ τῶν ἐμφράξεων αὐτῶν ὠφελούσιν ὡς ἐπιταχύνουσαι καὶ διευκολύνουσαι τὴν κυκλοφορίαν ἐν γένει· διεγερθείσης δὲ ταύτης κατὰ τὸ σύνολον τοῦ ὀργανισμοῦ, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ διεγερθῇ καὶ κατὰ τὸ πληθωρικὸν ὄργανον, καὶ νὰ μὴ ἀπαλλαγῇ ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ ἀνακουφισθῇ τοῦτο τοῦ πλεονασμοῦ τοῦ αἵματος.

Ἐπὶ τῆς περιπτώσεως δὲ ταύτης εἶναι προτιμώτεροι αἱ πλείοτερα ὕδατώδη καὶ ἀρωματικὰ καὶ ζακχαρώδη μόρια ἔχουσαι σταφυλαί, ἢ γουιν τὰ λεγόμενα ἐνταῦθα *αὐγουλάτα*, τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει λεγόμενα *τσαούσια*, οἱ *ρόδιται*, ὁ κατὰ τὴν Ἡπειρον λεγόμενος *μπέκαρις*, ἢ λεγόμενη *ντεμπίνα*, τὰ ἀλλαχοῦ λεγόμενα *φλέρια*, ἢ *σαββατιανά*· ἐνταῦθα εἶναι ἀναγκασιότατη κατ' ἐξοχὴν ἢ σωμασκεια· ὡ πόσοι τῶν παρ' ἡμῖν λο-

γίων, πόσοι τῶν παρ' ἡμῖν ἀνωτέρων τοῦ Κράτους ὑπαλλήλων, πόσοι τῶν παρ' ἡμῖν σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν, πόσοι τῶν παρ' ἡμῖν δικαστῶν, πόσοι τῶν παρ' ἡμῖν ἐμπόρων ἢ τραπεζιτῶν καὶ ἐν γένει πόσοι τῶν παρ' ἡμῖν αθεστικότερα βίον διαγόντων διάγουσιν ἕνεκεν τῶν λεγομένων αἰμορροϊδικῶν ἐνοχλήσεων, τούτῃστιν ἕνεκα πληθώρας τινος τῶν σπλάγγων τῆς κάτω κοιλίας, βίον ἀβίωτον, ἐν ᾧ ἐδύναντο διὰ τῆς χρήσεως τῶν σταφυλῶν καὶ δι' αἰτίας ἄλλης καταλλήλου διαίτης καὶ σωμαστικῆς νὰ βιώσωσι βίον εὐθυμον καὶ εἰρηνικόν, βίον μάλιστα ἀσυγκρίτως παραγωγικώτερον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον διάγουσιν οἱ ἕνεκα τῶν τοιούτων ἐνοχλήσεων νοθροὶ ἢ οξύθυμοι, οἱ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπὸ τὸ πρῶτον τῆς μελαγχολίας αὐτῶν βλέποντες! Ἄλλ' οἱ πλείστοι τούτων ἢ εἶναι δύσκολον νὰ πεισθῶσιν ὅτι πάσχουσιν, ἢ εἶναι δυσκολώτερον νὰ πεισθῶσιν, ὅτι θεραπεύονται διὰ τοιούτου εὐτελοῦς καὶ χυδαίου καὶ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῶν εὐρισκομένου ἰάματος.

Ἐάν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἢ-ὅποτε δυνατόν νὰ εἴχῃ τις ἀπόλυτον ἰατρικὴν ἐξουσίαν, ἢ νὰ ἐδύναντο νὰ ὑποβάλλῃ τινος καὶ ἀκουσίως εἰς τὴν κατάλληλον διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείαν, ἤθελεν ἀπαλλάξει βεβαίως τὴν κοινωὴν ὄλων ἐκείνων τῶν ἰδιοτροπιῶν, τὰς ὁποίας συνήθως ἔχουσιν οἱ μελαγχολικοὶ καὶ οξύθυμοι καὶ οἱ πλείστοι τῶν πασχόντων αἰμορροϊδας, διότι οἱ πλείστοι ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ἐλαττώματα ταῦτα, πάσχουσι πληθώραν αἵματος κατὰ τὴν τῶν σπλάγγων τῆς κάτω κοιλίας θεραπευομένης δὲ διὰ τῆς χρήσεως τῶν σταφυλῶν τῆς πληθώρας, ἤθελε θεραπευθῆ συνάμα καὶ ἡ ἰδιοτροπία τῶν.

Κατὰ δὲ τῶν δυσκρasiῶν ἐν γένει, οἷον τῶν χαϊράδων, τῆς κυματώδους φθίσεως, τῆς ἀρθρίτιδος καὶ τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος ἢ χρήσις τῶν σταφυλῶν ἐνεργεῖ ὡς ἐξῆς.

Ἐπὶ πάσης ἐν γένει δυσκρasiῆς τοῦ ὀργανισμοῦ συλλέγονται ἐν αὐτῷ ὕλαι δριμεῖαι καὶ ἐρεθιστικαί· διεγειρομένης δὲ τῆς κυκλοφορίας διὰ τῆς χρήσεως τῶν σταφυλῶν, γίνονται εὐκινήτεροι καὶ αἱ δριμεῖαι αὗται ὕλαι, καὶ οὕτω μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀποπέμπονται αὗται τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἀντικαθίζονται ὑπόδύλων ὑγιεινῶν, καὶ εὐκινήτων καὶ μὴ στασίμων, τὰς ὁποίας προσπορίζει εἰς τὸν ὀργανισμὸν ἢ καταλλήλος χρήσις τῶν σταφυλῶν. Καθ' ὅσον δὲ ἀποπέμπονται τοῦ ὀργανισμοῦ αἱ δριμεῖαι ὕλαι καὶ προσγίνονται ἐξ αὐτῶν ὑγιειναί, κατὰ τοσοῦτον ἀνα-

λαβάνει καὶ ὁ ἄρρωστος. Ὄθεν οὐδὲν παράδοξον, ἐάν συντελεῖ μὲγάλως καὶ εἰς τὴν ἀπόκρουσιν ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀρθρητικῶν ὑλῶν, καὶ τῶν ἐκ τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος ἐπιγενομένων.

Ἐπὶ τῶν νοσημάτων δὲ τούτων τὸ εἶδος τῶν σταφυλῶν ἐκλέγεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον σύμπτωμα ἢ τὴν πλέον κατεπεύγουσαν ἐνδείξιν· ἀλλὰ τοῦτο ἐνδέχεται νὰ ᾖ καὶ ἐπουσιῶδες ἢ καὶ ὅλως ἀδιάφορον· ἀλλ' ὅσον ἐπουσιῶδες καὶ ἀδιάφορον εἶναι τὸ εἶδος τῶν σταφυλῶν, τοσοῦτον ἀναγκαῖον εἶναι νὰ μὴ λησμονῆ μὲν ὁ ἰατρός, νὰ μὴ ἀγνοῇ δὲ παντάπασιν καὶ ὁ ἄρρωστος ὅτι ἢ διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπεία εἶναι μόνον ἐν ἰσχυρῶν βοήθημα, χρησιμεῖον τὸ πολὺ ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ αὕτη· καὶ ὅτι ἀνάγκη πάντα μετ' αὐτὴν ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἄλλου βοηθήματος· ἀνάγκη ἐπίσης εἶναι νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια, ὥστε ἢ ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀπομάκρυνσιν τῶν δριμεῶν καὶ ἐρεθιστικῶν ὑλῶν καὶ ἢ ἀντικατάστασις αὐτῶν δι' ὑγιεινῶν νὰ γίνηται ἀκαλειπτως καὶ πέραν μάλιστα εἰ δυνατόν τῆς φυσικῆς ἰάσεως τοῦ νοσήματος, διότι ἄλλως μικρὸν τι λείψανον δριμεῶν ὑλῆς ἐάν μείνῃ ἐν τῷ ὀργανισμῷ, χρησιμεῖ αὕτη ὡς ζύμη, μολύνοσα τὰς ὑγιεινάς ὕλας καὶ ἐπανελάνοσα τὴν δυσκρasiάν.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἀναγκαῖον εἶναι ἢ μὲν χρῆσις τῶν σταφυλῶν νὰ παρατεθῇ ὅσον ἐνεστὶ πλείοτερον, κατέως δὲ μετ' αὐτὴν νὰ γείνη· χρήσις τοῦ θεοῦ ἢ θεοῦχων μεταλλικῶν ὑδάτων· ἐν καταλλήλῳ δὲ ὥρα πρέπει νὰ γείνη καὶ πέραν ἐταμῆν χρῆσις τοῦ ὀροῦ τοῦ γάλακτος, ἀπλοῦ ἢ μεμιγμένου μετὰ ὁποῦ τῆς κωνίνας, ὡς περὶ καὶ ἄλλοτε εἴ τοιμεν τοῦτο (1)· ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ ἀπισμηθῶσιν, καὶ ἰαμά τι, τὰ ὁποῖον συνιστᾷ ἐνθέρμως ὁ Κύριος Ἀσμηδαῖος Λατοῦρ, ἀρχισυντάκτης τῆς ἐν Παρισίοις Ἰατρικῆς Ἐνώσεως. Κατὰ τὸν διάσημον τῶν ἰατρῶν ἢ περιεχομένη εἰς τὸ μαγειρικὸν ἄλας ἰοδούχος· σόδα συντελεῖ τὰ μέγιστα πρὸς ἀναγαίτησιν τῆς φθίσεως, ἐάν ὁ πάσχων αὐτὴν πίνει δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας πεντήκοντα δραχμῆς γαλακτοῦ λευκοῦ καὶ ἡμέρου αἰγός, ἐσθίουσης καθ' ἐκάστην, πρὸς τὰς ἄλλαις τροφαῖς, καὶ τρεῖς οὐγγίας μαγειρικοῦ ἁλάτος· ἐκ

(1) Δὲ Μελίσσης Ἀθηνῶν τομ. α'. σελ. 131—136.

τοιούτου δὲ γάλακτος δὲν χρησιμεύει ἄρα γε ἐπίσης καὶ ὁ ὀρός; Τὴν πρότασιν ταύτην κάμνομεν ἐξ ἀναλογίας, διότι, ἐάν τῳ ὄντι ὠφελῆ τὸ τῆς ἐσθιούσης μαγειρικῶν ἄλλας αἰγὸς γάλα, κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ ὠφελῆ ὁ ἐκ τοιούτου γάλακτος γενόμενος ὀρός· ἐάν δὲ τὸ γάλα μιᾶς τοιαύτης αἰγὸς δὲν ἀρκῆ πρὸς κατασκευὴν ἀρκούσης ποσότητος ὀροῦ, ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ μεταχειρισθῆ δύο τοιούτων αἰγῶν τὸ γάλα.

Ἐπὶ τῶν τοιούτων νοσημάτων τὴν διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείαν δὲν πρέπει νὰ συνοδεύωσιν οὔτε μεγάλαι σωμασκειαι οὔτε κόπωσις τοῦ σώματος, τούναντίον μάλιστα μόνον ὁ μέτριος περίπατος ὠφελεῖ. Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τούτων ὁ ἄρρωστος πρέπει ν' ἀποφεύγῃ μετὰ προσοχῆς πάντα τὰ δριμύα, πάντα τὰ ἐρεθιστικά ἢ καὶ αὐτὰ πρὸς τούτοις τὰ διεγείροντα τὴν ὄρεξιν, καὶ εἶναι προτιμότερον νὰ πεινᾷ μᾶλλον, ἢ νὰ ἔχῃ ὑπερπεπληρωμένον τὸν στόμαχον. Ἀναγκαῖον ἐπίσης καθίσταται ν' ἀποφεύγῃ ἅπαντα τὰ ὠμὰ χόρτα καὶ τοὺς δυσπέπτους καρπούς, νὰ μεταχειρίζεται δὲ ἀντ' αὐτῶν τὰ ἐφθά, ἢ κάλλιον τὸν ζωμὸν αὐτῶν, ἢ τοὺς καλῶς ἐφημένους καὶ μάλιστα ζαχαρωμένους καρπούς, νὰ προσπαθῆ νὰ ᾖ πάντοτε εὐθυμος, καὶ οὐδέποτε νὰ ἐσθῆ ἄνευ ὄρεξεως, οὔτε ν' ἀπομακρύνηται τῆς τραπέζης με ὑπερπεπληρωμένον στόμαχον· ἀναγκαῖον καθίσταται ἐπίσης νὰ διατηρῆ αὐστηράν καθαριότητα περὶ τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν κλινοστρωμνὴν καὶ τὸ δέρμα πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτου φρόνιμον εἶναι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ λαμβάνῃ καὶ χλιαρὸν λουτρόν.

Κατὰ τῶν λεγομένων τέλους ὑποσθениκῶν νευρώσεων ἡ χρῆσις τῶν σταφυλῶν ἐνεργεῖ σχεδὸν ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν χρονίων διάρροϊῶν. Καθὼς ἐνδυναμοῦται σύμπας ὁ ὀργανισμὸς κατὰ τοσοῦτον ἐλαττοῦται ἡ τοπικὴ ὑποσθένωσις τῶν νεύρων· ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τούτων τὸ εἶδος τῶν σταφυλῶν εἶναι ἀδιάφορον, ἀλλ' ὅσον ἀδιάφορον εἶναι τούτο, τοσοῦτον ἀναγκαῖα καθίσταται ἡ ἠθικὴ θεραπεία ἢ ἡ ψυχαγωγία τοῦ ἀρρώστου. Ἐνταῦθα τῳ ὄντι οὐδὲν φάρμακον καὶ οὐδὲν βοήθημα δύναται νὰ συντελέσῃ χωρὶς νὰ ᾖ πάντῃ ἥσυχον καὶ εὐχαριστημένον καὶ τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀρρώστου. Καθὼς δὲ ἡ ἐλαχίστη αἰτία διαταράττει τούτο, οὔτω καὶ ἡ ἐλαχίστη μεταβολὴ εἴτε περὶ τὴν διαίταν, εἴτε περὶ τὴν θεραπείαν, εἴτε περὶ τὴν συνοδείαν, εἴτε καὶ περὶ αὐτὴν τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ ἀρρώστου ὑπερευχαριστεῖ αὐτόν· ὅθεν παρὰ τοῖς ἀρρώστοις τούτοις ὁ ἰατρὸς καθ' ἑκά-

στην σχεδὸν πρέπει νὰ ἐπινοῆ καὶ παραγγέλῃ καὶ μεταβολὴν τινὰ τῶν συνήθων ἐξἑων αὐτῶν· συχνάκις δὲ ἡ μεταβολὴ αὕτη εὐχαριστεῖ τὸν ἄρρωστον ἔστω καὶ ἐπὶ τὰ χείρονα ἂν ᾖ· ἀλλοίμονον δὲ εἰς τὸν ἰατρὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε περιορισθῆ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς ὑποσθениκὰς νευρώσεις πάσχοντας καὶ ἐν γένει πάντας τοὺς αἰμορροϊδικούς μόνον με τὰς διατυπώσεις τῶν συγγραμμάτων καὶ ἄνευ τῆς ἠθικῆς ψυχαγωγίας· οἱ τοιοῦτοι ἰατροὶ καὶ πάνσοφοι ἂν ᾖ, θέλουσιν ἐκληθῆ ἀμέσως ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκέψεως τοῦλάχιστον ὡς μικρόνες. Διὰ τοῦτο παρὰ τοῖς ἔνεκα κηθεστηκὸς καὶ τρυφηλοῦ βίου πάσχουσι τούρκους σπανίως εὐδοκίμοῦσιν οἱ ἐπιστήμονες ἰατροὶ, καὶ πράττουσι συνήθως θαύματα οἱ πάντῃ ἀνεπιστήμονες καὶ ἀγύρται, οἵτινες, μικρὸν προσέχοντες εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἰατρικῆς, περιορίζονται μόνον εἰς τὸ νὰ θεραπεύωσι τὸ ἠθικὸν τῶν ἀρρώστων των. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐδοκίμοῦσιν, ὅταν οἱ ἀρρώστοι ἔχουν ἀνάγκην ἠθικῆς θεραπείας μᾶλλον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Ἄλλως δὲ ἡ διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπεία οὔτε λίαν δαπανηρὰ εἶναι οὔτε ἀπῆλθς ἴσως καὶ παρὰ τοῖς οὐδὲν τῶν νοσημάτων τούτων πάσχουσι, ἰδίως μάλιστα παρὰ τοῖς κατοικοῦσι θερμὰ καὶ γεγυμνωμένα ἐκ δένδρων κλίματα, ὡσπερ τὸ ἡμέτερον ἐν Ἀθήναις. Οἱ τῶν τοιούτων κλιμάτων κάτοικοι, διαρκούντος τοῦ θέρους, καθ' ἑκάστην σχεδὸν πλέουσι ἐν τῳ ἰδρωτί των. Ὅσῳ δὲ μεγαλειτέρα γίνεται διαφόρησις τοσοῦτω πλείοτεραι συλλέγονται ἐν τῳ ὀργανισμῳ καὶ ἰδίως ἐν τῳ πεπτικῳ σωλῆνι καὶ τῳ χοληδόχῳ κύστει ὕλαι. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ φύσις συχνάκις προξενεῖ κατὰ τὸ θέρος παρὰ τοῖς κατοικοῦσι τοιαῦτα κλίματα εἶδος τι κρίσιμου διαρροίας, τὴν ὁποίαν, μετρίαν οὔσαν, κατ' οὐδένα τρόπον πρέπει νὰ παύωσιν οἱ πάσχοντες· τούτο δὲ προνοεῖ ἡ φύσις, ἐν ἀπαλλάξῃ τὸν ὀργανισμόν των ἐν αὐτῳ ἐναποταμιευθεισῶν δριμυιῶν ὑλῶν· ἀλλ' ὅτι οἰκοθεν προξενεῖ ἢ πάνσοφος φύσις δὲν ὀφείλει ἄρα γε νὰ μιμῆται καὶ ὁ ἄνθρωπος, καίτοι οὐδὲν σπουδαῖον πάσχων; Οὐδὲν τῳ ὄντι εἶναι καταλληλότερον τῆς χρήσεως τῶν σταφυλῶν, ἐν ἀπαλλαγῇ ὁ ὀργανισμὸς των ἐν αὐτῳ ὑπαρχουσῶν δριμυιῶν ὑλῶν· ὅθεν παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς μεταχειριζομένοις τὴν διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείαν, ἢ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀπλῶς ἐσθίουσι κατὰ πρῶτον πολλὰς σταφυλάς, ἐπέρχεται αὐθιμερὸν τῆς χρήσεως αὐτῶν διάρροιά τις λίαν ἀνακουφιστικὴ καὶ εὐχάριστος, διότι ἀντι νὰ ἐξασθενήσῃ, ὡσπερ διὰ τῶν ἄλλων διάρροϊῶν ὁ ὀργανισμὸς, τούναντίον δι' αὐτῆς ἐνισχύεται οὗτος, ὡς ἀπαλλασσόμενος

τῶν καταπιεζουσῶν τὰς δυνάμεις δριμειῶν ὑλῶν, παρέχεται εὐθυμία καὶ εὐρωστία, ζωογονεῖται ὁ πάσχων καὶ γίνεται πλήρης δραστηριότητος· τὴν τιαυτὴν λοιπὸν θεραπείαν πιστεύομεν, ὅτι καλὸν εἶναι νὰ μὴ ἀποφεύγουν καὶ αὐτοὶ οἱ οὐδὲν πάσχοντες.

Ἐν γένει δὲ ἡ διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπεία πρέπει νὰ γίνεται κατὰ τὰ ἑξῆς.

Πρῶτον πάντων αἱ σταφυλαὶ πρέπει νὰ ᾖναι ὄριμοι. Κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ὁ ἄρρωστος εἰ δυνατόν πρέπει νὰ κόπῃ αὐτὰς μὲ τὰς ἰδίας αὐτοῦ χεῖρας ἀπὸ τοῦ κλήματος, μόλις ἀνατέλοντος τοῦ ἡλίου, νὰ ἐσθῆ δὲ μέχρι κόρου ἢ πλησμονῆς τοῦ στομάχου, ἢ καὶ πέραν μάλιστα τοῦ μέτρου τούτου· ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα, καλὸν μὲν εἶναι καὶ ἐπὶ πάσης μὲν ἄλλης περιπτώσεως, ἀλλ' ἰδίως ἐπὶ τῶν πασχόντων διάρροϊαν, ὁ φαγὼν τὰς σταφυλάς νὰ πῆ κιθίσκον χλιαροῦ καὶ αρωματικοῦ ἐγχύματος, ἐν ἑλλείψει δὲ ἄλλου, ἄς πῆν κιθίσκον τοῦ συνήθους καφῆ, ἐν ᾧ ἐνστάζονται καὶ σταγόνες τινὲς ρουμιού· ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα ὁ ἄρρωστος πρέπει νὰ περιπατήσῃ πεζὸς τοῦλάχιστον ἐπὶ μίαν ὥραν· θὰ ᾖναι δὲ μέγα εὐτύχημα, ἐὰν ὁ ἄρρωστος ᾖναι κυνηγὸς καὶ δυνήθῃ διὰ τοῦ ὄπλου του νὰ προμηθευθῇ τὸ πρόγευμα ἢ τὸ δείπνόν του· οὐδὲν δὲ πρόγευμα ἢ δείπνον εἶναι ἐπὶ τῆς διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείας ὑγιεινότερον καὶ νοστιμώτερον τοῦ συγκειμένου ἐκ τρυγῶνος, ἢ ἐκ πέρδικος, ἢ ἐξ ὄρτυγος, ἢ ἐκ τσακλαπετεινοῦ (κατσουλίσρη) ἢ ἐκ συκοφάγου, ἢ μελισσογοῦ, ἢ ἐκ τεμαχίου λαγωῦ, τὰ ὅποια ἤθελε προμηθευθεῖν διὰ τοῦ ὄπλου του ὁ ἄρρωστος.

Ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ἡμῖν κατὰ δυστυχίαν εἶναι σπάνιοι οἱ δινάμενοι, ἀνατέλοντος τοῦ ἡλίου, νὰ κόπτωσι μὲ τὰς ἰδίας αὐτῶν χεῖρας τὰς σταφυλάς ἀπὸ τῆς ἀμπέλου καὶ νὰ τὰς τρώγωσι, καὶ ἔτι σπανιώτεροι οἱ δυνάμενοι νὰ προμηθευθῶσι διὰ τοῦ ὄπλου τὸ πρόγευμα ἢ τὸ δείπνον των, διὰ τοῦτο ἄς προσπαθίσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὴν διαίταν τῆς διὰ σταφυλῶν θεραπείας, ὅπως κάλλιον δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὴν ἐνταῦθα οἱ πάσχοντες· ἀναγκαῖον λοιπὸν εἶναι αἱ σταφυλαὶ νὰ τρώγονται λίαν πρῶτ, ἅμα ἀφυπνίσαντος τοῦ ἄρρωστου, νὰ ᾖναι κρύαι, νὰ ἐσθίωνται κατὰ κόρον, νὰ πῆν ὁ ἄρρωστος μετὰ τὴν ἐδωδὴν αὐτῶν κιθίσκον ἐγχύματος, ἢ τοῦ συνήθους καφῆ ἀνευ γάλακτος. Τὸ γάλα καὶ αἱ γαλακτεραὶ ἐν γένει τροφαὶ εἶναι ἀντενδεδειγμένα παρὰ τοῖς χρωμένοις τὴν διὰ σταφυλῶν

θεραπείαν· ἀναγκαῖον εἶναι ἐπίσης ὁ πάσχων, ἀμέσως μετὰ τὴν πόσιν τοῦ χλιαροῦ ἐγχύματος ἢ τοῦ καφῆ, νὰ ἐξέλθῃ εἰς περιπάτον, καὶ νὰ ὀδεύσῃ πεζὸς ἐπὶ μίαν τοῦλάχιστον ὥραν, ἔπειτα δὲ δύναται νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ δύο ἢ καὶ τρεῖς ὥρας καὶ μετὰ ταῦτα νὰ προγευθῇ. Τὸ δὲ πρόγευμα κατὰ τὸν Ἐλφτον (Helfft) καὶ Σχούλτζον (Schulze) καὶ ἄλλους πολλοὺς Γερμανοὺς, πραγματευθέντας ἰδίως περὶ τῆς διὰ σταφυλῶν θεραπείας, πρέπει νὰ σύγκηται ἐξ ἄρτου ἀρίστου, βεβρεγμένου μεθ' ὕδατος· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ὡς πρόγευμα ἐννοοῦσιν ἐν τοῖς ψυχροῖς κλίμασι τὸ κατὰ λέξιν πρόγευμα, ἄλλως δὲ συνιστῶσι τὴν χοῆσιν τοῦ τε γεύματος καὶ τὴν τοῦ δείπνου ἰδίως, καὶ ἐπειδὴ παρ' ἡμῖν τὸ πρόγευμα χρησιμεῖ ὡς γεῦμα, διὰ τοῦτο τὸ πρόγευμα παρ' ἡμῖν, δὲν πρέπει νὰ σύγκηται μόνον ἐξ ἄρτου, ἀλλ' ὁ μεταχειριζόμενος τὴν σταφυλοθεραπείαν πρέπει νὰ τρώγῃ σὺν τῷ ἄρτῳ καὶ ποσότητά τινα κρέατος· εἰ δυνατόν ὀπτου, ἐνίοτε μάλισα καὶ κρέου, οἷον τεμαχίον ψυτοῦ, μείναντος ἀπὸ τοῦ τῆς προλαβούσης δείπνου, ἢ τρυγῶνα, ἢ ὄρτυγα ἢ πέρδικα ψυτὰ, καὶ οὐδὲν τι πλείωτερον ἐπὶ τοῦ προγεύματος· ἀμέσως δὲ μετὰ τοῦτο πίνει ὁ ἄρρωστος κιθίσκον χλιαροῦ αρωματικοῦ ἐγχύματος, ἢ κιθίσκον ἀπλοῦ καφῆ, ὁ δὲ οἶνος καὶ ἡ ποικιλία φαγητῶν καὶ ἰδίως τὰ καρκεύματα, καὶ τὰ γαλακτερά καὶ τὰ ὠά, καὶ πάντα τὰ ὄσπρια, καὶ πάντα τὰ λαχανικά, καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ἰχθύων τροφαὶ τόσον ἐπὶ τοῦ προγεύματος ὅσον καὶ ἐπὶ δείπνου τῶν μεταχειριζομένων τὴν διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείαν οὐχὶ μόνον δὲν ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ βλάπτουσι. Μικρὰν τινα μόνον ποσότητα οἴνου ἀκράτου δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ὁ πάσχων, καὶ τοῦτο μόνον ἵνα ἐκπλύνῃ τὸ στόμα του ἀπὸ τῶν τροφῶν· ἀμέσως μετὰ τὸ πρόγευμα καλὸν εἶναι ν' ἀναπαυθῇ ἐπὶ μίαν ὥραν ὁ πάσχων, συνδιαλεγόμενος εὐθυμῶς ἢ καὶ παίζων παιγνίδιον τι, μὴ ἀπαιτοῦν πολλὴν σωμασκειάν, μετὰ δὲ ταῦτα δύναται νὰ ἐργασθῇ μέχρι τῆς τριτῆς ἢ τετάρτης μετὰ μεσημβρίας· μετὰ δὲ ταῦτα καλὸν θεωρεῖται νὰ φάγῃ καὶ ἕτεραν τινα ποσότητα σταφυλῶν ἐπίσης κρέων καὶ ὠρίμων καὶ ἔπειτα νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ δύο ὥρας. Περὶ δὲ τὴν ἕκτην ἢ τὴν ἑβδόμη μ. μ. ἄς καθίσῃ ζωμὸν κρέατος ἢ ῥόφημα (σοῦπαν), κρέας θραστὸν καὶ κρέας ψυτόν· ἀντὶ δὲ τοῦ ψυτοῦ κρέατος, προτιμώτερον εἶναι πάντοτε τὸ κυνήγιον, ἀντὶ δὲ τοῦ ζωμοῦ τοῦ κρέατος ἢ τοῦ ῥοφήματος ἄς μεταχειρίζεται ἐνίοτε χάριν ποικιλίας τὸ τουρκιστὶ λεγόμενον *πιδάμιον*. Μετὰ τὸ δείπνον δὲν ἀπα-

γορεύεται ούτε ὁ συνήθης καφρὲς, πάντοτε ὅμως ἄνευ γάλακτος, οὔτε τὸ κάπνισμα, ἀλλ' ἀναγκαιοτάτα μετὰ τὸ δείπνον καθίσταται ἢ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ὥρας διασκέδασις διὰ συναναστροφῆς εὐθύμου ἢ καὶ διὰ τινος παιγνιδίου· ἐὰν δὲ ὁ πάσχων ᾖ πολὺ ἐξησθενημένος ἢ ᾖ πολὺ προσκεκολλημένος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου, ὥστε δυσάνασχετὴ ἢ δὲν δύναται νὰ κοιμηθῇ ἄνευ τούτου, τότε δύναται νὰ πῆρ ποτήριον ἀκράτου οἴνου τὴν στιγμὴν τῆς εἰς τὴν κλίνην μεταβάσεως· αὕτη δὲ καλὸν εἶναι νὰ μὴ γείνη βραδύτερον τῆς 10 μ. μ. τὴν δὲ τετάρτην ἢ τὴν πέμπτην τῆς ἐπιούσης ὁ μεταχειριζόμενος τὴν διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείαν πρέπει νὰ ᾖ ἐξυπνος, ἵνα ἐπαλαβῆ καὶ αὐτὸς ὅσα τὴν προτεραίαν ἐπραξε.

Σμικρὸν δὲ ποτήριον τοῦ διὰ μαστίχης ἢ διὰ θανίλης οἰνοπνεύματος δὲν ἀπαγορεύεται ἀμέσως πρὸ τοῦ δείπνου εἰς τοὺς συνειθισμένους ὄντας μὲ τὴν χρῆσιν τοῦ ποτοῦ τούτου· οὔτε ἤθελε ἐλάψει τὸν ἀρρώστον καὶ ἡ ἐδωδὴ μικρᾶς ποσότητος τυροῦ ἐπὶ τε τοῦ προγεύματος καὶ ἐπὶ τοῦ δείπνου, καὶ δὲν εἶναι ἔγκλημα καθοσιώσεως ἂν ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ ὀπτοῦ κρέατος ὁ ἀρρώστος μεταχειρισθῇ ὀπτοὺς ἰχθύας, ἀλλὰ πάντοτε προσφάτους, καὶ τοῦτο μόνον σπανίως καὶ χάριν ποικιλίας. Μόνον τ' ἀλμυρὰ, τὰ ταρυχευτὰ καὶ τὰ καπνιστὰ καὶ τὰ ὄσπρια, καὶ τὰ ὠμά χόρτα καὶ τὰ γαλακτερά, καὶ τὰ ὠὰ πρέπει ν' ἀποφεύγῃ ὁ ἀρρώστος· τὰ μὲν διότι προξενοῦσι κακοὺς χυμοὺς· τὰ δὲ, διότι ἀναπτύσσουσιν ἀέρια ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι· καὶ τὰ ὠὰ καὶ γαλακτερά, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προξενοῦσι κακοὺς χυμοὺς παρὰ τοῖς τοιαῦτα νοσήματα πάσχουσι.

Ἐν γένει δὲ ἡ διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπεία πρέπει νὰ παραταθῇ ὅσον ἐνεστί πλεῖστον, ν' ἀρχῆται μὲν παρ' ἡμῖν μετὰ τὴν 15 Αὐγούστου καὶ νὰ λήγῃ εἰ δυνατόν περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἄς ἐσθῆ ὁ ἀρρώστος ὀχι ὀλιγώτερον τῆς μισῆς ὁκτὰ σταφύλια ἐκάστοτε, ἔπειτα δὲ δύναται νὰ φθάσῃ ἀφόβως καὶ μέχρι τῶν δύο ὁκάδων. Εἶναι δὲ ὅπως ἀδιάφορον, ἐὰν ἀποπτῆ τὰ στέμφυλα ἢ καταπίνῃ καὶ ταῦτα, τοῦτο πρέπει ν' ἀφεθῇ καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀρρώστου, διότι οὐδὲν τι κακὸν προσγίνεται, ἐὰν καταπωθῶσι τὰ τε γήγαρτα (οἱ σπόροι) καὶ τὰ λοιπὰ στέμφυλα (αἱ φλοῦδαι τῶν σταφυλῶν), ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ναὶ μὲν δὲν διατρέφουσιν τὸν ὀργανισμόν, ὅπως ἡ λοιπὴ οὐσία τῆς σταφυλῆς, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ πάντῃ ἀχρηστα, ἄλλως δὲ μετὰ τὴν πέψιν ταχέως ἐξέρχονται ταῦτα μετὰ τῶν λοιπῶν περιττωμάτων.

Παρὰ τοῖς πάσχουσι χρονίαν διάρροϊαν ἐνίοτε ἐπαυξάνεται αὕτη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς χρήσεως τῶν σταφυλῶν, ἀλλὰ τοῦτο οὐδόπως πρέπει νὰ φοβίση τοὺς πάσχοντες, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν συνήθως παύει ἡ διάρροϊα καὶ ἐπέρχεται μάλιστα δυσκοιλιότης. Καλὸν ὅμως εἶναι οἱ πάσχοντες πρότερον διάρροϊαν ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ παθόντες τοιαύτην μετὰ τὴν χρῆσιν τῶν σταφυλῶν, νὰ μὴ λησμονῶσι νὰ λαμβάνωσι τὸ χλιαρὸν ἀρωματικὸν ἔγχυμα ἐκάστοτε ἀμέσως μετὰ τὴν ἐδωδὴν τῶν σταφυλῶν.

Ὅσον δὲ ἐβόαιον εἶναι ὅτι αἱ σταφυλαὶ ἐσθιόμεναι μόναι ὑπὸ τῶν ἀμπελοφυλάκων παχύνουσι μὲν αὐτοὺς, ἀλλὰ δὲν τοῖς παρέχουσι καὶ στερεὰς σάρκας, ὥσπερ παρετήρησε τοῦτο καὶ ὁ Γαλιηὸς, τοσοῦτον ἀναντιρρόητον εἶναι ἐπίσης ὅτι διὰ τῆς περιγραφείσης ἐνταῦθα καταλλήλου διαίτης αἱ σάρκες αὐταὶ δύναται νὰ γείνωσι στερεώταται, καὶ ὁ ἀρρώστος δύναται ν' ἀνακτήσῃ πλήρη τὴν ὑγίαν του, ν' ἀπαλλαγῇ μάλιστα διὰ παντός καὶ τῶν κατατροχουσῶν αὐτὸν πρότερον ἰδιοτροπιῶν, καὶ ἰδίως τῆς ὀξυθυμίας· ἀλλ' οὐδεὶς πρέπει νὰ λησμονήσῃ, ὅτι καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείας, δὲν πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν διαίταν ἐκείνην, ἥτις τῷ προὔξενεσε τὸ νόσημα, ἀλλὰ νὰ συμμορφοῦται ὅσον ἐνεστί πλεῖστον μετὰ τοὺς δοθέντας ἐνταῦθα διαιτητικούς κανόνας· ἐν ἀνάγκῃ δὲ οἱ μὲν πάσχοντες φθισικὴν δυσκράσιαν πρέπει ν' ἀντικαταστήσωσιν ἀμέσως σχεδὸν τὴν διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείαν μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ὀροῦ τοῦ γάλακτος, οἱ δὲ πάσχοντες πληθώρας καὶ ἐμφράξεις τῶν σπλάγγων τῆς κάτω κοιλίας καὶ δερματικᾶς ἢ ἀρθρητικᾶς δυσκράσιαις, διαρκούντος μὲν τοῦ χειμῶνος, πρέπει νὰ μεταχειρίζωνται πρῶτ' ἡστέως καὶ ἐσπερας πρὸ τοῦ δείπνου ἐν ξηρίον κατὰ τὴν ἐξῆς συνταγὴν.

Α. Τρυγικῆς ποτάσεως δρ. ἄ. | R. Cremoris tart. Dr. i.
ἀνθῶν θείου δρ. ἡμισίαν | flor. sulph. Dr. R.
ὕπανθο. Μαγνησίας κόκ. ε. | magn. alb. g. v.
Μίξας δὲς δόσεις τοιαύτας. | misc. Det. Dos tales.

Κατὰ τὸ ἔαρ καλὸν εἶναι νὰ μεταχειρίζωνται καὶ οὗτοι τὸν ὀρόν τοῦ γάλακτος, ἢ ἐναλλάξ ἐπὶ ἓνα μὲν μῆνα δύναται νὰ μεταχειρίζωνται τοῦτον, ἐπὶ ἓνα δὲ ἕτερον μῆνα τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα ξηρία.

Ἄξιον δὲ ἀπορίας εἶναι ὅτι τὴν διὰ σταφυλῶν θεραπείαν

μεταχειρίζονται σήμεραν συστηματικῶς οὐχὶ μόνον κατὰ πολλοὺς σταφυλοτόπους τῆς πεπολιτισμένης Δύσεως, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Παραδουναβίαις ἡγεμονίαις· ἀξιοτίμος τις φίλος μᾶς ἐβεβαίωσε πρὸ ἡμερῶν, ὅτι ἡ διὰ σταφυλῶν θεραπεία εἶναι ἐν πλήρει χρήσει κατὰ τὰς ἡγεμονίας ἐκεῖνας· πολλοὶ μάλιστα πάσχοντες μεταφέρονται ἐπίτηδες ἀπὸ ἐπαρχίας μὴ σταφυλοφόρου εἰς ἄλλην σταφυλοφόρον, ἀπαραλλάκτως ὅπως μεταφέρονται παρ' ἡμῖν εἰς τὰ δι' ἰαματικῶν ὑδάτων λουτρά. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπεία ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων εἶναι καὶ ἀσυγκρίτως ὠφελιμωτέρα, καὶ ἀσυγκρίτως ὀλιγοδαπανηρωτέρα, καὶ ἀσυγκρίτως ἥδυτέρα τῆς διὰ τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων.

Ὡ πόσοι ἄρᾳ γε θαυόπλουτοι λόρδοι Ἄγγλοι, πόσοι ὄλβιοι τῶν ψυχρῶν κλιμάτων ἄνθρωποι δὲν ἤθελον μᾶς ἐπισκέπτεσθαι κατ' ἔτος μόνον χάριν τῆς διὰ τῶν σταφυλῶν θεραπείας καὶ χάριν τῶν παρ' ἡμῖν ἀφθονωτάτων ἰαματικῶν ὑδάτων καὶ λουτρῶν, ἐὰν ἐδυνάμεθα νὰ τοῖς παρέξωμεν πλήρη ἀσφάλειαν, ἀνετον καὶ τερπνὸν βίον, ἀνόθευτον εὐνομίαν, εὐκόλον μετακόμισιν καὶ ἐγκάρδιον φιλοξενίαν! Πόσοι ἄρᾳ γε τούτων δὲν ἤθελον θελχθῆ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων καλλωνῶν καὶ τῆς μοναδικῆς φύσεως καὶ ἱστορίας τοῦ τόπου μας καὶ δὲν ἤθελον ἀποφασίσει νὰ ποκατασταθῶσιν ἐνταῦθα καὶ νὰ καταστήσωσι τὴν πατρίδα μας διὰ τοῦ πλοῦτου των καὶ τῆς σοφίας των ἄλλην γῆν τῆς ἐπαγγελίας καὶ ἀληθῆ ἐδέμ! Οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῷ κόσμῳ τόπος παρέχει ἥδυτέρας τῶν ἑλληνικῶν σταφυλάς, οὐδεὶς ἄλλος πλειότερα φυσικὰ, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν πάντῃ ἀκαλλιέργητα θέλητρα, καὶ οὐδεὶς ἄλλος συνενώνει ἅπαντα ταῦτα μὲ ἱστορίαν τόσο ἐνδοξον καὶ τόσο διδακτικὴν, ὅσον ἐνδοξος καὶ διδακτικὴ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Καὶ τὴν μὲν ἀσφάλειαν, τὸν ἀνετον καὶ τερπνὸν βίον, τὴν ἀνόθευτον εὐνομίαν, καὶ τὴν εὐκόλον μετακόμισιν δὲν ἀπόκειται μόνον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἵνα παρέξῃ τοῖς ξένοις. Μόνον ἡ ἐγκάρδιος φιλοξενία ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ, καὶ περὶ αὐτῆς οὐδεὶς δύναται νὰ ἐλέγξῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, τοῦναντίον μάλιστα οἱ διασημότεροι τῶν τε Γάλλων, τῶν Ἀγγλῶν, τῶν Γερμανῶν, τῶν Ρώσων, τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Ἀμερικανῶν περιηγῆται δὲν εὐρίσκουσι λέξεις ἱκανάς, ἵνα ἐγκωμιάσωσι τὴν ἄθολον τὴν εἰλικρινῆ, τὴν πάντῃ ἀπροσποίητον καὶ τὴν μέχρι παραφορᾶς ἐνίοτε φθάνουσαν φιλοξενίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶθε δὲ νὰ φωτίσῃ ἡ Θεία Πράνοια τοῦτόν τε καὶ τὰς κατὰ καιρὸν Κυβερνήσεις του νὰ

λάβωσι σύντονα καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα καὶ περὶ ἀσφαλείας, καὶ περὶ ἀνέτου καὶ τερπνοῦ βίου, καὶ περὶ ἀνόθευτου εὐνομίας, καὶ περὶ εὐκόλου μετακομίσεως, καὶ τότε ἡ ὠραία πατρίς μας οὐδεμιᾶς ἄλλης θὰ ἦναι ὑποδεεστέρα οὔτε κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐημερίαν, οὔτε κατὰ τὰς ἀναμνήσεις, οὐδὲ ἴσως καὶ κατ' αὐτὴν τὴν στερεὰν καὶ ἀράδαντον πεποίθησιν περὶ μέλλοντος ἐνδοξοτέρου.

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΝ ΟΛΛΑΝΔΑ.

Σηηναι καὶ ἀπομνημονεύματα γεωργικῆς περιηγήσεως.

1. Αἱ χαμηλαὶ γαῖαι.

Τὸ Βέμστερ, ἡ χλοερὰ περιοχή τῆς Φρίσης καὶ τὸ "Οβερ-Υσσελ (1).

Γ.

Πρὸς νότον τοῦ Γρεϊστρέκ τῆς Φρίσης ἐκτείνεται ἡ περιοχή τῶν τιτανωδῶν λειβαδίων μέχρι τοῦ Σβάρτε-βάτερ, εὐρέος ποταμοῦ, ὅστις λαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦτο ὡς ἐκ τῶν μελανῶν ὑδάτων, τῶν ἐκ τῶν γαιῶν τοῦ Κεβόρδεν διερχομένων καὶ διὰ τοῦ Δεδεμσβάρτ εἰς τὸ Βέχτ χυνομένων· ἐνταῦθα δύναται τις νὰ λάβῃ ὀρθὴν ἰδέαν περὶ τοῦ τί ἐστὶν ὑδατώδης περιοχή· Αἱμναι μεγάλαι, ἡ Φλέσεν-μέρ, ἡ Σλότερ-μέρ, ἡ Τέκε-μέρ, ἡ Βολακερβύδη καὶ ἄπειρος ἀριθμὸς τάφρων καὶ δεξαμενῶν τὴν διακόπτουσι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις· ἡ ξηρὰ, πανταχοῦ ἰσοῦψης μὲ τὸ ὕδωρ καὶ πανταχοῦ βεβορημένη ἀπὸ ὕδωρ, εἶναι ἐντελῶς ὀρίζοντες καὶ ὁμοιάζει μὲ πεπηγυῖαν θάλασσαν. Τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὴν θέαν καὶ εἰς ἀπόστασιν τριῶν ἢ τεσσάρων λευγῶν βλέπει τις τὸ κωδωνοστάσιον ἐκκλησίας τινός, τῆς ὁποίας ἡ στέγη κρύπτεται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα· ὅταν προχω-

(1) Ἴδε συνέχειαν τόμ. α. σελ. 318.

ρήση τὰ θέρος, ἀναρίθμητα ποίμνια ἔρχονται καὶ δίδουν ζωὴν εἰς τοὺς λειμῶνας τούτους, ἀλλὰ μέχρι τοῦ Ἰουλίου δὲν βλέπει τις ἄλλα ἔμψυχα ὄντα εἰς τὰς πρασινωπὰς ταύτας ἐρημίας, εἰμὴ τὰ πτηνὰ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν βάλτων, οἷον τὸν γλάρον, ἱστάμενον ἐπὶ τῶν λευκῶν καὶ ἀκινήτων πτερῶν του, τὰ τουρλουλῆν, ὅστις θυβίζεται, ἀναφαίνεται καὶ πετᾷ μὲ τὸ προῖόν τῆς ἀλειείας του ἐκφέρων κραυγὴν χαρᾶς, τοὺς μεγάλους ἐθερσιεὺς, τὸν ἐρωδιὸν καὶ τὸν πελαργὸν, οἱ ὅποιοι κοιμῶνται ἔχοντες ἀνασηκωμένον τὸν ἕνα πόδα, καὶ τὰς νήσους, αἱ ὅποια διαπλέουσι ἐν ἡσυχίᾳ τὸ ὑγρὸν βασίλειόν των. Πρέπει νὰ ἔλθῃ τις ἐδῶ διὰ νὰ γνωρίσῃ ὅλα τὰ πράσινα χρώματα, πρὸς παραστάσιν τῶν ὁποίων ὁ ζωγράφος ἤθελεν ἐξαντλήσει ὅλην τὴν χρωματοθήκην του. Εἰς τὴν ὄχθην τῶν ὑδάτων βλέπει τις τὰ φαῖον πράσινον τῶν καλαμιῶν καὶ τὸ γλαυκὸν πράσινον τῶν ψαθίων, ὀλίγον ἀπωτέρω τὸ ἐρυθρῶπόν πράσινον τῶν ἠθισμένων χόρτων, τὸ κυτρινοειδὲς πράσινον τῶν ἀρτίως θερισμένων λειβαδιῶν, τὸ τρυφερόν πράσινον τῶν ἀναβλαστάνοντων χόρτων καὶ τὸ γαλάζιον πράσινον τῶν ἐν τοῖς ὕδασι φυομένων χόρτων, καὶ τέλος πάντων περὶ τὰς πόλεις τὸ μελανωπὸν πράσινον τῶν πλατυφύλλων πτελεῶν, αἱ ὅποια ῥίπτουσι βαθεῖαν σκιάν ἐπὶ τῶν οἰκιῶν ὅπου καὶ ἀν βαδίσετε, τὸ ἔδαφος ὑποχωρεῖ καὶ τρέμει ὑπὸ τοὺς πόδας σας, εἰς πολλὰ δὲ μέρη δὲν ἔχει τὴν ἀναγκαίαν σταθερότητα διὰ νὰ βαστάσῃ τὸ βάρος μιᾶς ἀμάξης, ὥστε τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ ἐνεργεῖται ἡ συγκοινωνία τῶν ὀλιγων κα τοίκων τῆς πρασινοφόρου ταύτης ἐρήμου, εἶναι τὰ πλοιάρια. Πολλάκις δὲν δύναται τις νὰ εἰπῇ μετὰ θετικότητος, ἐὰν τὸ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἦναι ὕδωρ ἢ γῆ, διότι πραγματικῶς εἶναι καὶ ὕδωρ καὶ γῆ, καθόσον ἄλλοτε μὲν λαμβάνει στερεότητά τινα, ἄλλοτε δὲ ἢ τιτανώδης γῆ διαλύεται εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν μένει πλέον εἰμὴ μελανωπὸς τις βόρβορος, τὸν ὁποῖον παρασύρει ἢ ἐλαχίστη κίνησις τῶν κυμάτων τῆς λίμνης.

Ὁ τρόπος τῆς καλλιεργείας τῶν ἀμφιβίων τούτων χωρῶν εἶναι ἕκτατος καὶ ἀποδεικνύει τίνι τρόπῳ νοήμων λαὸς κατορθώνει νὰ καταστήσῃ παραγωγικὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἀκατοίκητα τεχνάγη. Εἰς τὰ ὕδατα τὰ ἔχοντα βάθος 1—2 μέτρων ἀναπτύσσονται μὲ ἀπίστευτον δύναμιν καλάμια, νούφαρα, σπάρτα καὶ διάφορα ἄλλα τοῦ αὐτοῦ γένους φυτὰ, κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον τὰ φύλλα αὐτῶν κατερχόμενα εἰς τὸν πυθμένα τῆς λίμνης σχηματίζουσι μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν στρώμα τι ἐλαφρότε-

ρον τοῦ ὕδατος· τεμάχια τοῦ στρώματος τούτου ἀποσπώμενα καὶ ἀνασηκονόμενα ἀπὸ τὰ ἀέρια, τὰ ἐκ τῶν φυτικῶν οὐσιῶν ἀναπτυσσόμενα, ἀναβαίνουσι καὶ ἐπιπλέουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, πολὺ δὲ ταχέως τὰ νησίδια ταῦτα καλύπτονται ἀπὸ διάφορα εἶδη φυτῶν, τὰ ὅποια δὲν φοβοῦνται μὲν τὴν ὑγρασίαν ἀλλὰ καὶ δὲν φύονται ὑπὸ τὸ ὕδωρ, μεταξὺ δὲ τῶν φυτῶν παρουσιάζονται καὶ ἰτέαι καὶ ἄλλοι μικροὶ θάμνοι. Τὰ κινητὰ ταῦτα νησίδια τὰ ὅποια ὀνομάζονται ὑπὸ τῶν ἐγγυρῶν Δρύφτιλεν, ὠθούμενα ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ ἐνούμενα τὸ ἐν μετὰ τοῦ ἄλλου ἀποτελοῦσι γλοεράς πεδιάδας, βασταζόμενας ὑπὸ τῶν ὑδάτων, οἱ δὲ κάτοικοι σπεύδοντες καταλαμβάνουσι τὰς νεοφανεῖς ταύτας προχώσεις, τὰς ὁποίας ἡ φύσις θέτει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των, θερίζουσι τὸ χόρτον αὐτῶν καὶ μεταφέρουσι πρὸς βοσκὴν τὰς ἀγέλαδας των, αἱ ὅποια ἐνστιγματικῶς γνωρίζουσι νὰ ἀποφεύγῳσι ὅλα τὰ ἀδύνατα μέρη, ἅτινα δὲν ἤμποροῦν νὰ τὰς βαστάσωσι ὡσάντις θέλουσι νὰ κοπρίσωσι τὰ κινητὰ ταῦτα λειβάδια, ἀνοίγουσι μίαν ὄπην καὶ ἀνασύροντες ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς λίμνης τὸν βόρβορον τὸν σκορπίζουσι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐνίοτε μάλιστα σκάπτοντες τὴν ἐπιφάνειαν καὶ λιπαίνοντες αὐτὴν μὲ τὰ λείψανα τῶν φυτικῶν οὐσιῶν, κατορθώνουσι νὰ καλλιεργῶσι ἐπὶ τῶν Δρύφτιλεν καὶ γαιώμηλα· ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσι τὴν φροντίδα ὡπως προσδένωσι σταθερῶς τὰ νησίδια των εἰς τὴν ὄχθην τῆς λίμνης, διότι ἄλλως ὁ ἄνεμος τὰ ὠθεῖ εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν καὶ τότε εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐγερθῶσι δυσδιάλυτα νομικὰ ζητήματα· ἀναφέρουσι δὲ ὡς παράδειγμα δίκην τινὰ, ἥτις ἐγεννήθη περὶ τινος κινήτου νησιδίου, τὸ ὁποῖον προσήραζεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τῆς λίμνης μὲ ὅλην τὴν ἐπ' αὐτοῦ βόσκουσαν ἀγέλην βοῶν, οὗς καὶ μόνους ἐδικαιώθη ὁ πρῶν ἰδιοκτῆτης νὰ λάβῃ· ὅταν τὸ θέρος ἦναι πολὺ ξηρὸν, οἱ ἰδιοκτῆται τῶν Δρύφτιλεν ὑπόκεινται εἰς ἄλλον ἐπι σπουδαιότερον κίνδυνον, διότι καθ' ὅσον ἐλαττοῦται ὡς ἐκ τῆς ξηρασίας τὸ ὕδωρ κατέρχονται τὰ νησίδια καὶ φθάνουσι μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς λίμνης, τότε δὲ, ἐὰν τὰ φυτὰ ἦναι εἰς καιρὸν νὰ ἐκτείνωσι τὰς ρίζας των, τὸ νησιδίων γάνεται, διότι δὲν δύναται πλέον νὰ σηκωθῇ καὶ τὰ ὕδατα τὸ καλύπτουσιν. Εἰς τὰς ἀβαθεῖς ὁμως λίμνας ὠφελούνται ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης, καθόσον ἐπιχώνουσι καὶ καθίστωσι καλλιεργησίμους τοὺς λάκκους, οἱ ὅποιοι σχηματίζονται εἰς ὅσα μέρη ἐξορύττουσι χῶμα, καὶ ἰδοὺ πως ὁ ἰδιοκτῆτης ἀγοράζει ἕκτασιν τινὰ κινήτης γῆς, ἐπιβαίνων δ' αὐτῆς τὴν

ὀδηγεί διὰ μεγάλου τινός δόρατος καὶ τὴν φέρει εἰς τὸ μέρος, τὸ ὅποσον θέλει νὰ ὑψώσῃ· ὅταν δὲ ἐν καιρῷ τοῦ θέρους καταβῶσι τὰ ὕδατα, ἡ νέα ἐπιφάνεια λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ λάκκου καὶ ἐν διαστήματι δέκα περίπου ἐτῶν τὰ λείψανα τῶν φυτῶν ἀποκαθιστῶσι λειβάδιον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν βλέπει τις ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸν αὐτὸν τόπον νὰ βόσκωσιν ἀγελάδες, νὰ ἐξορύττεται χῶμα, νὰ ἀλιεύωνται ἰχθύες καὶ νὰ τρέχωσιν ἐκ νέου κτήνη.

Τὰ προϊόντα τῆς χώρας ταύτης δὲν εἶναι ἐκ τῶν τῆς καλλιτέρας ποιότητος καὶ τίποτε δὲν ἐγένετο πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν· τὸ ἔδαφος ἔμεινεν ὅποσον ἡ φύσις τὸ ἐσχημάτισε, παριστάνον ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα ὅλης τῆς περιοχῆς, ἡ ὁποία περιεκύκλωνεν ἄλλοτε τὴν λίμνην Φλέβην καὶ τὴν ὁποίαν κατέπιον αἱ τριχυμῖαι τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἀναδείξασαι τὴν Ζουϊδερίζεαν. Τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὴν χώραν ταύτην σύστημα ἰδιοκτησίας ὑπῆρξε πρόσκομμα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν προχωμάτων καὶ μύλων, δι' ὧν ἤθελε κατορθωθῆ ἡ κατάβασις τῶν ὑδάτων καὶ ἡ βλάστησις καλλιτέρων χόρτων. Μεγάλαι ἐκτάσεις γαιῶν κατέχονται ἀδιαιρέτως ἀπὸ πολλοὺς ἰδιοκτῆτας καὶ ἀνευρίσκει τις ἀκόμη τὰ ἔγνη τῆς παλαιᾶς Γερμανικῆς συνθησίας, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Τάκιος· ἡ κοινὴ ἰδιοκτησία διαιρεῖται εἰς ἴσα τεμάχια, τὰ ὁποῖα μεταβαίνουσι ἀπὸ τὸν ἓνα εἰς τὸν ἄλλον συνιδιοκτῆτην εἰς τρόπον ὥστε τὰ καλὰ τεμάχια διέρχονται τὰς χεῖρας ὄλων, καὶ ἡ ἰσότης τῶν ἀπολαυῶν εἶναι ἐξησφαλισμένη αὐστηρότατα. Καὶ δὲν ὑπάρχει μὲν ἀμφιβολία ὅτι ἠδύνατο οἱ συνιδιοκτῆται νὰ συνεννοηθῶσι καὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἀποξήρανσιν ἔργα, ἀλλ' εἴτε δι' ἔλλειψιν ἀργυρίου εἴτε δι' ἔλλειψιν πρωτοβουλίας δὲν ἐπραξαν τίποτε, ὡς ἐκ τούτου δὲ οὐ μόνον ἐν καιρῷ χειμῶνος ὀίος ὁ τόπος πλημμυρεῖ ἀπὸ ὕδατα, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ θέρος ᾖναι βροχερόν, εἶναι ἀδύνατον νὰ θερισθῇ τὸ χόρτον ἢ νὰ ἐκτεθῶσι τὰ ποίμνια εἰς τὴν βοσκὴν, κατ' ἐξοχὴν δὲ βιάσει τις τὰ ἀδιαιρέτως ὑπὸ τῶν ὑδάτων καλυπτόμενα λειβάδια, ὅταν διέρχεται τὴν ὄδον τῆς Σβόλης τὴν ἀγούσαν πρὸς τὴν Φρίσσην· πρὶν εἶτι φθάσῃ εἰς τὸ Σταφόρστ τὰ ὕδατα εἶναι κεκαλυμμένα ἀπὸ ἄγρια κλήματα καὶ ἄλλα τοιαῦτα χόρτα, τὰ ποικίλα ἀνθὰ τῶν ὁποίων ἠδύνουσι μὲν τὴν ὄρασιν ἀλλὰ βλάπτουσι τὴν ποιότητα τοῦ χόρτου· μεταχειρίζονται δὲ κυρίως τὰ χόρτα ταῦτα οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἀμυδῶν θέσεων, οἱ ὁποῖοι τὰ ἀγοράζουσι καὶ τὰ θερίζουσι δι' ἔργατῶν Γερμανῶν, ἐρχομένων ἐκ τοῦ Ἀνόβερ καὶ διασκορπιζο-

μένων κατὰ στίφη εἰς τὰς πεδιάδας, ἔνθα ὁ ἐγγχώριος πληθυσμὸς δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς ἐκτέλεσιν ἐργασίας, ἥτις πρέπει νὰ τελειώσῃ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν.

Ὅστις θέλει νὰ ἐκτιμῆσῃ ἀκριβῶς τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡ καλὴ τῶν γαιῶν διοίκησις, πρέπει ν' ἀφήσῃ τὴν χώραν τοῦ Γιεθῶρ καὶ τοῦ Βανπερόβερ καὶ διερχόμενος τὸ Σβάρτε — Βάτερ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Πόλδερ τοῦ Μαστενβρούκ· ὅσον ἐπιπολαίως καὶ ἂν ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ, θέλει ἀνακαλύψει τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας παρέχει ἐπιτόπιός τις ἀρχή, ἐπιφορτισμένη τὴν διοίκησιν ἀγροτικοῦ τινος κτήματος, καὶ ἔχουσα τὴν ἐξουσίαν νὰ ὑποχρεῖ πάντα ἰδιοκτῆτην εἰς τὸ νὰ συνεισφέρῃ ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τοῦ τεμαχίου του πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τῆς βελτιώσεως. Τὸ Μαστενβρούκ κεῖται μετὰξὺ Σβόλης, Ζουϊδερίζεας, Ἰσελ, καὶ Σβάρτε-Βάτερ, εἶναι δὲ ἐκτεταμένον λειβάδιον ἐξ 90,000 στρεμμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγα εἶναι ἀργιλώδη, τὰ δὲ λοιπὰ μένουσι τιτανώδη, διότι εἰς τὸ Πόλδερ τοῦτο κατεσκευάσθησαν τὰ ἀναγκαῖα προχωμάτα κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα καὶ οὕτως ἐπροφυλάχθη ἀπὸ τὰς πλημμύρας τοῦ Ἰσελ πρὶν ἢ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τούτου προφθάσωσι νὰ τὸ καλύψωσι μὲ λασπῶδες στρώμα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Μαστενβρούκ δὲν εἶναι ὑψηλότερα ἀπὸ τὴν τῆς θαλάσσης, ἐμποδίζετο ἡ ροὴ τῶν ὑδάτων αὐτῶν, ὡς αἰεὶ ἐπνεον δυτικοὶ ἄνεμοι καὶ ἀνεβίβαζον τὴν θάλασσαν πρὸς τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ οὕτω τὸ Πόλδερ μετεβάλλετο εἰς ἔλος καθ' ὅλην τοῦ χειμῶνος τὴν διάρκειαν. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτοπήματος τούτου, εἶγον συστήσει τρεῖς μύλους, δι' ὧν ἀντλούμενον τὸ ὕδωρ ἐβρίπτετο ἐξῶθεν τῶν προχωμάτων, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ μύλοι οὗτοι ἦσαν ἀνεπαρκεῖς, αἱ γαῖαι ἔμεινον ὑγραῖ, ἡ δὲ ποιότης τῶν χόρτων ἐβλάπτετο. Διὰ ταῦτα πρό τινων ἐτῶν ἡ διοίκησις τοῦ Πόλδερ ἀπεφάσισε νὰ μὴ εὐχαριστῆται πλέον εἰς τὴν ἰδιότροπον καὶ ἀκανόνιστον δύναμιν τοῦ ἀνέμου, καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν πάντοτε εὐπειθῆ καὶ πάντοτε ἔτοιμον καὶ ἀπεριόριστον δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ, κατεσκευάσασα ἀτμοκίνητον μηχανήν. Ἐκτοτε δὲ ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων κατέστη χαμηλότερα παρ' ἄλλοτε καὶ αἱ γαῖαι ἔγειναν ζωηρότεραι καὶ καλλιτέρας ποιότητος, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῶν ἠῤῥησε τάχιστα, διότι αἱ χειρότεραι, αἵτινες ἐπωλοῦντο ἄλλοτε πρὸς 50—75 δραχμάς τὸ στρέμμα, σήμερον τιμῶνται πρὸς 125, αἱ δὲ καλλίτεραι ἔφθασαν τὴν τιμὴν τῶν 500 καὶ 750 δραχμῶν. Ἐπομένως ὁ ἀτμόμυλος ἔφερεν ὑπερτίμησιν, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ ὀλιγώτερον τῶν

πέντε εκατομμυρίων δραχμῶν· τὰ ἐν γένει ἔξοδα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς μηχανῆς, τὴν διατήρησιν τῶν προχωμάτων τῶν ὀδῶν καὶ τῶν ὀχετῶν καλύπτονται κατὰ μέσον ὄρον δι' ἔρανον 60, 40, ἢ 20 λεπτῶν κατὰ στρέμμα, τὰ ὁποῖα συνεισφέρουσιν οἱ ἰδιοκτῆται ἀναλόγως τῆς ποιότητος τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕψους αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὑδάτων. Περιστάσεις ὅμως ἀπρόβλεπτοι ἀπαίτουσιν ἐνίοτε ἑκτακτὰ ἔξοδα, καθὼς ὅταν π. χ. κόπτηται τὸ πρόχωμα, ὡς συνέβη κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα· τὸν Ἰανουάριον μῆνα φοβερὰ τρικυμία, ἐγερθεῖσα ἀπὸ τοὺς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πνεύσαντας σφοδρούς δυτικούς ανέμους, ἐσώρευσε τὰ θαλάσσια ὕδατα εἰς τὸ Ἰσσελ καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ Σβάρτε Βάτερ· ὑψωθέντα δὲ ταῦτα μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν προχωμάτων, τὰ διέσπασαν ἐπὶ τέλους πλησίον τῆς πόλεως Ἄσσελτ καὶ ἤνοιξαν εἰσόδον πλατυτέραν τῶν 100 μέτρων, δι' ἧς εἰσελθόντα ἐπλημμύρισαν ὅλον τὸ Πόλδερ. Εὐτυχῶς ὅμως οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ποιμνία εἶχον καταφύγει εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη, ἐνθα εἶναι κτισμένοι αἱ ἀγροικίαι, καὶ οὕτω δὲν συνέβησαν σπουδαῖα δυστυχήματα, ἐνῶ κατὰ τὰς περιφήμους τρικυμίας τοῦ 1825 ἐχάθησαν πολλὰ ζῶα, διότι ἡ πλημμύρα συνέβη ἐν καιρῷ θέρους. Ἡ ἐπανάρθωσις τῶν προχωμάτων εἶναι πάντοτε δαπανηρὰ καὶ δύσκολος ἐργασία, διότι πρὸ παντός ἄλλου πρέπει νὰ πληρωθῶσιν αἱ βαθεῖαι ὀπαί, τὰς ὁποίας ἀνοίγουσιν οἱ ἐκ τῆς ὀρυκῆς τῶν ὑδάτων σχηματιζόμενοι μανιώδες καταρράκται. Τὸ Πόλδερ εἶναι διηρημένον εἰς πολλὰ τεμάχια, ἀνήκοντα εἰς διάφορους ἰδιοκτῆτας· εἰς πολλὰ ἐξ αὐτῶν διατηροῦνται 20—30 γαλκτοφόροι ἀγελάδες καὶ ἄλλοι τόσοί μῶσχοι, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα, εἰς τὰ ὁποῖα τρέφονται μέχρις ἑκατὸν κέρασφόρων ζῶων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος· αἱ καλῆτεροι νομαὶ φυλάττονται διὰ τὰ κτήνη, ὅσα θέλουσι νὰ θρέψωσιν καὶ νὰ παχύνωσιν, αἱ δὲ λοιπαὶ θερίζονται κατὰ πρῶτον καὶ ἐπειτα χρησιμεύουσιν εἰς βοσκήν· ἡ τιμὴ τῶν μισθωμάτων ποικίλεται ἀπὸ 5—15 δραχμῶν κατὰ στρέμμα, καθ' ὅσον τὸ ἔδαφος εἶναι ἀργιλώδες ἢ τιτανώδες.

Εἰς τὸ Μαστεμβρούκ εἶδομεν τὰ εὐάρεστα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα παράγει νομῶν διοικήσεις, καὶ τὰ θαυμάσια, τὰ ὁποῖα δίδει ἡ νέα ἐπιστήμη, τιθεμένη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς γεωργίας, ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ ἴδῃ νομάς ἐκ φύσεως πλουσίας, πρέπει νὰ ἐπίσκηθῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰσσελ τὰς χαμηλὰς θέσεις τοῦ Κάμπου—Ἐίλανδ, αἱ ὁποῖαι ἐσχηματίσθησαν ἐσχάτως ἐξωθεν τῶν παλαιῶν προχωμάτων· αἱ θέσεις αὗται προ-

φυλάττονται ἀπὸ τὰ ὕδατα διὰ μικρῶν ὑψωμάτων εἰς τρόπον ὅστε ἐν καιρῷ χειμῶνος ἢ τρικυμιῶν πλημμυροῦσιν, ἀλλ' ὅσον αἱ πλημμύραι εἶναι καταστρεπτικαὶ διὰ τὰς ὑψ' ὑψηλῶν προχωμάτων προφυλαττομένας γαίας, ἄλλο τόσον ἀποβαίνουσιν ἐνταῦθα εὐεργετικά· τὰ ὕδατα εἰσέρχονται καὶ, χωρὶς νὰ προξενήσωσι ζημίαν τινά, ἀποσύρονται, ἀφίοντα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στρώμαα ἰλύος, ἢ ὁποῖα χρησιμεύει ὡς ἀξιολόγον λίπασμα διὰ τὰ χόρτα, οὕτω δὲ ἡ φύσις ἀναλαμβάνει οὐκ ὀθεν τὴν φροντίδα νὰ γονιμοποιῇ κατ' ἔτος τὸ ἔδαφος, ὅπερ ἀνέδειξεν ἐκ τοῦ κόλπου τῶν ὑδάτων, καὶ αἱ γαίαι αὗται θεωροῦνται ὡς αἱ καλῆτεροι τοῦ Βασιλείου, πολλοὶ δὲ γαιοκτῆμονες μετανουοῦσι, διότι ὑψώσαντες προχόμενα ἐμπόδισαν τοὺς ποταμούς νὰ διασκορπίζωσιν ἐπὶ τῶν γαιῶν τὰς γονίμους ὕλας, τὰς ὁποίας σύρουσι μεθ' ἑαυτῶν.

Ἀφίοντες δὲ κατὰ μέρος τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ ἀμυρῶν τετεῖται ἀκόμη πολὺ, δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ὡς ἐββαῖον, ὅτι αἱ ὑπαιότεροι νομαὶ, τὰς ὁποίας δύ' αἰταὶ τις νὰ εὐρῆ ἐν Ὀλλάνδῃ, εἶναι αἱ τοῦ Κάμπου—Ἐίλανδ. Θεωρουμένη ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ἢ νήσος αὕτη, ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι παρὰ τὸ Δέλτα τοῦ Ἰσσελ, παρουσιάζει μοναδικὸν φαινόμενον· ἐπειδὴ τὸ ἔδαφος, ἐντελῶς ὀριζόντιον ὄν, μόλις εἶναι ὀλίγον ὑψηλότερον ἀπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, καθίσταται ἀράττον ἀπὸ μακρῶν, τὰ δὲ μεγάλα κτήματα, περικυκλούμενα ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς σειρὰς δένδρων ὁμοιάζουσι μετὰ χλοερὰ νησιδία πλεοντα ἐπὶ τῶν κυμάτων ὡς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁ Μισσισιππὴς καὶ ὁ ποταμὸς τῶν Ἀμαζόνων σύρουσιν εἰς τὸ ρεῦμά των. Ἡ μικρὰ πόλις τοῦ Κάμπου εἶναι σχετικῶς ἡ πλουσιωτέρα πόλις τῶν Κάτω Χωρῶν. Πρὸ μικροῦ ἀκόμη ἐχγορήθησεν εἰς τὴν Κεντρικὴν ὀλλανδικὴν ἑταιρίαν τῶν σιδηροδρόμων συνδρομήν· 2 1/2 εκατομμυρίων δραχμῶν διὰ νὰ προεκτείνῃ μέχρις αὐτῆς τὸν σιδηροδρόμον, καὶ ἐλιθόστρωσεν τὰς ἀγυιάς καὶ τὰς πλατείας τῆς τοσοῦτον πολυτελῶς, ὅστε διὰ πάντων πλάκα ἐδαπανήθησαν, ὡς λέγεται 2 1/2 δραχμαί. Κειμένη ἄλλοτε εἰς τὸ στόμιον τοῦ Ἰσσελ, εἶδε τὸν ποταμὸν, ὅστις ἔβρεχει ἀκόμη τὰς ὁδοὺς τῆς νὰ γεμίξῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν κόλπον, ἐνθα ἔχυνε τὰ ὕδατά του, καὶ νὰ δημιουργῇ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἀγροτικὴν ἑκτασίαν 50 000 στρεμμάτων γῆς τῆς καλῆτερας ποιότητος, τὴν ὁποίαν δύνανται τις νὰ φαντασθῇ τὸ μέγεθος τῶν γαιῶν τούτων ἐτριπλασιάσθη ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν καὶ ἤδη ἐκμισθούνται πρὸς 20 φράγκα τὸ στρέμμα κατὰ μέσον ὄρον· ἡ ἑκτασίς τῶν κτη-

μάτων είναι από 400—500 στρέμματα, όλα δὲ αὐτῶν τὰ προϊόντα, ἄτοι τὸ χόρτον, τὸ βούτυρον καὶ τὰ κτήνη εἶναι τῆς καλητέρας ποιότητος καὶ συγκομίζονται ἄνευ κόπου· μόνον κατὰ τὰς τρεῖς ἐβδομάδας, καθ' ἃς διαρκεῖ τὸ θέρισμα τοῦ χόρτου, ἀναγκάζονται οἱ μισθωταὶ νὰ ἀναπτύσσωσιν ἔκτακτον δραστηριότητα, κατὰ δὲ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τοῦ ἔτους ἡ σύζυγος τοῦ μισθωτοῦ ἐπαρκεῖ πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς γαλακταποθήκης ἢ ὅποια δίδει τὸ κυριώτερον προϊόν· ἀλλ' οἱ Ὀλλανδοὶ ἀγρονόμοι δι' ἄσχυρίζονται, ὅτι διὰ νὰ ἀπαντήσωσι τὰ ὑψηλὰ ἐνόκια, τὰ ὅποια οἱ καλλιεργηταὶ ἀνέλαβον, ὀφείλουσιν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἀποχαιρτήσωσι τὴν ἡδύτητα τῆς ἀργίας, τὴν ὅποιαν τοῖς ἐπέτρεπεν ἡ γονιμότης τοῦ ἐδάφους καὶ νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ὠφελειῶν τῶν, βελτιοῦντες τὰ κτήνη τῶν καὶ ἀντικαθιστῶντες τοῦλάχιστον ἐν μέρει διὰ τὰς γαλακτοφόρους ἀγελάδας τὴν ἐν τοῖς ἀγροῖς νομὴν διὰ τῆς ἐν τῷ σταύλῳ τροφοδοτήσεως.

Διὰ νὰ καταστήσω ἔτι μᾶλλον προδήλους τοὺς διακριτικούς χαρακτῆρας τῶν χαμηλῶν γαιῶν, θέλω ἀναφέρει τὴν ὠφέλειαν τὴν ὅποιαν οἱ νοήμονες αὐτῶν κάτοικοι γνωρίζουσι νὰ λαμβάνωσιν ἐκ τινῶν ὑδατωδῶν φυτῶν εἰς πάντα ἄλλον τόπον παραμελουμένων. Ὄταν κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον ἐξετάζωσι τὰ φυτὰ, τὰ ὅποια καλύπτουσι τὸν πυθμένα τῶν χανδάκων, ἀνακαλύπτουσι μεταξὺ αὐτῶν φυτὸν τι παραδόξου σχήματος, τοῦ ὁμοιάζει μὲ ἀγκινάραν, βραδύτερον ὁ κορμὸς τοῦ φυτοῦ τούτου ὑψοῦται καὶ προεκτεινόμενος ἄνω τοῦ ὕδατος παρουσιάζει ἀξιόλογα λευκὰ ἄνθη· τὰ φυτὰ ταῦτα ὀνομάζονται ἐλοῖδες στρατιῶται καὶ τοσοῦτον πυκνὰ φύονται εἰς πολλὰ ἔλη, ὥστε πνίγουσιν ὅλα τὰ ἄλλα χόρτα καὶ γεμίζουσιν ἐντελῶς ὅλους τοὺς λάκους· οἱ Ὀλλανδοὶ ἐν τούτοις ἐκρίζωνουσι τὰ φυτὰ ταῦτα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσιν ἀξιόλογον λίπασμα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται πρὸς λίπανσιν τῶν γαιομήλων· ἀναγκαιοῦσι δὲ πέντε ἅμαξαι κατὰ στρέμμα καὶ ἀγοράζεται πρὸς 7 1/2 δραχμὰς ἢ καρκιὰ περιέχουσα πέντε ἅμαξιάς.

Ὁ κάλαμος εἶναι ἐπίσης ἀντικείμενον σπουδαίας καὶ ἐπιμελημένης καλλιεργείας· φύεται εἰς τὰς ἀμμώδεις γαίας ὑπὸ βάθος ὕδατος 1/2—1 μέτρον, βλαστάνει δὲ οἰκοθεν καὶ ἀναπτύσσεται μετὰ ζωηρότητος, ἀλλ' ὅπου συμβαίνουσι παλίρροιαὶ ὠφελοῦνται ἀπὸ τὴν κατάβασιν τῶν ὑδάτων καὶ τὸν φυτεύουσι κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον, χώνοντες διὰ τοῦ ποδὸς τὰς ῥίζας εἰς τὴν λάσπην· τὰ ἔξοδα τῆς ἐμφυτεύσεως ὑπολο-

γίζονται πρὸς 9 δραχμὰς τὸ στρέμμα καὶ πρέπει νὰ παρέλθουν τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἐμφυτεύσεως διὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐκκοπή, ἢ ὅποια γίνεται τὸν Σεπτέμβριον μὲν, ἐὰν θέλωσι νὰ ἔχωσι καλάμια μὲ φύλλον, μετὰ τὸν παγετὸν δὲ, ἐὰν ἦναι προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὰς στέγας· τὸ προϊόν ἐνὸς στρέμματος εἶναι ἀρκετὰ μέγαλον, ἀναβαῖνον εἰς 40 δέματα ἐνὸς μέτρον περιφέρειας, ἕκαστον τῶν ὁποίων πωλεῖται πρὸς 25 λεπτά, ἢτοι δραχμὰς 10 κατὰ στρέμμα, ἐξ ὧν πρέπει νὰ ἀφαιρέσωμεν 1 διὰ τὴν ἐκκοπήν, τὸ δέσιμον κτλ. ὅπου ὁμοῦ τὸ καλάμιον εἶναι κατάλληλον διὰ τὰς στέγας, τὸ προϊόν εἶναι πολὺ σπανιότερον, διότι τὸ δέμα πωλεῖται πρὸς 50—60 λεπτά ὅτιω κατὰ τὸ 1858 τὰ 700 στρέμματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν βάλλον τοῦ Ἐνσβρουκ, ἔδωκαν εἰσόδημα 11 800 δραχμῶν ἢτοι 17 δραχμὰς τὸ στρέμμα. Οἱ βάλλοι τοῦ Ὄθρον παρήγαγον ἔτι περισσότερον, ἢτοι 20 δραχμὰς κατὰ στρέμμα, ἐξίσου δηλαδὴ μὲ τὰς καλητέρας γαίας. Τῶν καλάμιων γίνεται ποικίλη χρῆσις· ἐν πρώτοις τὰ μεταχειρίζονται πρὸς στέγασιν τῶν ἀγροτικῶν οἰκοδομῶν καὶ ἡ δαπάνη τῆς τοιαύτης στέγης δὲν υπερβαίνει τὴν μίαν δραχμὴν κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον, ἀκολουθῶντος χρησιμεύουσι πρὸς κατασκευὴν μικρῶν καὶ προχείρων οἰκοδομῶν καὶ εἰς προφύλαξιν τῶν προχωμάτων ἀπὸ τὰς ὀμβρῶν τῶν κυμάτων, ἐπὶ τέλους ἐμποδίζοντα τὰς ὑπὸ τῶν ὑδάτων φερομένας ὕλας συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐδάφους τῶν κατακλυζομένων γαιῶν καὶ τὸν μετασχηματισμὸν τῶν ἐλῶν εἰς γόνιμον ἔδαφος. Τοιοῦτοτρόπως τὰ καλάμια χορηγοῦσιν εἰς τοὺς καλλιεργητὰς μυρίας ὑπηρεσίας καὶ ἐπὶ τέλους τοῖς δημοσίοις νέαν γῆν.

Καὶ ἐκ τῆς ψάθης ἀκόμη, ἢ ὅποια θεωρεῖται πανταχοῦ ὡς φυτὸν βλαπτικόν, ἀπολαμβάνουσι πρόσοδον ἴσην μὲ τὴν τῶν καλλιτέρων βοσκῶν. Δύο εἶδη ψάθης φύονται ἐνταῦθα ἐν ἀφθονίᾳ, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν εὐδοκίμει εἰς τὰς βαλτώδεις γαίας καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὰ ἀβαθῆ ὕδατα, ἀμφότερα δὲ χρησιμεύουσι πρὸς κατασκευὴν ψαθῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται ὡς τεπησας εἰς τὰς πτωχὰς οἰκίας καὶ τῶν ὁποίων γίνεται ἐξαγωγή μέχρι τῆς Ἀγγλίας· ἡ ψάθη φύεται αὐτομάτως εἰς τὰ κατάλληλα μέρη, ἀλλ' ὅπου ἡ γῆ παρουσιάζεται λίαν ἀρμοδία πρὸς παραγωγὴν τοῦ φυτοῦ τούτου, διαθέτουσιν ὀλοκλήρους πεδιάδας φέροντες διὰ μύλων τὸ ἀναγκαῖον εἰς βλάστησιν ὕδωρ. Μία ἐκ τῶν παραγωγικωτέρων ἰδιοκτησιῶν τοῦ Μαστεμβρόικ εἶναι τοιοῦτοτρόπως διατεθειμένη, καὶ ἐκ τῆς ψάθης ἀπολαμβάνουσι

μεγαλύτερον εισόδημα παρά ἐκ τοῦ χόρτου τῆς καλλιτέρας ποιότητος. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὰ πάντα σχεδὸν ἐν τῇ φύσει δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀρκεῖ νὰ μάθῃ νὰ χρησιμοποιοῖ τὰς διαφορὰς ιδιότητας τῶν πραγμάτων.

Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῶν χωρῶν, τὰς ὁποίας περιεγράψαμεν ἤδη καὶ αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι τὴν χαμηλὴν ζώνην τῆς Ὀλλάνδας, εἶναι τὸ ὕδωρ. Εἰς τὰς χώρας ταύτας τὸ ὕδωρ εἶναι συνάμα πηγὴ πλοῦτου καὶ αἰτία κινδύνων καὶ καταστροφῶν μηδεμίαν ὁμοιότητα ἔχον μετὰ τὸ ὕδωρ τῶν ἀνωμαλῶν τόπων, διότι δὲν εἶναι τὸ ζωηρὸν καὶ χαρῖεν ἐκεῖνο στοιχεῖον τὸ ὁποῖον τρέχει, κρημνίζεται, πηδᾷ, κελαρίζει, μυκᾶται ἢ θροντᾷ καὶ τὸ ὁποῖον δίδει ζωὴν εἰς τὰ περίξ διὰ τῆς ἀντανεκλάσεως τοῦ ἀργυροειδοῦς κύματός του, τῆς λάμψεως τῆς δίνης του καὶ τῆς ἠχοῦς τῆς ἀδολέσχου ἢ αὐστηρᾶς φωνῆς του· ἐνταῦθα μόλις διακρίνεται, ὅτι εἶναι βευστὸν αἶμα. Διότι εἶναι ἀκίνητον, βαρὺ, σκιερὸν καὶ πλήρες ὕλης καὶ φυτοῦ. Καὶ ἐν τοσοῦτῳ τὸ στοιχεῖον τοῦτο τὸ τόσον νεκρὸν ὅσον παρουσιάζον, εἶναι ὁ εὐεργέτης τῆς χώρας· ἐνῶ τὸ θελκτικὸν ἀλλ' ἀπιστον ὕδωρ τῶν ὑψηλῶν μερῶν σῦρει τὰ χρώματα καὶ περιορίζει τὴν κατοικήσιμον ἐπιφάνειαν, ἀπ' ἐναντίας τὸ ὕδωρ τῶν χαμηλῶν θέσεων δημιουργεῖ ἐν πρώτοις τὸ ἔδαφος, ἔπειτα τὸ ἐνδύει μετὰ πυκνὸν τάπητα χόρτου, ὅστις χορηγεῖ εἰς τὸν καλλιεργητὴν τὴν ἀφθονίαν καὶ τὴν εὐζωίαν, ἀκολουθῶς γονιμοποιεῖ καὶ παχύνει τὰ λειβάδιά του, τῷ προσφέρει ὁδοὺς τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς συγκοινωνίας, τῷ προστομάζει ἢ τῷ διατηρεῖ μεγάλας ποσότητας τιτάνου, χρησιμεύουσης ὡς καυσίμου ὕλης, τρέφει τὸ φυτόν, μετὰ τὸ ὁποῖον στεγαίνει τὰς οἰκοδομάς του, ἐν καιρῷ δὲ χειμῶνος σκληρυνόμενον ἀπὸ τὸν πάγον παρουσιάζει λεῖπον ὡς τὸ κάτοπτον ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γλιστρᾷ, μετὰ ταχύτητα πτηνοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους, ὅταν ἡ πατρίς ἀπειληται, τῷ χρησιμεύει ὡς προπύργιον, ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ ὡς ὑπέρτατον καὶ ἡρωϊκὸν ὑπερασπίσεως. Ὑδωρ καὶ χόρτον εἶναι αἱ δύο λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας συγκεφαλιούται ὅλη ἡ φυσιογνωμία τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν ἐπροσπαθήσαμεν νὰ κάμωμεν γνωστήν, καὶ αὐτὰι ἀρκοῦσι νὰ τῇ ἐξασφαλίσωσι πλοῦτον, μὴ ἀπαντῶμενον ἀλλαγῷ. Εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον θέλωμεν ἰδεῖν τίνι τρόπῳ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας γατίας παράγονται διὰ τοῦ ἀρότρου προϊόντα οὐχ ἄττον ἀφθονα, ἀλλ' ἄλλου εἶδους.

Σημείωσις τοῦ Συντάκτου τῆς Μελέσεως τῶν Ἀθηνῶν.

Ὅτε ἀνεγνώμεν ἐν τῇ Ἐπιθεωρῆσει τῶν Δύο Κόσμων τὴν πολυτίμον ταύτην πραγματείαν, ἐξ ὅλης ψυχῆς πύχθημεν τὴν μετάφρασιν καὶ δημοσιεύσωμεν αὐτῆς εἰς ἀπειρα ἀντίτυπα, ἵνα ἴδωσι τινὲς ἐξ ἡμῶν διὰ πόσων κόπων καὶ κινδύνων ἄλλοι λαοὶ κατώρθωσαν νὰ γείνωσι κάτοχοι γῆς, καὶ ἤδη εὐδαιμονοῦσιν ἐν αὐτῇ. Ἡμεῖς δ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καίτοι ἔχοντες ἀπείρους καὶ πολυτίμους ἐκτάσεις, ἱκανὰς νὰ παρέξωμεν ἀσυγκρίτως μεγαλύτεραν ὠφέλειαν, ἀλλ' ὅμως δυστυχοῦμεν, ἢ τοῦλάχιστον δὲν εὐδαιμονοῦμεν ὅπως οἱ Ὀλλανδοὶ· τὴν εὐχὴν μας ταύτην περὶ μὲν τὴν μετάφρασιν ἐξεπλήρωσε μετὰ ζήλου ὁ γνωστός διὰ τὸν πρακτικὸν νοῦν καὶ τὸν πατριωτισμὸν του Κύριος Σωτηρόπουλος· ἐκπληροῦντες δὲ σήμερον καὶ ἡμεῖς τὸ ἕτερον μέρος τῆς εὐχῆς, τὸ περὶ τὴν δημοσίευσιν, ἐπιπροσθέτομεν καὶ τὴν ἐξῆς ἐτι εὐχὴν. Εἴθε νὰ μιμηθῶσιν οἱ ἀναγνώσται τῆς Μελέσεως τοὺς φιλαπότους Ὀλλανδοὺς, εἴθε νὰ ἐπιδοθῶσιν ὅσον ἔνεστι τάχιστα εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἥτις εἶναι μήτηρ πάσης εὐδαιμονίας, εἴθε νὰ καταστήσωμεν διὰ καλλιτέραν πρόπων καλλιέργειας παραγωγικὰς τὰς ἀπείρους ἐκτάσεις μας, αἵτινες σήμερον δυστυχῶς πάντῃ δυσανάλογον ὠφέλειαν μᾶς παρέχουσιν, εἴθε νὰ δασοποιήσωμεν τὰ γυμνά καὶ ἄγονα ὄρη μας, εἴθε νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν τεχνητῶν λειβαδίων καὶ ν' ἀντικαταστήσωμεν ὅσον ἔνεστι τάχιστα τὰ ἡμιάγειον εἶδος τῆς κτηνοτροφίας μας διὰ τοῦ ἡμέρου· εἴθε νὰ μὴ ἀναγκαζώμεθα νὰ τρεφώμεθα καὶ νὰ ὑπηρετώμεθα ἀπὸ ξένων Κρατῶν ζῶα καὶ τροφὰς, ἐν ᾧ δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ παρέξωμεν καὶ ἀφθονα καὶ ἐκλεκτά.

Ἄγων γεωργικὸς ἐν Μελοῦν.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τὸ φυλλάδιον τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐδημοσιεύσαμεν τὸν λόγον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας Κυρίου

Δρουέν-δέ-Λουί, τὸν ἐκφωνηθέντα εἰς τὸν γεωργικὸν ἀγῶνα τῆς πόλεως Μελοῦν. Μετὰ τὴν ἀπονομὴν τῶν παρασῆμων εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας, ὁ ἴδιος ὑπουργὸς ἐξεφώνησε καὶ δεύτερον λόγον, ὅστις εἶναι, κυρίως εἰπεῖν, ἡ ἱστορία τῆς γεωργίας τῆς Γαλλίας.

Ἐκρίναμεν πρόσφορον νὰ μεταφράσωμεν καὶ τὸν λόγον τοῦτον διὰ νὰ γείνη γνωστὸν πᾶσον ἐνασχολοῦνται εἰς τὰ τῆς γεωργίας οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ὁ ὀμιλῶν ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, διευθύνει τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Γαλλικῆς αὐτοκρατορίας, εἶναι δ' ἐνταυτῷ καὶ πρόεδρος τῆς ἐταιρίας τῆς ἐγκλιματίσεως τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν τῶν διαφόρων χωρῶν, καὶ ἐν τούτοις γνωρίζει τὴν γεωργικὴν ἐπιστήμην ἐν γένει καὶ τὰ τῆς γεωργίας τῆς ἰδίας πατρίδος τοσοῦτον καλῶς, ὅσον δὲν γνωρίζουσι ταῦτα οὔτε οἱ λεγόμενοι καθηγηταὶ τοιούτων μαθημάτων εἰς ἄλλα μικρὰ ἔθνη.

Ἡ γεωργία, ἐπιστημονικῶς προαγομένη εἶναι μόνη ἱκανὴ νὰ φέρῃ τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὰ ἔθνη· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ προαχθῆ, ὅταν λείπῃ ὁ πρὸς τὸν ἀγροτικὸν βίον ἔρως τῶν πλουσιωτέρων καὶ νοημονεστέρων κλάσεων τῆς κοινωνίας· ἔρως τοιοῦτος ὑπάρχει σήμερον εἰς μόνην τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἀπίστευτοι πρόοδοι τοῦ Ἀγγλικῆς ἔθνους εἰς τὴν γεωργίαν. Ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρχεν ἄλλοτε ὁ ἔρως οὗτος, ἀλλ' ἡ διεφθαρμένη αὐλὴ τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ' τὸν ἐθανάτωσε, κατορθώσασα ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ προσελκύσῃ τὴν Γαλλικὴν ἀριστοκρατίαν ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν Βερσαλλίην· οὕτω δὲ ἡ μὲν γεωργία, παραμεληθεῖσα, κατεστράφη· ἡ δὲ γαλλικὴ ἀριστοκρατία ἐπτώχυνεν ἐξωδεύσασα εἰς τὰς μεγάλας δαπάνας ἀγαλινώτου πολυτελείας ὅχι μόνον τὰ εἰσοδήματα ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ κτήματά της, κατήντησε ν' ἀποζῆ κατόπιν ἐκ τῶν γλίσχωρων καὶ ἀβεβαίων μισθοδοσιῶν, ἐκ τῶν ψυχίων δηλαδὴ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης αὐλῆς, καὶ οὕτω κατέστη δούλη μὲν αὐτῆς, συνετέλεσε δὲ οὐχ ἦττον εἰς τὴν ὑποδουλωσιν τοῦ ὅλου ἔθνους.

Ἐν Ἀγγλίᾳ τ' ἀνάπαλιν, ἡ βασιλεία ὅχι μόνον δὲν εἰργάσθη εἰς καταστροφὴν τοῦ πρὸς τὸν ἀγροτικὸν βίον ἔρωτος, καὶ ἐπομένως εἰς ὑποδούλωσιν τῆς ἀριστοκρατίας, ἀλλὰ μάλιστα εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ βασίλισσα Εἰλισάβετ ἐκοπίσασε πολὺ, ὅπως καταστείλῃ τὴν τάσιν ἀριστοκρατικῶν τινων οἰκογενειῶν, αἵτινες κατὰ μίμησιν τῶν Γάλλων, ἤθελον νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Λονδίῳ, ἐγκαταλιμπάνουσαι τοὺς ἀγρούς· διὰ τοῦτο καὶ τ' ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἀντίθετα· ἡ μὲν Γαλλία ἐπτώχυνε καὶ ἐμίσει

τοὺς βασιλεῖς της, ἡ δὲ Ἀγγλία εὐτύχησε καὶ λατρύει τοὺς βασιλεῖς της.

Ὁ μεγαλοφυὴς αὐτοκράτωρ Ναπολεὼν ἐπιθυμῶν νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς Γάλλους εἰς τὰ περὶ γεωργίας φρονήματα, ἅπερ εἶχον πρὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ', ἀσχολεῖται ἀνευδότης νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν πρὸς τὸν ἀγροτικὸν βίον ἔρωτα· διὰ τοῦτο ὄχι μόνον ἔχει ἴδιον ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, ἀλλὰ καὶ διορίζει εἰς αὐτὸ ἀνθρώπους σπουδαίους καὶ συμμεριζομένους τῶν ἰδεῶν του· εἰς ὅλους δὲ τοὺς περὶ ἑαυτὸν θέλει νὰ ἐμπνεύσῃ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, καὶ ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς γυναῖκας· ἡ πριγκιπέσσα Μαθιλδέη διευθύνει λαμπρὰν ἀγροικίαν, ὡσαύτως καὶ ἡ κόμισσα Μπακιόκι, ἥτις καὶ ἔλαβε μετὰ λαμπρᾶς ἐπιτυχίας μέρος εἰς τοὺς ἐρστεινοὺς γεωργικοὺς ἀγῶνας, ὡς καὶ ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ Ἰακάβ, ἥτις καὶ ἠρίστευσε. Εἰς δὲ τὴν σύνταξιν τοῦ ἤδη τυπομένου μεγίστου λεξικοῦ τῆς πρακτικῆς γεωργικῆς ἐγκυκλοπαιδείας λαμβάνουσι μέρος σπουδαῖον ἡ τε Κυρία Μιλλὲ καὶ ἡ Κυρία Βιλμορτέν. Κατὰ τὸ παρὸν θέρος ὁ μὲν ὑπουργὸς τῆς γεωργίας παρευρέθη εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς γεωργικοὺς ἀγῶνας, διελθὼν τὴν Γαλλίαν καὶ ὅλας τὰς διευθύνσεις, πανταχοῦ δὲ διανείμας ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος παράσημα, δῶρα καὶ ἐπαίνους ἐνθαρρυντικούς· ὅλη του ἡ προσπάθεια τείνει εἰς τὸ νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν, ὃν καὶ αὐτὸς αἰσθάνεται, ἔρωτα τοῦ ἀγροτικοῦ βίου. Τὴν αὐτὴν ἀποστολὴν ἔλαβον καὶ οἱ ἄλλοι ὑπουργοὶ καὶ οἱ μεγιστάνες τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς· καὶ αὐτοὶ ὁ Αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν εἰς τὰ λουτρά τοῦ Βισσι διαμονὴν τοῦ μόνου μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς γεωργίας ἐργάζεται· οὕτως ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον τοῦ νὰ γνωρίζῃ ὁ μέγας ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας τοσοῦτον καλῶς τὰ τῆς γεωργίας· διότι συνήθως συμβαίνει τοῦτο, οἱ ὑποδέσποτοι δηλαδὴ νὰ μιμῶνται τοὺς ἡγουμένους των, τοῦτο δὲ ἦτο γνωστὸν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι, καὶ διὰ τοῦτο ἐδογματίσαν τὸ ἀλάνθαστον ἐκεῖνο ἀξίωμα· «φιλεῖ γὰρ τὸ ὑπῆκοον μιμεῖσθαι τοὺς ἀρχοντας.» Ὁ κύκλος λοιπὸν τῶν μιμητῶν καθ' ἡμέραν εὐρύνεται καὶ δὲν εἶναι μακρὰν ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ Γαλλία θέλει παρουσιάσει τὸ λαμπρὸν θέαμα τῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὰς ἀγροικίας διασπορᾶς καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς γαλλικῆς ἀριστοκρατίας· ἅμα δὲ ὡς κατορθωθῇ καὶ καθιερωθῇ ὑπὸ τοῦ σурμοῦ ὁ ἀγροτικὸς βίος, ἡ ἐπιτυχία εἶναι ταχεῖα καὶ βεβαιότατη.

Ἐν μικρογραφίᾳ ἡ Ἑλλὰς ἐμφαίνει τὴν Γαλλίαν· καὶ παρ

ἡμῖν ὅτι καλὸν ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἐπαρχίας, προσελυθὲν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, κατεστράφη ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου εἶναι δυνατόν νὰ μνημονευθῶσιν ὀνόματα πολλῶν σεβαστῶν καὶ πρόφην εὐπόρων ἐπαρχιωτῶν, οἵτινες, προτραπέντες νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς Ἀθήνας, κατήντησαν σήμερον εἰς τοσαύτην πτωχείαν, ὥστε ἐμπνέουσι οἶκτον καὶ εἰς τὰς σκληροτέρας καρδίας. Ἐλπίζομεν ὅμως ἀδιστακτικῶς ὅτι ὁ δημοφιλὴς ἡμῶν Βασίλευς, ἔχων ὑπὲρ ὅσων παραδείγματα σεβαστὰ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας Του, θέλει ἐμπνεύσει, εἰς τοὺς δικαίως λατρεύοντας Αὐτὸν ὑπηκόους Του, τὸν πρὸς τὴν γεωργίαν ἔρωτα, ὡς ἔχουσιν αὐτὸν οἱ φίλεργοι καὶ σώφρονες Δανοί. Ἐπαγγελία τοῦ μεγάλου καλοῦ τούτου εἶναι ἡ προθυμία, μεθ' ἧς ἡ Μεγαλειότης Του, ὄχι μόνον ἐπεκύρωσε τὸ καταστατικὸν τῆς Γεωργικῆς ἐταιρίας, ἀλλ' ἠδύοκησε νὰ κηρυχθῆ καὶ προστάτης αὐτῆς καὶ ἡ πασίγνωστος μεγάλη Του ἐπιθυμία εἰς τὸ νὰ ἴδῃ τὴν νέαν Του πατρίδα εὐτυχοῦσαν καὶ προοδεύουσαν.

Σημείωσις τοῦ συντάκτου τῆς Μελλίσσης τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν ἀνάγκωσιν ἢ μᾶλλον τὴν μελέτην τοῦ πολυτίμου τούτου προλόγου τοῦ ἀξιοτίμου Κυρίου Φωστηροπούλου καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης μεταφράσεως τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου Δρουῆν δὲ-Λουί, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ συστήσωμεν διὰ πολλῶν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Μελλίσσης τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἰδίως εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν πολιτικούς ἀνδρας, διότι ἔναυλοι εἶναι εἰσέτι εἰς τὰς ἀκοὰς ὅλων ἡμῶν οἱ λόγοι τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐξεφώνησεν ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου. *Σέβομαι*, εἶπεν ὁ μεγαλοφυῆς ὑπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, *τὴν ἀγγλικὴν ἀριστοκρατίαν, ΔΙΟΤΙ ΛΓΑΡΑ, ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΒΙ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑΝ* (ἴδε Κλειοῦς ἀριθ. 160.)

Κύριοι.

«Ἐνώπιον τοσοῦτον ἀφθόνων καὶ τοσοῦτον ποικίλων προϊόντων, τὰ ὁποῖα ὠραῖζουσι τὴν ἔκθεσιν ταύτην, τῆς πληθύσεως τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ μηχανῶν, ἅτινα μαρτυροῦσι περὶ τοῦ γονίμου πνεύματος τῶν γεωργικῶν μηχανικῶν μας, τέλος τῶν λαμπρῶν κῦτῶν ζῶων, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁ τύπος τῶν βελτιω-

μένων φυλῶν, αἵτινες ἐνδαιτυνῶνται εἰς τὰς ἀγροτικὰς μας, συμμερίζομαι μετὰ πλήρους εὐχαριστήσεως τῶν ἐντυπώσεών σας καὶ τάσσομαι πρὸς τὴν νόμιμον ὑπερηφάνειάν σας.

(Ἡ Γαλλία, ὑπερήφανος δι' ὅλας τὰς δόξας, ὀφείλει ἰδίως νὰ ᾔηται διὰ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις τῆς γεωργίας της, τῆς ὁποίας τὴν ὑπεροχὴν ἀνεγνώριζον καὶ ἀνεκήρυττον καὶ αὐτοὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Ὅταν ἀνέρχεται τις εἰς τὰς πηγὰς τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, ἐκπλήττεται, ἀνευρίσκων ἐν σπέρματι, παρατοῖς ἡμετέροις προγόνους τοῖς Γαλάταις, πλήθος πρακτικῶν ἔργων, τῶν ὁποίων ἡ σπουδαιότης ἦλθε πληρεστάτη εἰς φῶς διὰ τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, καὶ τὰ ὁποῖα ἤξευρον νὰ ἐφευρίσκωσι διὰ τοῦ εἶδους ἐκεῖνου τῆς ἐποπτείας, τὴν ὁποίαν θαυμάζομεν εἰς τὰς ἀρχαῖς τύπους βιομηχανίας τῶν διαφόρων λαῶν. Οἱ Γαλάται ἤξευρον νὰ καλλιεργῶσι τὰς χέρσους γαίας καὶ ἐγνώριζαν τὴν ὠφελιμότητα τῆς λιπάνσεως αὐτῶν. Μετεχειρίζοντο τὰ χροσταρῶδη φυτὰ καὶ τὰ λαχανικά ὅχι μόνον διὰ νὰ τρέφωσι τὰ ζῴα των, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστήσωσι πλούσιον τὸ ἔδαφος διὰ τῆς κατάλληλου παραχώσεως. Μετεχειρίζοντο τὴν αιτανῶδη γῆν καὶ τὴν ἄσβεστον διὰ νὰ λιπαίνωσι τὴν γῆν καὶ ἐπρόλαμβάνον τὴν ἐξάντλησιν αὐτῆς διὰ τῶν ἐπιταυτοσπορῶν, ὅπως συνιστᾷ τοῦτο σήμερον ἢ περὶ τούτων θεωρία. Πρῶτοι ἐτελειοποίησαν τὸ ἄροτρον, προσθέσαντες εἰς αὐτὸ τροχούς. Ὁ Πλίνιος ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐφεύρεσιν τῶν κοσκίνων, τῶν ξυλίνων βαρελίων καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ τυροῦ. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι οἱ Γαλάται ἐφεύρον μηχανὴν οἰκονομοῦσαν τὴν διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίαν καὶ φέρουσαν ταχέως εἰς περας τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν. Ἀμάξιον τετράγωνον, ἐπὶ δύο τροχῶν βασίζομενον, ἦτον ἐφοδιασμένον ἀπὸ τὰ πλευρὰ πλαγίως με σανίδας ἀνεστραμμένας πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἐχούσας ὀδόντας λυγισμένους ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω εἰς τὸ ἀμάξιον τοῦτο, ἔχον πρὸς τὸ δπισθεν μέρος δύο μικρὰ φορεῖα, ἐξεύγνουσιν διὰ τινος ζυγοῦ θοῦν, ὅστις τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐστραμμένην πρὸς τὸ ἀμάξιον καὶ βαδίζων ὄθει αὐτὸ πρὸς τὰ πρόσω. Οἱ στάχεις, συλλαμβανόμενοι ἀπὸ τοὺς λυγισμένους ὀδόντας τῶν σανιδίων, ἐχωρίζοντο ἀπὸ τὸν κάλαμόν των καὶ ἐπιπτον ἐντὸς τοῦ ἀμαξίου. Ὁ ζευγηλάτης ἠκολούθει ὀπισθεν, διευθύνων τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν ἀνάγκην, ἠδύνατο νὰ ὑψοῦται ἢ νὰ χαμηλώνῃ, καὶ τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Παλλιδίου, ἦτο κατάλληλον διὰ τὰ ὀμαλὰ ἐδάφη ὁλέπετε ἐκ τούτου, Κύριοι, ὅτι ἡ θεραιτικὴ μηχανὴ δὲν εἶναι ἰδέα τῶν ἡμερῶν μας.

«Εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ Καῖσαρ εἰσέβαλεν εἰς τὸν τόπον τῶν Γαλατῶν, εὗρεν εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, εἰσαχθεῖσαν, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἀπὸ τοῦ Φωκαεῖς τῆς Μασσαλίας, οἵτινες ἔφερον εἰς τὴν νέαν πατρίδα τὴν σικκὴν καὶ τὴν ἐλαίαν. Πρὸς μνήμην τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι χαραγμένον εἰς τὰ πλείοτερα μετάλλια τῆς Μασσαλίας κλάδος ἐλαίας. Ἡ αὐστηρότης τοῦ κλίματος δὲν ἐπέτρεψε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἀμπελον νὰ ὑπερβῇ τὰ ὄρη Κέμμενα· οὕτω δὲ ἡ καλλιέργειά της δὲν εἶχεν ἐκταθῆ πολὺ, καὶ μόνοι οἱ πλούσιοι ἠδύνατο νὰ κάμνωσι χρῆσιν τοῦ οἴνου, ἐνῶ ὁ λαὸς ἔπινε, συνήθως εἰς ὑπερβολὴν, τὸν ζύθον, ἄλλη αὐτὴ ἐφεύρεσις οὐσιωδῶς ἰθαγενής. Παρασκευάζον δὲ τὸν ζύθον διὰ κόκων ἐνζυμωμένων, ἀλλ' ἀνευ τῆς προσθήκης τῆς βρωμιάς, τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις κατὰ τὸν Θ'. αἰῶνα. Ἐτυμολογοὶ τινες ἀνακαλύπτουσιν εἰς τὴν κελτινὴν λέξιν hrance, σημαίνουσαν τὰ τσήπουρα τοῦ ζύθου, τὴν καταγωγὴν τῶν λέξεων brasser et brasseur (ζυθοποιῶ, ζυθοποιός). Ἡ ἀμπελος ἐξηπλώθη μέχρι τῆς περιχώρου τῶν Παρισίων, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ἰουλιανὸς εἶχεν ἐγκαταστήσει ἐκεῖ τὴν κατοικίαν του, δηλαδὴ περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ'. αἰῶνος. Τὸ φύχος ἐν τούτοις τοῦ χειμῶνος ὑπεχρέωνε τοὺς ἀμπελοουργοὺς νὰ σκεπάζωσι τὰ κλίματα, ἵνα τὰ προφυλάττωσιν ἀπὸ τὸν πάγον, καὶ τὰ προϊόντα ἦσαν πολὺ ἀβέβαια, ὅπως συναγωνισθῶσι μὲ τὸν ζύθον, ὅστις καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἀποτελεῖ τὸ κυριότερον ποτὸν πολλῶν ἐπαρχιῶν μας.

αἷς πρὸς τὰ σιτηρὰ, ἡ καλλιέργειά των ἦτον ἀκόμη πολλὰ περνωρισμένη, ὅταν οἱ Ῥωμαῖκοὶ λεγεῶνες εἰσῆλθον εἰς τὰς χώρας ταύτας, καὶ περνωρίζετο αὐτὴ εἰς σίκαλιν, βρώμην καὶ κριθήν. Ἐν τούτοις τὰ μέρη, ἅτινα σήμερον ἀπαρτίζουσι τὰς ἡμετέρας ἐπαρχίας τοῦ Βερρῦ, τῆς Ὀβέρνης καὶ τῆς Προβηγγίας παρήγον ἤδη μεγάλας ποσότητας καὶ ὁ Καῖσαρ ὁμιλεῖ περὶ προμηθείας σιτηρῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Εἰδουίου (Eduens.) Ἡ κατακτήσις δὲν ἤργησε ν' ἀναπτύξῃ τὰς πηγὰς τοῦ τόπου· ὁ σίτος εἰσῆχθῆ καὶ ἐπολιτογραφηθῆ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐγούστου· ἐπὶ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πλινίου, οἱ Γαλάται διεφιλονέκησαν, εἰς τὰ σιτηρὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τὴν ἀγορὰν τῆς Ἰταλίας καὶ ἐσυντήρουν τὴν παμμεγίστην κατανάλωσιν τῆς Ῥώμης.

«Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐξακολουθῶ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν ταύτην, θὰ ἀναμνήσω μόνον, ὅτι ἡ γεωργία, ἐξητλημένη ἀπὸ τὰς ταμειευτικὰς καταθλίψεις τῶν τελευταίων χρόνων τῆς αὐτο-

κρατορίας, ἔλαβε νέας προσβολὰς ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ὀφείλει συγχρόνως πρὸς τοὺς βαρβάρους τούτους τὴν εἰσαγωγὴν τῆς καλλιέργειας τῶν κοκκινογουλίων. Γνωρίζετε ὅτι τὸ ὄνομα Σιλεσία δεικνύει πάντοτε τὸ πλουσιώτερον εἶδος τῆς ἀξιολόγου ταύτης ῥίζης, τῆς ὁποίας τὴν σπουδαιότητα ἀνέδειξεν ἡ χημεία καὶ ἦτις κατὰ τὸ 1861 ἀντέθεσεν 170 ἑκατομμύρια χιλιογράμμων ἐγχωρίου ζαχαρέως πρὸς τὰ 122 ἑκατομ. χιλιογράμμων προϊόντος τοῦ ζαχαροκαλάμου, τὸ ὁποῖον παρήγαγον αἱ Αντίλλαι καὶ ἡ Ἔνωσις (Reunion).

«Ἐχρειάσθη ἡ εὐεργετικὴ βασιλεία τοῦ Μεγάλου Καρόλου, ὅπως ἡ γεωργία μας ἀνακτήσῃ τὴν ἀρχαίαν εὐτυχίαν της. Οἱ νομοθετικοὶ κανονισμοὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἡγεμόνος μᾶς ἄφησαν πείρηγον ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ζώων, τῶν δένδρων καὶ τῶν χορταρικῶν, τὰ ὁποῖα οἱ ἐπιστάται τῶν κτημάτων τοῦ στέμματος ὄφειλον νὰ τρέφωσι καὶ νὰ καλλιεργῶσι διὰ λόγῳ μὸν αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτον παντὸς εἶδους συμφοραὶ κατέβληψαν τοὺς λαοὺς, τὰς συμφορὰς δὲ ταύτας σοφοὶ συγγραφεῖς περιέγραψαν ζωηρότατα· ἀλλ' αὐταὶ ὑπῆρξαν τὸ θλιβερόν προσίμιον τῶν οἰκονομικῶν θριάμβων τῶν νεωτέρων χρόνων.

«Ὅπως ἐκτιμῶμεν τοὺς θριάμβους τούτους δεῖν ν' ἀναπολήσωμεν εἰς τὴν μνήμην μας τὰς πρῶτους, τὰς γενομένας ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ παρόντος αἰῶνος· τὰ ἔργα τῶν οἰκονομολόγων ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ κατὰ στρέμμα παραγωγή τῶν σιτοφόρων γαιῶν τῆς Γαλλίας σπουδαίως ἠῤῥησε, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἔκτασις τῆς καλλιεργουμένης ἐπιφανείας αὐξάνει κατ' ἔτος, ἡ ὅλη παραγωγή αὐξήσε πλέον τοῦ διπλοῦ ἐν τῷ μεταξὺ τούτω. Τῆς μέσης τιμῆς μὴ μεταβληθείσης πολὺ, δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἠθέλαμεν εὐρεθῆ, ἐὰν ἡ γεωργία δὲν ἤθελε δυνῆθῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὰς αὐξανόμενας ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως· αἱ προσπάθειαι τῶν πέραν τῆς Μάγης γειτόνων μας πρέπει νὰ μᾶς διεγείρουν τὴν φιλοτιμίαν νὰ προβῶμεν ἀκόμη πρόσω. Ἡ ἐπίσημος σταστικὴ βεβαιοῖ, ὅτι κατὰ τὸ 1860 τὰ 40 0/0 τοῦ βρετανικοῦ ἐδάφους δὲν ἦσαν καλλιεργημένα, ἀλλὰ πόσον θαυμασίως γινώσκουσιν οἱ Ἄγγλοι νὰ ὀφελῶνται ἀπὸ τὸ ἐπίλοιπον μέρος! Ἡ μέση παραγωγή εἶναι ἐν Ἀγγλίᾳ 27 ἑκατόλιτρα, ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 15—16! Ἐὰν ἡ μέση αὕτη παραγωγή ἀνέβαινε μόνον εἰς 20, ἡ Γαλλία ἤθελε διαθέτει συμπλήρωμα 25 ἑκατομμυρίων, δηλ. ἤθελε προσθέτει ἐν τέταρτον ἀκόμη εἰς τὴν ὅλην σημερινὴν πα-

ραγωγὴν τῆς συμποσομένην εἰς 100 ἑκατομμυρίων ἑκατολίτρων.

α Μεταξὺ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ ἄγγλοι γενικῶς, καὶ τῶν ὁποίων παρ' ἡμῖν εἶναι μακρὰν τοῦ νὰ ᾖναι ἐξαπλωμένη ἢ χρῆσις, θέλω ἀναφέρει τὴν ἀποξήρανσιν. Ἡμεῖς ἐφρημόσαμεν τὴν μέθοδον ταύτην εἰς μὴν περίπου 1,184,000 στρέμματα καὶ ἐν τούτοις ἢ δι' αὐτὰ ἐξοδευθεῖσα ποσότης τῶν 38 ἑκατομμυρίων φράγκων, παρουσιάζει αὐξήσιν τῆς μὲν τιμῆς τῶν ἀποξηρανθειῶν τούτων γαιῶν κατὰ 120 ἑκατομμύρια φράγκων τοῦ δὲ εἰρησίου εἰσοδήματος κατὰ 8 ἡμισυ ἑκατομμύρια φράγκων.

α Θέλω εἰπεῖ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ ζῶα καὶ ὡς πρὸς ταῦτα νομίζουσι ὅτι ἡ ἡμετέρα παραγωγή ἐδιπλασιάσθη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ ἕκαστος γεωργικὸς ἀγὼν φέρει εἰς φῶς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῶν διὰ τὸ σφαγεῖον ἡμετέρων εἰδῶν. Ἀλλὰ διὰ τὸν κλάδον τούτον, καθὼς καὶ διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν μεθόδων τῆς καλλιέργειας, πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὸ παράδειγμα τῶν ἄγγλων κτηνοτρόφων ὁ σταθερὸς σκοπὸς τοῦ Μπακβελ, τοῦ Κόλλιγγ, τοῦ Ἐλμιν, τοῦ Ἰωνᾶ Βέμπ, τοῦ Φίσερ, Χόμπς, ἦτο ν' ἀναπτύξωσιν εἰς τὰ εἶδη τῶν βοῶν, τῶν προβάτων καὶ τῶν χοίρων, τὰς ιδιότητας, αἵτινες ἐπιτρέπουσι νὰ ὀδηγήσῃ τις τὸ ταχύτερον τὰ ζῶα εἰς τὸ σφαγεῖον, ἢ τὴν ικανότητα πρὸς ταχέαν σάρκωσιν καὶ πάχυνσιν. Οὕτω δὲ ἐφθασαν νὰ παράξωσι διπλασίαν ποσότητα κρέατος, παρ' ὅσην ἐχορήγει πρότερον ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ζῶων, τρεφομένων κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα.

α Οὕτω δὲ, Κύριοι, κατώρθωσαν οἱ ἄγγλοι νὰ θέσωσιν εἰς ἀρμονίαν τὰς ἀρχὰς τῆς ἀγρονομικῆς ἐπιστήμης καὶ ζωϊκῆς φυσιολογίας μετὰ τὰς οικονομικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς μας. Σὰς ἐμίλησα ἀρχόμενος περὶ τῶν πρώτων πράξεων τῶν ἡμετέρων προγόνων. Σήμερον ἡ γεωργία δέον νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὸν κοινὸν νόμον τῆς βιομηχανίας, τῆς ὁποίας εἶναι ἡ εὐγενεστέρη ἐφαρμογή. Αἱ ἐπιτακτικαὶ ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ τὴν διατάττουσι νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀποφασιστικῶς τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ ἄνευ ἀναβολῆς μεθόδους κατὰστάσας ἀνεπαρκεῖς μετὰ τὰς μεθόδους ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ἡ θεωρία καὶ ἡ πράξις τῶν πλέον διακεκριμένων πειραματικῶν ἀποδεικνύουσι

ὡς μόνον δυναμένας νὰ φέρωσιν αὐξήσιν εἰς τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις. Μετὰ τὸ ὠραῖον κλίμα, τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, τὴν μεγίστην ποικιλίαν πόρων, ἐκμεταλλευομένων ὑπὸ τῶν φιλοπόνων καὶ εὐφυῶν γεωργικῶν λαῶν τῆς, ἡ Γαλλία οφείλει νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ τὴν ὑπερέβλη κανὲν ἄλλο ἔθνος καὶ ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσῃ, ἵνα εὐρεθῇ πλησίον τῶν ἀντιζήλων τῆς εἰς τὸ στάδιον, ἐνθα ἠδυνήθησαν νὰ ὑπερτερήσωσιν οὗτοι πρὸς στιγμὴν.

α Ἐν ἀρχῇ τοῦ σαδίου τούτου ἡ τύχη, ἵνα διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν εἰς τὰς προσπάθειάς, σὰς δεικνύει τὴν ἀρουραν καλυπτομένην ἀπὸ πλουσίας εἰσοδίας, τὰς σιταποθήκας σὰς διαβρήγνυομένης ὑπὸ τὸ βάρος τῶν δεματίων καὶ αὐτὰ τὰ δεματῖα μεταβαλλόμενα εἰς σωρὸν χρυσοῦ. Ἀλλὰ διὰ τὰς Γαλλικὰς καρδίας εἶναι τι ἀνώτερον ἀπὸ τὰ πλούτη, εἶναι ἡ ΤΙΜΗ. Οὕτω δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸ ἀλάνθαστον ἐνστικτον τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων του καὶ τῶν μεγάλων πραγμάτων, ἠθέλησε νὰ συνενώσῃ τὸ θελγητρον τῆς δόξης μετὰ τὸ τῆς εὐπορίας. Πλησίον τῆς εὐπορίας, ἦν ἐπιδεικνύουσι τὰ δεματῖα, θέτει ἐν σκοπιᾷ τὴν δόξαν, ἣτις ἐπιδεικνύει τοὺς στεφάνους καὶ τὰς δάφνας εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς τῶν γεωργῶν. Ἡ γεωργία ἔχει τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν λεγεῶνα τῆς τιμῆς τὸν ἱερὸν λόχον τῆς Σὰς ζητεῖται, Κύριοι, πυροβολισμὸς δημοθύμων χειροκροτήσεων διὰ τὸ νέον μέλος τοῦ λεγεῶνος τῆς τιμῆς, τὸν Κ. Αὐγουστον Δουφτοᾶ. Σύμφωνα πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Νομάρχου ἐκφρασθεῖσαν εὐχὴν, ἔσχον τὴν καλὴν τύχην, ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τῆς ἐπιτροπείας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς γεωργίας, νὰ ἐγγράψω χθὲς τὸ ὄνομα τοῦ Κ. Αὐγουστοῦ Δουφτοᾶ εἰς τὸ μητρώον τοῦ τάγματος τούτου τοῦ λεγεῶνος τῆς τιμῆς.»

Ζητωκραυγαὶ καὶ χειροκροτήσεις παρατεταμέναι ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀνευφημίαι δὲ καὶ ἔπαινοι ὑπὲρ τοῦ Αὐγουστοῦ Δουφτοᾶ!

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Περὶ ἐγγείου φορολογίας ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Σ. Σωτηροπούλου ἐν Ἀθήναις 1861 καὶ περὶ καταργήσεως τῶν τελωνείων τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Α. Εὐμορφοπούλου, ἐν Ἐρμουπόλει 1863.
— Περὶ κράσεων τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ Εὐαγγέλου Ἐμμαρουήλ. — Περὶ πολιτογραφίας ὑπὸ Καβούρ. — Περὶ παιδείας ὑπὸ Σταθάκη. — Περὶ συντάγματος ὑπὸ Α. Κυριακοῦ.

Ἰπάρχουσι κοινωνικά τινὰ ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων καθ' οἷόν τι δὴ ποτε χρόνον καὶ ἂν πραγματευθῆ τις, πάντοτε εἶναι ἔγκαιρος. Ὅσα δὲ καὶ ἂν γράψῃ τις πρὸς λύσιν ἢ διαφώτισιν αὐτῶν καὶ ὡς ὀλίγα ἐνδέχεται νὰ ἐκληφθῶσι, καὶ ὡς πολλά· ὡς ὀλίγα μὲν, διότι ὅσα καὶ ἂν γράψῃ τις π. χ. περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐνισχυθῆ ἡ γεωργία καὶ ν' ἀναπτυχθῶσιν οἱ λοιποὶ πάντῃ ἀνεκμετάλλευτοι καὶ νεκροὶ μένοντες πόροι τοῦ Κράτους εἶναι ὀλίγα, παραβαλλόμενα πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν ζητημάτων· ὡς πολλά δὲ ἐνδέχεται νὰ θεωρηθῶσι, διότι πρὸς κατάληψιν τῶν ἐκ φύσεως σπουδαίων ζητημάτων συνήθως δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ γράψῃ τις πολλά.

Ἰπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐμπνεόμενοι οὐδόλως δισταζόμεν νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἀναλύσεως δύο μικρῶν μὲν ἀλλὰ σπουδαιωτάτων φυλλαδίων, κατὰ προγενεστέραν ἐποχὴν ἐκδοθέντων. Τὸ ἐν τούτων πραγματεύεται τὸ σπουδαιωτάτων τῶν ἐν Ἑλλάδι ζητημάτων, τὴν ἐγγεῖον φορολογίαν. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἐν Ἑλλάδι καὶ σήμερον ἔτι δυστυχῶς ὑπάρχει ἐν πλήρει ἰσχύει ὁ δεκατισμὸς. Παραξενεύονται δὲ ἴσως τινὲς, ὅταν ἀκούωσιν, ὅτι χωρὶς νὰ καταργηθῆ ὁ δεκατισμὸς, δὲν εἶναι δυνατόν οὐχὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ, ἀλλ' οὔτε νὰ ὑπάρξῃ γεωργία ἐν Ἑλλάδι. Καὶ πῶς λέγουσιν οὗτοι «πρέπει ν' ἀφήσωμεν ἀφορολόγητον τὴν γεωργίαν; καὶ εἶναι ἀρὰ γε πολὺ τὸ νὰ φορολογηθῆ ὁ γεωργὸς κατὰ τὸ ἐν δέκατον ἐπὶ τῶν προϊόντων του;»

Μετὰ πολλῆς δὲ ἀγχινοίας καὶ μετὰ μαθηματικῶν ἀποδείξεων ὁ εὐσυνήδειτος συγγραφεὺς, ὁ δέκα πέντε ἔτη χρηματίας οικονομικὸς ὑπάλληλος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, καταδεικνύει, ὅτι λαμ-

βάνοντος τὸ ἐν δέκατον τοῦ δημοσίου ἐκ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος, ἀπορροφᾷ διὰ τῆς τοιαύτης φορολογίας κυρίως οὐχὶ τὸ ἐν δέκατον τῶν προϊόντων τοῦ γεωργοῦ, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον τὸν ἰδρωτὰ του, αὐτὸ τοῦτο τὸ διὰ τοῦ αἵματός του ποτιζόμενον εἰσόδημα, αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν του· διότι διὰ νὰ παραχθῆ ἐν Ἑλλάδι τὸ πενταπλάσιον τοῦ ἐνός ἐκ τῶν σιτηρῶν π. χ. ἀνάγκη πᾶσα ὁ γεωργός, καὶ σύμπατα ἡ οἰκογένειά του νὰ ἐργασθῶσιν ἀδιαλείπτως καὶ σχεδὸν νυκθήμερον δι' ὅλου τοῦ ἔτους· ἐὰν δὲ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἠργάζοντο τοσοῦτον, ὡς μισθωτοὶ, ἤθελον ἀπολαύσει τὸ διπλάσιον, τὸ τριπλάσιον ἢ ἴσως καὶ τὸ πενταπλάσιον τοῦ προσγινομένου αὐτοῖς ἐκ τῆς ἐν τοῖς ἰδιοκτηταῖς αὐτῶν ἀγροῖς γεωργικῆς ἐργασίας των. Ὁ δεκατισμὸς λοιπὸν κατὰ τὸν συγγραφέα εἶναι τὸ ὀλεθριώτερον τῶν τῆς φορολογίας συστημάτων, καὶ ἀνάγκη πᾶσα νὰ μεταβληθῆ ὅσον τάχιον. Ἐρευνῶν δ' ἔπειτα ὁ συγγραφεὺς τὸ διανεμητικὸν σύστημα, καταδεικνύει καὶ τούτου τὰς ἀτελείας εἴτε ὑπάρχοντος κτηματολογίου εἴτε μὴ ὑπάρχοντος τοιούτου· εὐρίσκεται δὲ εἰς τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκη νὰ ὑποδείξῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον ὡς προτιμότερον τὸ σύστημα τῶν ἀπαξ γενομένων δηλώσεων τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, τὸν μετακρηματισμὸν τῆς δηλώσεως ταύτης εἰς ἀγίον φόρον καὶ τὴν εἰσπραξίν τῆς φορολογίας εἰς χορήματα ἀπ' εὐθείας διὰ τοῦ ταμείου· προτιμᾷ δὲ τὸ σύστημα τοῦτο ἐν ἐλλείψει ἄλλου τελειότερου φορολογικοῦ συστήματος. Ἀναιρῶν δὲ μετὰ πολλῆς εὐστοχίας ἐν πρὸς ἐν τὰ ἐπιχειρήματα τῶν δεκατιστῶν ὁ συγγραφεὺς καὶ συνηγορῶν περιπαθέστατα ὑπὲρ τῆς γεωργικῆς τάξεως, ἐπιφέρει τὰ ἑξῆς ἄξια πολλῆς μελέτης καὶ σκέψεως ἐκ μέρους τῶν κυβερνῶτων τοῦ λαοῦ.

«Ἀνοίξατε τοὺς ἀπολογισμοὺς τοῦ Κράτους καὶ θέλετε ἶδει, ὅτι ὁ φόρος τῶν ζώων, ὅστις ἐπιβαρύνει τὴν ἀσθενεστέρην καὶ ἡπτωχοτέρην τάξιν τοῦ λαοῦ, εἰσπράττεται σχεδὸν μέχρι λεπτοῦ, ἐνῶ ὁ φόρος τῶν οἰκοδομῶν, ὅστις ὀφείλεται ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέροις κατοίκους τῶν πόλεων, ἀφίνει καθυστερήματα ἠνώτερον τῶν 50 τοῖς 0/0· εἶμαι δὲ εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσω ὅτι μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν πολλοὶ τῶν δικηγόρων, ἰατρῶν καὶ φαρμακοποιῶν δὲν εἶχον πληρώσει ποτὲ φόρον ἐπιτηδεύματος καὶ ὅτε ἐλήφθη τὸ μέτρον νὰ ζητηθῶσι τὰ καθυστερούμενα, ἐτόλμησάν τινες νὰ ἀνακόψωσι δικαστικῶς τὴν καταδίωξίν, διατεινόμενοι, ὅτι ἔπεσεν ὡς πρὸς αὐτοὺς εἰς ἀχρηστίαν ὁ περὶ ἐπιτηδεύματων νόμος, ἀφοῦ ἐπὶ τὸσαῦτα ἔτη δὲν ἐπλή-

ἤρσαν ἐὰν δὲ ἐξετασθῶσι μετὰ προσοχῆς τὰ καθυστερούμενα ὑπὸ φόρους ἀμπέλων, περιβολίων καὶ λουπῶν εἰς χρήματα ὑποτιθεμένων φόρων, θέλει ἀποδειχθῆ, ὅτι τὰ πλείστα ὀφείλονται οὐχὶ ἀπὸ τῶν ἀδυνάτους γεωργούς, ἀλλ' ἀπὸ ἡμᾶς ὑποὺς εἰς τὰς πόλεις κατοικοῦντας, οἱ ὅποιοι εὐρίσκωμεν τὸν ἄριστον ἢ ματαιώνωμεν τὰ μέτρα τῆς καταδιώξεως καὶ οἱ ἄλλοι, ἐπιπολαίως κρίνοντες τοὺς ἀθλίους χωρικοὺς, δὲν δυσκολευόμεθα νὰ τοῖς ἀποδώσωμεν ἰδιότητάς καὶ ἐξίς, τὰς ὁποίας δὲν ἔχουν, φρονούντες ἴσως μὲ τοῦτο, ὅτι δικαιολογούμεθα διὰ τὴν ἀναλγησίαν, τὴν ὁποίαν δεικνύομεν εἰς τὰ παθήματα τῶν ἑνῶ πολλοὶ ἐξ ἡμῶν καθυστεροῦν τὸν ἀσήμαντον ἄριστον τῆς οἰκοδομῆς ἢ τοῦ ἐπιτηδεύματος, πόσοι ἐκ τῶν χωρικῶν, ἀφοῦ ἐξώφλησαν τοὺς βαρεῖς καὶ ἐπαχθεῖς φόρους, μὲ τούτους ὁποίους ἐπιβαρύνονται καθ' ἑκάστην, δὲν πληρόνουσιν ἀδίκως καὶ φόρους εἰς εἰκονικὰ διπλότυπα ἢ ψευδῆ πρωτόκολλα ἀναθεωρήσεως στηριζομένους; καὶ πόσοι ἄλλοι δὲν ἀποδίδουσι καὶ δευτέραν φοράν τὸν φόρον, τὸν ὅποιον ἐξαπατηθέντες ἔδωκαν ἢ δὲ εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν, τὸν ἀποθηκάριον ἢ τὸν εἰσπράκτορα καὶ δὲν ἔλαβον καθόλου ἢ ἔλαβον ἄτακτον ἀποδείξιν! Ἄς τακτοποιηθῆ ἡ φορολογία διὰ τῆς ἐπιβολῆς φόρων ὑμετρίων καὶ ὅσον ἔνεστι δίκαιον, ἄς προσδιορισθῆ τὸ ποσὸν τοῦ φόρου, τὸν ὅποιον ὀφείλει νὰ πληρῶνῃ πᾶς φορολογούμενος, ἄς κανονισθῶσιν αἱ προθεσμῖαι τῆς πληρωμῆς καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε ποσῶς, ὅτι ὀλίγους, ὀλιγίστους γεωργούς θέλουσιν κέρειν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταδιώξωσιν οἱ εἰσπράκτορες τοῦ δημοσίου εἰς πολλὰ χωρία καὶ δήμους εἶμαι βέβαιος, ὅτι θέλουσιν εὐρεθῆ φιλότιμοι Πάρεδροι καὶ Δήμαρχοι, οἱ ὅποιοι θέλουσιν συνάξει καὶ ἀποστέλλει πρὸ τῆς προθεσμίας εἰς τὸ ταχέως ὀλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ τὸ χωρίον ἢ τὸν δῆμόν των φόρων διὰ ν' ἀποφεύγωσιν ἐντελῶς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ εἰσπράκτος, διότι εἰς τὰ χωρία ἢ παρουσία τῶν ὑργάνων τῆς εἰσπράξεως καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν καταδικτικῶν μέτρων συνεπάγονται, ἐκτὸς τῶν νομίμων συνεπειῶν, καὶ διαφόρους ἄλλας ζημίας καὶ καταθλίψεις. Μὴ σᾶς τρομάξῃ ὁ φόβος τῶν προηγουμένων καθυστερημάτων, διότι πολλὰ τούτων στηρίζονται εἰς εἰκονικὰ διπλότυπα, νοθευμένους καταλόγους καὶ παρατύπους ἀποδείξεις, ἐκ τῶν ὁποίων βριθοῦσιν, ὡς εἶπεν ὁ ὑπουργὸς Κ. Καυμουνοδοῦρας, τὰ γραφεῖα τῶν οικονομικῶν ἀρχῶν καὶ διὰ τῶν ὁποίων οἱ ἐνοικιασταὶ καὶ οἱ εἰσ-

σπράκτορες ἐκάλυψαν καταχρήσεις, παριστάνοντες τοὺς γεωργούς ὡς ὀφειλέτας φόρων παρ' αὐτῶν ὀφειλομένων.»

ἄλλ' ἐτελευταίαν δυσκολίαν προτείνουσι τινες, ὅτι διὰ τῆς ἀκαθεωρήσεως παγίων φόρων μὴ στηριζομένων εἰς τὴν ἐτήσιαν παραγωγὴν, θέλουσιν εὐρίσκεσθαι εἰς δύσκολον θέσιν πτωχοὶ φορολογούμενοι, οἱ ὅποιοι ἕνεκα θανάτου τῶν ἀροτήρων βοῶν ἢ τῶν ἀσθενείας σωματικῆς ἢ ἄλλων παρομοίων συβηθηκότων ἢ δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ κάμωσιν οὐδεμίαν καλλιέργειαν, καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἕνεκα πλημύρας, ἐμπρησμοῦ, ἀνομβρίας καὶ ἄλλων ἐκτάκτων περιστάσεων ἤθελον ἀπολεσεῖ ὅλην ἢ μὲγα μέρη τῆς προσόδου των. Οἱ προτείνοντες τὴν δυσκολίαν ταύτην ἀγνοοῦσι φαίνεται, ὅτι ὑπὸ ὅποιονδήποτε σύστημα φορολογίας τὰ τοιαῦτα ὅλας ἐκτάκτα καὶ ἀπροσδόκητα περιστατικά, δίδουσι δίκαιωμα εἰς τὸν φορολογούμενον νὰ ζητήσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν σχετικῶν φόρων καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία δὲν θέλει νὰ ὠφεληθῆ μὲ τὴν καταστροφὴν τῶν ὑπηκόων της, θέλει μεταφέρεῖ τοὺς τοιοῦτους φόρους εἰς τὰ παραλείμματα.»

ΜΙΣΣΑ

«Ἐξέθηκα τὰ ἐλαττώματα τοῦ ὑπάρχοντος φορολογικοῦ συστήματος καὶ ἀπέδειξα, ὅτι, αὐτοῦ διατηρουμένου, οὐδεμία δύναται ν' ὑπάρξῃ πρόοδος ἀνεφερα ἀκολούθως τοὺς λόγους, ὅτι οὐδ' ἀποβαίνει δύσκολος ἡ πραγματοποιήσις συστημάτων ὑδιανεμητικῶν μετὰ ἢ ἄνευ κτηματολογίου, καὶ ἐπὶ τέλους ὑπέδειξα ἄλλο σύστημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογή, κατ' ἐμὲ, ἠπαρουσιάζει ὀλιγωτέρας δυσκολίας καὶ μικροτέρους κινδύνους. Ἐὰν ὡς ἐλπίζω, αποφασίσωσι νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ ἄλλοι, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι πολὺ ταχέως θέλουσιν φθάσει εἰς τὴν λύσιν τοῦ φορολογικοῦ ζητήματος. Ἡ Ἑλλάς, ἔγρουσα συναγματικὸν πολίτευμα, δημοτικὸν καὶ ὀρωτικὸν σύστημα, ἀνεξάρτητα δικαστήρια καὶ φιλελευθέρους ἐν γένει θεσμούς, μηδὲν ὅμως σχεδὸν διαφέροντας τῶν ἐνεργείᾳ εἰς τὰ μᾶλλον εὐνομούμενα Ἑρωπαϊκὰ Κράτη, παραστάνει ἐλεεινὴν καὶ ἀποτρόπαιον ἀντίφασιν, διατηροῦσα σύστημα φορολογίας, τὸ ὅποιον εἰς μόνας τὰς ἡμιβαρβάρους πολιτείας ἀπάντᾶται, καὶ τὸ ὅποιον κάμνει πολλὰς τὸν Ἑλλήνας νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς σημερινῆς εὐνομίας του. ἔχομεν λοιπὸν ὅλοι καθήκον νὰ ἐνασχοληθῶμεν ἀνεδοτῶς εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου ζητήματος, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξέρωμεν τὸ καταλλήλοτερον καὶ προχειρότερον μέσον, δι' οὗ ἀπαλλάττοντες τὸν λαὸν ἀπὸ τὰς

νάδικίας και τὰ βάρη τῆς ἀποδεκατώσεως, νὰ τὸν κάμωμεν νὰ αἰσθανθῆ καλῆτερα τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας. Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης μελέτης και συζητήσεως θέλουσιν ἐκκαθαρισθῆ τὰ πράγματα, θέλουσιν ἐξαλειφθῆ αἱ προλήψεις και ἡ Κυβέρνησις, ἢ ὅποια βαδίζει τὴν ὁδὸν τῶν βελτιώσεων και μερικῶς ἀδιαιλίπτως ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, θέλει ἐνθαρρυνθῆ νὰ προβῆ μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ταχεῖαν καταστροφὴν τοῦ ἀθλίου φορολογικοῦ συστήματος, τοῦ λειψάνου τούτου τῆς δουλείας και βαρβαρότητος, τὸ ὅποιον λυμαίνεται τὸ ὠραῖον και γόνιμον ἔδαφος τῆς ἐνδόξου ἡμῶν πατρίδος και ἀσχημίζει τὰ λαμπρὸν οἰκοδόμημα τῶν ἐλευθεριῶν μας.»

Συμφωνοῦντες και ἡμεῖς πληρέστατα μετὰ τοῦ συγγραφέως ἐπιπροσθέτομεν εἶθε νὰ εἰσακουσθῶσιν ἤδη τοῦλάχιστον αἱ ἐμβριθεῖς και πατριωτικώταται εὐχαι τοῦ συγγραφέως, και εἶθε νὰ δυνηθῆ νὰ πραγματοποιηθῆ ἤδη ὑπὲρ τῆς γεωργίας οὗτος ὡς ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὅ,τι ἄλλοτε πύχηθη ὡς τμηματάρχης.

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Τὸ δεύτερον τῶν ἐπικρινόμενων φυλλαδίων εἶναι ὅσα σύντομον τοσοῦτον και σπουδαῖον μόλις σύγκειται ἐξ ὀκτώ σελίδων, ἀλλ' ἐν ταῖς σελίσιν ταύταις πραγματεύεται μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας και ἀκραιφνεστάτου πατριωτισμοῦ περὶ ἐνὸς τῶν ζωτικωτέρων ἴσως ζητημάτων τῆς Ἑλλάδος ὁ συγγραφεὺς, και ἀποδεικνύει ἐναργέστατα, και μετὰ μαθηματικῶν ἀποδείξεων ὅτι, ἂν θέλωμεν νὰ χρησιμεύσωμεν ὡς κέντρον πρὸς διάδοσιν τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἂν θέλωμεν νὰ συντελέσωμεν τεραστίως πρὸς ἀριθμητικὴν αὐξήσιν και αὐτοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀρῆσει νὰ καταργήσωμεν τὰ τελωνεῖα τῆς Ἑλλάδος.» Ἄλλως, ἐφ' ὅσον διατηρῶμεν τὰ τελωνεῖα, θὰ μεταφέρωμεν μὲν μέρος τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῆς Δύσεως, ἀλλ' ὁ πολιτισμὸς οὗτος ἢ θὰ χρησιμεύει πρὸς διαφθοράν ἡμῶν αὐτῶν διὰ τῆς πολυτελείας, ἢ θὰ μένη ἐγκλειστος, ὥσπερ ἐν κιβωτίοις ἐρευρῶν δὲ και ὑπὸ ἄλλην ἐποψίαν τὰ τελωνεῖα ὁ συγγραφεὺς, καταδεικνύει ὅτι ταῦτα σήμερον χρησιμεύουσιν ὡς μέσα διαφθορᾶς, ἐπειδὴ, πανταχόθεν σχεδὸν ὑπὸ θαλάσσης εὐλιμένου περιβρεχομένης τῆς Ἑλλάδος, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ προληφθῆ τὸ λαθρεμπόριον, και ἀποδεικνύει τῷ ὄντι ὅτι μόλις τὸ

πολλοστημόριον τῶν εἰσαγομένων πραγματειῶν τελωνίζεται, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἰσέρχεται διὰ τοῦ λαθρεμπορίου μὴ ἐφικτῆς λοιπὸν οὔσης τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ τούτου, προτιμότερον εἶναι νὰ καταργηθῶσι τὰ τελωνεῖα, ἵνα διαδίδηται διὰ τοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ὁ πολιτισμὸς και ἵνα παύσῃ ἡ διὰ τοῦ λαθρεμπορίου διαφθορά τῶν ἠθῶν.

Οὐδεμίαν θὰ εἶχομεν δυσκολίαν νὰ συμφωνήσωμεν πληρέστατα οὐχὶ μόνον μετὰ τοῦ Κ. Εὐμορφοπούλου, προτεινόντος τὴν κατάργησιν τῶν τελωνείων, ἀλλὰ και μετὰ παντὸς ἄλλου, προτεινόντος τὴν κατάργησιν παντὸς ἄλλου οἴου δὴ ποτε ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐπαχθῶν φόρων, ἥκει μόνον νὰ εἶχομεν ὑπουργούς, δυναμένους νὰ ἐκμεταλλεύσωσι τοὺς λοιποὺς παντοειδεῖς και πλουσιωτάτους τοῦ Κράτους πόρους, ἀφ' ὧν σήμερον δυστυχῶς οὔτε τὸ Κράτος οὔτε ἡ κοινωνία ὠφελεῖται διότι ποῖαν τῷ ὄντι ἀνάγκην θὰ εἶχεν ἡ Ἑλλάς τῶν τελωνειακῶν εἰσοδημάτων ἢ και αὐτῶν τῶν ἐγγείων ἢ και τῶν ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν φόρων, ἐὰν εὐρίσκοντο παρ' αὐτῇ ἄνδρες, ἱκανοὶ νὰ ἐκμεταλλευθῶσι π. χ. τὰ ἱαματικά ὕδατα τῆς Ἑλλάδος, τὰ μεταλλεῖα και ὄρυκτὰ τῆς Ἑλλάδος, τὰ ἐκ μαρμάρου λατομεῖα αὐτῆς, ἢ και αὐτὰς τὰς μέχρι μὲν τῆς χθὲς ἀχρήστους θεωρουμένας, σήμερον δὲ πολυτίμους ἀποδειχθείσας σκωρίας αὐτῆς; ποῖαν ἀνάγκην ἄλλων φόρων θὰ εἶχεν ἡ Ἑλλάς, ἐὰν εὐρίσκοντο παρ' αὐτῇ ἄνδρες, ἱκανοὶ νὰ προστατεύσωσιν ἀποτελεσματικῶς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, και ἰδίως τὴν δενδροφυτεῖαν; και χάνεται ὀλίγος πλοῦσος νομίζετε εἰς τὰ ἀπρόσιτα και καθ' ἐκάστην πυρπωλούμενα δάση μας; και μᾶς καταστρέφουσιν ὀλίγους θησαυροὺς νομίζετε αἱ αἴγες μας, και τὸ ἐπίλοιπον ἡμιάγριον εἶδος τῆς κτηνοτροφίας μας; ὡς εὐρεθῆ ἐν Ἑλλάδι ἕνας οἰκολόγος ἱκανὸς ν' ἀναπτύξῃ τὰ ἀνεκμετάλλευτα και νεκρὰ κείμενα πλοῦτη αὐτῆς, και τότε οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχομεν οὔτε τελωνείων οὔτε ἄλλων φόρων.

Ἴσως νομίσει τις ὑπερβολικοὺς τοὺς ἰσχυρισμούς μας τούτους, ὅτι δηλαδὴ ἐὰν ἐδυνάμεθα νὰ ἐκμεταλλεύσωμεν τοὺς ἐν τοῖς σπλάγχθοις τῆς γῆς πόρους τοῦ Κράτους, οὐδεμίαν ἀνάγκην θὰ εἶχομεν οὐδεμιᾶς ἴσως τῶν ὑπαρχουσῶν σήμερον φορολογιῶν.

Ἀλλ' ἂν αἱ πληροφορίες μας ἦναι, ὡς πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς, ἀκριβεῖς, τὸ δημόσιον κέρκτηται ὀκτὼ ἑκατομμύρια στρέμματα γαιῶν καλλιεργησίμων ἐθνικῶν και ἐθνικοἰδιοκτῆτων. Ἄς υποθέσωμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν γαιῶν τούτων, πλὴν τῆς δασοποιίας, οὐδεμίαν τὸ δημόσιον ἐδύνκτο ἄχρι τοῦδε νὰ πράξῃ καλλιεργεῖαν

ἡ δὲ δασοποιία, ὡς γνωστὸν, οὐδεμιᾶς σχεδὸν ἐν Ἑλλάδι τοῦλάχιστον ἔχει ἀνάγκην οὔτε καλλιέργειας οὔτε δαπάνης προφυλάξον τὰς γαίας σου ἀπὸ τῶν πυρπωλήσεων καὶ τῶν αἰγῶν, καὶ ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος χρόνου καὶ ἄνευ τινὸς δαπάνης θὰ μετασχηματισθῶσιν εἰς δάση.

Θέλει δὲ ὁ ἀναγνώστης ἤδη νὰ μάθῃ πόσον παρέχει ἐν Γαλλίᾳ κατ' ἔτος καθαρὸν εἰσόδημα ἐν στρέμμα δάσους; τρεῖς ὀκτὼ ἐκατομύρια δραχμῶν (1). Πολυπλασιαζόμενα τὰ ὀκτὼ ἐκατομύρια γαιῶν τοῦ δημοσίου μὲ τρεῖς δραχμῶν, φέρουσιν εἴκοσι τέσσαρα, νυμίζομεν, ἑκατομμύρια, δηλαδὴ αἱ γαίαι τοῦ δημοσίου, καὶ μὴ καλλιεργούμεναι, ἤθελον φέροι εἰς τὸ Κράτος εἰσόδημα πλειότερον τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος ἐξ ὄλων τῶν ἐπαχθῶν φθῶρων ἐάν ἀναλογισθῶμεν ἢ ἢ ὅτι ἐν Γαλλίᾳ εἶναι ἀπέραντα δάση, καὶ τούτου ἕνεκα ἡ ξυλεία ἐκεῖ εἶναι ἀσυγκρίτως ἀφθονωτέρα, ἐάν ἀναλογισθῶμεν πρὸς τοὺς ὅτι ἐν Γαλλίᾳ μόνον ξυλείαν παράγουσι τὰ δάση, ἐν ᾧ ἐνταῦθα ἐδύνατο νὰ παράξωσι καὶ ταύτην, καθὼς ἐπίσης καὶ ῥητίνην, πωλουμένην ἤδη ἀνά ἑξήκοντα λεπτὰ τὴν ὀκᾶν, καὶ κικιδας, πωλουμένας ἀνά δέκα δραχμῶν τὸ καντάριον, καὶ ἐλαίας πωλουμένας ἀνά τριάκοντα τοῦλάχιστον λεπτὰ τὴν ὀκᾶν, καὶ πρινοκόκκιον, πωλούμενον ἀνά δέκα δραχμῶν τὴν ὀκᾶν, ἐάν λέγωμεν ἀναλογισθῶμεν ταῦτα πάντα, θέλομεν φθάσει ἴσως εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι μόνον τὰς γαίας τοῦ δημοσίου ἐάν ἠθέλαμεν μετασχηματίσει εἰς δάση, ἠθέλαμεν ἔχει σήμερον διπλάσιον καὶ τριπλάσιον εἰσόδημα· ἀλλὰ δὲν ἔχει ἄρα γε τὸ δημοσίον καὶ ἄλλα δάση ἀπέραντα, μὴ συμπεριλαμβανόμενα βεβαίως εἰς τὰ ὀκτὼ ἐκατομμύρια στρέμματα τῶν καλλιεργησίων γαιῶν, τὰς ὁποίας ἐνημονεύσαμεν ἐνταῦθα; ποῖον εἰσόδημα λαμβίνει ἢ ἐκ τῶν δασῶν τούτων; φεῦ κατασπάρασεται ἡ καρδιά μας, ὅταν ἀναλογιζόμεθα τὸ τί εἴμεθα καὶ τὸ τί ἠδυνάμεθα νὰ εἴμεθα σήμερον ἀποκαλούμεθα καὶ οὐχὶ ἀδίκως ἴσως χρεωκόποι, ἐν ᾧ ἐδυνάμεθα νὰ κατασταθῶμεν πλουσιώτατοι. Μετ' εὐχαριστήσεως δὲ μαθάνομεν, ὅτι ὁ Κύριος Σωτηρόπουλος, καίτοι πολέμιος πρὸ τινος καὶ δημοσία κηρυχθεὶς τῆς καταργήσεως τῶν τελωνείων, ἀμὰ ὅμως γενόμενος ὑπουργός, προῦκάλεσεν ἐπισήμως τὴν περὶ τούτου γνωμο-

δότησιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἐπιμελητηρίου τῆς Σύρου. Τοιαύτη πράξις, ἀμφιβάλλομεν, ἀν δὲν πρέπη νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ πολὺ ἀπέχουσα τῆς πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος συνδιαλλαγῆς τοῦ Θεμιστοκλέους μετὰ τοῦ Ἀριστέιδου. Τὸ δὲ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον τῆς Σύρου θὰ συμβιβάσῃ, δὲν ἀμφιβάλλομεν, τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος μετὰ τοῦ ἀραιφνοῦς πατριωτισμοῦ ὑφ' οὗ ἐνεπνεύσθησαν ὅτε Κύριος Εὐμορόπουλος καὶ ὁ ὑπουργός Κ. Σωτηρόπουλος.

Οὐχ ἥττονος σπουδῆς ἀξία μᾶς ἐφάνη καὶ ἡ πραγματεία περὶ τῶν κράσεων τοῦ ἀνθρώπου, ἐραιισθείσα ἐκ τῆς ἰταλιστὶ γεγραμμένης Γενικῆς Νοσολογίας ὑπὸ Μανρικίου Μπουφολίνη, καθηγητοῦ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ἰταλικῆς σχολῆς ὑπὸ Εὐαγγέλου Ἐμμανουὴλ ἰατροῦ καὶ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Γ. Μελοσταγοῦς. Ἐκ Ἐρμουπόλεως Σύρον τύποι Μελοσταγοῦς Μακεδόνας· ὁδὸς ἀγορᾶς ἀρ. 38, 1864.

Τῆς πραγματείας ταύτης προτάσσει ὁ ἀξιότιμος ἡμῶν συνάδελφος Κύριος Ἐμμανουὴλ προλεγόμενα πολλῆς σπουδῆς ἀξία. Τὴν δὲ πραγματείαν, ἐξ ἑκατὸν τριάκοντα σελιδῶν συγκεimenήν, διαίρει εἰς τρία μέρη καὶ ἐκθέτει δι' αὐτῆς τὰς ἰατρικὰς δοξασίας τοῦ ἐνδόξου συγγραφέως μετὰ πολλῆς περισκέψεως, σαφηνείας, καὶ καθαρότητος τῆς γλώσσης. Τὸ ἔργον τοῦτο, καίτοι μικρὸν τὴν ἔκτασιν, εἶναι ὅμως πολλῆς σπουδῆς ἀξίον καὶ ὡς τοιοῦτον συνιστῶμεν ἐνθέρμως εἰς τοὺς φιλαναγνώστας. Χαίρομεθα μάλιστα ἐξ ὅλης ψυχῆς διότι ὁ Κύριος Ἐμμανουὴλ διὰ τοῦ σπουδαιότατου τούτου ἔργου ἀπήλλαξεν ἐν μέρει, οὕτως εἶπεῖν, ἡμᾶς σπουδαιότατος καθήκοντος, τὸ νὰ σχολιάσωμεν δηλαδὴ διὰ τῶν σοφῶν παρατηρήσεων τοῦ ἐνδόξου ἰταλοῦ καθηγητοῦ τὴν παρ' ἡμῶν γενομένην πρὸ δέκα ἔξ ἐτῶν μετάφρασιν τῶν στοιχείων τῆς Γενικῆς Παθολογίας τοῦ ἀσιμνήστου Σχομέλου, καὶ νὰ ἐκδόσωμεν αὐτὴν ἐκ νέου.

Εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ περιγράψωμεν τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν αἰσθανόμεθα, ὡς αἰεὶ λαμβάνομεν ἀνά χεῖρας μετὰ τῶν πολλῶν ἐκδιδόμενων καὶ σπουδαίων τι ἔργων τοιαύτην εὐχαρί-

(1) Ἴδε Ἐπιθεώρησιν τῶν Δύο Κόσμων τοῦ 1862 σελ. 599

στησιν ἡσθάνθημεν, ὅτε πρό τινων ἡμερῶν ἀνέγνωμεν μικρὸν μὲν ἐπίσης τὸν ὄγκον ἀλλὰ λίαν σπουδαῖον καὶ κοινωφελέστατον φυλλάδιον, ἐπιγραφόμενον αἱ πολιτογραφία, ἧτοι περὶ τῆς πολιτογραφικῆς ἐπιστήμης, σύντομος διατριβὴ ὑπὸ Νικολάου Β. Καβούρῳ ἐν Ἑρμουπόλει, τύποις Ῥενιέρῃ Πρῖντζί, 1864.

Ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ πονηματίῳ ὁ συγγραφεὺς καταδεικνύει συντόμως μὲν, ἀλλὰ σαφῶς καὶ, ὡς εἰπεῖν, μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, τὴν ὠφέλειαν, ἣτις ἤθελε προκύψει παρ' ἡμῖν, ἐὰν ἐπιμελώμεθα κατὰ τι ἐντονώτερον τῆς πολιτογραφικῆς ἐπιστήμης, τουτέστι τῆς συλλογῆς καὶ κατατάξεως πραγμάτων καὶ γεγονότων, καταδεικνυόντων τὴν ὑφ' ὅλας τὰς ἐποφείας καταστασιν καὶ τὰς πηγὰς πλοῦτου ἐνὸς Κράτους.

Παραδεχόμενοι πληρέστατα τὰς παραινέσεις τοῦ συγγραφέως, εὐχόμεθα ἐξ ὅλης ψυχῆς ν' ἀσχοληθῶμεν τῷ ὄντι ὅσον ἐνεστιάχιον εἰς τὴν πολιτογραφίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δέ, Θεοῦ εὐδοκούντος, φθάσωμεν ποτε ν' ἀσχοληθῶμεν σπουδαίως εἰς τοῦτο, εἴμεθα πεπεισμένοι πληρέστατα, ὅτι θὰ ἐκπλαγῶμεν ἐκπληξιν μεγίστην, ὅταν ἀνακαλύψωμεν διὰ τῆς πολιτογραφίας ὅτι καὶ τοι ὑπάρχοντος πρό τῶν ποδῶν ἡμῶν πλοῦτου ἀπείρου, πάντη νεκροῦ καὶ ἀνεκμεταλλεύτου κειμένου, ἀλλ' ὅμως πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἀπέρχονται εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἢ Καλλιφρονίαν πρὸς εὐρυσιν ξένου πλοῦτου· ὡς ἐὰν εὐνάμεθα νὰ μεταδώσωμεν τὰς πεποιθήσεις ἡμῶν εἰς τοὺς ἀναγνώστας, πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς ὅτι οὐδεὶς ἤθελεν ἀποδημῆσαι εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς εὐρυσιν πλοῦτου, καὶ οὐδεὶς ἤθελε καταδεχθῆ νὰ ζητήσῃ ὑπαλληλικὴν θέσιν, δι' ἧς μόνον ὡς προσωρινὸς ὑπηρέτης καὶ πάντοτε ἢ λοιμοκτονῶν ἢ κλέπτων δύναται νὰ ζήσῃ, καὶ οὐδέποτε ὡς ἀνθρώπος ἀνεξάρτητος, ἐργαζόμενος πρὸς βελτίωσιν τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων του.

Ἄξιος ἀναγνώσεως καὶ ἰδιαίτερας μάλιστα σπουδῆς καὶ μελέτης μᾶς ἐφάνη ἐπίσης καὶ ὁ λόγος περὶ παιδείας ὑπὸ Εὐσταθίου Γ. Σταθάκη, Γυμνασιάρχου Μεσολογγίου, Ἀθήναις, τύποις Φ. Καραμπίνη 1864. Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθησι τὰς περὶ παιδείας καθόλου, σχολικῆς δὲ καὶ γυμναστικῆς ἐν μέρει σκέψεις του μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας καὶ ἀπείρων παραδειγμάτων, ἐρανισθέντων ὑπὸ τε τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων Εὐρωπαίων.

Πολλῆς σπουδαιότητος μᾶς ἐφάνησαν ἐπίσης καὶ αἱ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως σχεδίου τοῦ συντάγματος ὑπὸ τοῦ Κυρίου Διομήδους Κυριακοῦ, καθηγητοῦ καὶ πληρεξουσίου, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐμβριθεστάτων καὶ ἀκραιφνεστάτου πατριωτισμοῦ ἀποπνευσάντων τούτων παρατηρήσεων δὲν τολμῶμεν νὰ κάμωμεν ἐκτεταμένον λόγον, ἵνα μὴ παρεξηγηθῶμεν, καὶ ἐκληφθῶμεν ὡς ἀναμιγνυόμενοι καὶ αὐθις εἰς τὰ πολιτικά, ἀφ' ὧν πρό πολλοῦ ἀπεσύρθημεν τελείως, προτιμῶντες νὰ σπείρωμεν, κατὰ τὴν κοινὴν παροικίαν, λάχανα μᾶλλον, ἢ ν' ἀναμιγνυόμεθα καὶ αὐθις εἰς τὰ πολιτικά, καὶ μάλιστα ὅπως κατήντησαν ἐπ' ἐσχάτων ταῦτα οὐχ ἦττον δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ συστήσωμεν ἐνθέρμως εἰς πάντα πολίτην καὶ ἰδίως εἰς τοὺς κυρίους πληρεξουσίου τὴν ἀνάγνωσιν τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, παρατηρήσεων.

Περὶ ἐπιτυχοῦς τινος ἐμπειρικῆς θεραπείας

τοῦ ἐρυσιπέλατος.

Ἐρυσιπέλας ἢ ἀγαμοπύρωμα εἶναι ἰδιάζουσά τις ἐξανθηματικὴ φλεγμονὴ τοῦ δέρματος, χαρακτηριζομένη διὰ ζωηράς, στιλβούσης, καὶ ὀμαλῆς ἐρυθρότητος αὐτοῦ, κατεχούσης ὁμοιόμορφως ἐκτεταμένῃν τινὰ ἐπιφάνειαν τοῦ καλύμματος τούτου· πρόχειρον γνῶρισμα τοῦ νοσήματος τούτου εἶναι, ὅτι πιεζομένου διὰ τῶν δακτύλων τοῦ ἱατροῦ, ἢ τοῦ ἐξετάζοντος τὸν ἄρρωστον, τοῦ πάσχοντος δέρματος ἐπὶ τῆς ἐρυθρότητος, ἐλαττοῦται ἢ καὶ ἐξαλείφεται στιγμιαίως αὕτη ὑπὸ τὸν πιεζόντα δάκτυλον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀναφαίνεται, μόλις παυσάσης τῆς πιέσεως· διὰ ταύτης δὲ μόνον ἢ ἐρυθρότης ἐξαλείφεται στιγμιαίως, ἀλλ' οὔτε ὁ τύπος τοῦ πιεζόντος δακτύλου σχηματίζεται ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ δέρματος, ὥσπερ ἐπὶ τῶν οἰδημάτων, οὔτε ἄλλο τί σημεῖον ἐναπομένει· τὰ πάντα ἀμέσως μετὰ τὴν παῦσιν τῆς πιέσεως ἐπανέρχονται εἰς ἣν ἦσαν καὶ πρό ταύτης καταστασιν· τουτέστι τὸ δερμα ἀμέσως μετὰ τὴν παῦσιν τῆς πιέσεως γίνεται πάλιν ἐρυθροῦν καὶ στίλβον.

Ὡς γενικὰ μὲν αἷτια τοῦ νοσήματος τούτου θεωροῦνται οἱ ἐνεκα ὑπερμέτρου κοπώσεως, διαρκοῦς καὶ μεγάλης ὀδύνης, ἢ

υπερβολικοῦ καύσωνος συσσωρεύσεις χολῆς μὲν ἐν τῇ χοληδόχῳ κύστει, ἄλλων δὲ περιττωμάτων ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι· ὡς προσεχῆ δὲ αἰτία θεωροῦνται ἡ αἰφνίδιος μεταβολὴ τῆς ἀτμοσφαιρας ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ, εἰς τὸ πέραν τοῦ συνήθους θερμόν, ἢ καὶ τὸ ἀνάπαλιν· ἡ διαρκὴς ἐκθεσις τοῦ ἀρρώστου εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου· οἱ υπερβάλλοντες πόνοι, ἕνεκα σπουδαίας τινὸς ἐγχειρίσεως· ἡ διαρκὴς θλίψις, καὶ ἰδιαίχουσά τις κατάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας. Ὅθεν τὸ νόσημα τοῦτο συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον περὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος, μετὰ σπουδαίας χειρουργικῆς ἐγχειρίσεως, ἐπὶ διαρκοῦς ἐκθεσεως τοῦ ἀρρώστου εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου καὶ ἐπὶ παρατεταμένης θλίψεως.

Ἡ κυριωδέστατα ἔνδειξις κατὰ τοῦ νοσήματος τούτου, εἶναι ἡ ἄρσις τῆς αἰτίας· ὅθεν ὁ παθὼν ἐρυσίπελας πρέπει ἀμέσως νὰ κατακλιθῆ, ν' ἀποφύγῃ τὴν περαιτέρω ἐπὶ τοῦ δέρματος οὗτου δρᾶσιν τοῦ ἡλίου, νὰ ἐκκενώσῃ τὸν πεπτικὸν σωλῆνα δι' ἐμετικῆς ἢ διὰ καθαρσίου, καὶ πρὸ πάντων ν' ἀσπεύγῃ τὴν ἀποκρουσιν τοῦ ἐρυσιπέλατος, ἐπειδὴ κατὰ δυστυχίαν ἐκ πείρας ἀπεδείχθη, ὅτι καὶ ἅπαντα μὲν τὰ ἐξανθηματικά νοσήματα, ἀλλ' ἰδίως τὰ ἐρυσιπέλατα, ἀποκρουόμενα τοῦ δέρματος, προσβάλλουσιν ἄλλα καιριώτερα ὄργανα, οἷον τὸν ἐγκέφαλον, τὴν καρδίαν, τοὺς πνεύμονας, τὸ ἥπαρ, τὸ περιτόναιον, τοὺς ὄρχεις, τὰς μὴνιγας, ἢ καὶ αὐτὸν τὸν ῥαχίτην μυελόν, καὶ τότε πάντοτε σχεδὸν καθίστανται θανατηφόρα. Οὐδεμίαν τῶ ὄντι θεραπείαν εἶναι ἰκανὴ νὰ θεραπεύσῃ τὸν παθόντα ἐγκεφαλίτην, μνηνιγγίτιδα, πλευρίτιδα, περιπνευμονίαν, ἥπατίτιδα, ἢ πᾶσαν οἷαν δῆποτε ἄλλην ὀξείαν φλεγμονήν, ἕνεκα ἀποκρούσεως ἐρυσιπέλατος γενομένην, καὶ εἰς ἕτερόν τι εὐγενέστερον ὄργανον ἐκ τοῦ δέρματος μεταστᾶσαν· διότι αἱ ἐκ τῆς φύσεως φλεγμοναὶ ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα πρῶτον μὲν νὰ ἦναι ὀξύταται, δεύτερον δὲ νὰ μεταδιδῶνται ταχέως ἀπὸ ὀργάνου εἰς ὄργανον, καὶ τρίτον νὰ ἐξαντλοῦσι τάχιστα τὰς δυνάμεις τοῦ ἀρρώστου, ἂν ἤθελον πολεμηθῶσι κατὰ τι δραστηρίως.

Ἐπὶ τοιούτων περιπτώσεων ὁ ἰατρός εὐρίσκειται πολλάκις εἰς δυσχερέστατόν τι δίλημμα, εἰ μὲν ἀφήσῃ ἢ μεταχειρισθῆ ἡπιώς τὴν ἐκ μεταστάσεως ἐρυσιπέλατος γενομένην φλεγμονήν, αὕτη ἀφεύκτως θὰ ἐκταθῆ τοῦλάχιστον καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὁμοιοειδῶν ἰσθῶν, καὶ θὰ διακινδυνεύσῃ σπουδαιότατα τὰς ἡμέρας τοῦ ἀρρώστου, ἕνεκα τῆς ἐκτάσεώς της· εἰ μὲν δὲ προσβάλλῃ αὐτὴν δραστηρίως, ἐνδέχεται μὲν νὰ περιορίσῃ τὴν περαιτέρω ἐκτασιν ἢ καὶ αὐτὴν τὴν ἀπὸ ὀργάνου εἰς

ὄργανον μετάδοσιν ἢ μετάστασιν, ἀλλὰ θὰ ἐξαντληθῶσι οὕτω τάχιστα αἱ δυνάμεις τοῦ ἀρρώστου, καὶ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον ν' ἀνθέξῃ οὗτος μέχρις ἀποπερατώσεως τῆς περιόδου τοῦ νοσήματος.

Τὸ δίλημμα τοῦτο εἶναι τῶ ὄντι δυσχερέστατον, καὶ ἐκ τῆς ἀκριβοῦς σταθμίσεως τῶν περιστατικῶν ἐξαρτάται ἡ ζωὴ τοῦ ἀρρώστου· ὁ δὲ κείμενος καθηγητὴς ἡμῶν Κύριος Σχομέλης ἐπὶ τοιούτων περιστάσεων προτίμα πάντοτε ν' ἀποκτείνῃ τὸν ἀρρώστον ἢ φύσις τῆς νόσου μᾶλλον ἢ ὁ ἰατρός διὰ τῆς δραστηρίας θεραπείας του· ἐπὶ παραδείγματι δὲ, εἰ ἐπὶ ἀπλῆς πνευμονίας ἦτο κατεπίγουσα καὶ ἀπολύτως ἀναγκαία γενναία καὶ γενικὴ ἀφαίμαξις, ὁ μακαρίτης Σχομέλης προτίμα τὴν μετρίαν καὶ τοπικὴν διὰ σηκίων ἢ ἑδελῶν, ἐνίοτε μάλιστα ἀπέφευγε καθ' ὅλοκληρίαν ταύτην καὶ μετεχειρίζετο ἐπισπαστικά, οἷον ἐκδιώριον ἢ σιναπίσμοις, ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος τοῦ ἐκ μεταστάσεως παθόντος ὀργάνου, ἢ καὶ ἐπὶ τὸ μέρος, ὅπου τὸ πρῶτον ἐνέσκηψε τὸ ἐρυσίπελας καὶ ἀπεκρούσθη. Σπανίως δὲ κατώρθωνε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ ἐρυσίπελας εἰς τὴν κατὰ τὸ πρῶτον προσβληθεῖσαν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος, καὶ τοῦτο ἦτο ἡ σωτηρία τοῦ ἀρρώστου. Ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὗται ἦτο σπανιώταται, διότι ὅσον εὐκολον εἶναι ν' ἀποκρούσῃ τις ἐξάνθημά τι, καὶ μάλιστα ἐρυσίπελας ἐκ τῆς πρωτοπαθοῦς αὐτοῦ ἐπιφανείας, τόσον δύσκολον εἶναι τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τις τοῦτο ἐνταῦθα, ἀφ' οὗ πρότερον ἀπεκατέστη εἰς εὐγενέστερόν τι ὄργανον. Καὶ τὰ νοσήματα, φαίνεται, κατὰ δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος, προτιμῶσι νὰ διαμείνωσιν εἰς τὰ εὐγενέστερα ὄργανα μᾶλλον ἢ νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὰ ἐξ ὧν ἀπεκρούσθησαν ἥττον εὐγενῆ.

Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον καὶ ἐπὶ παντός μὲν ἐν γένει ἐξανθήματος, ἀλλ' ἰδίως ἐπὶ τῶν ἐρυσιπελάτων, τὸ σπουδαιότερον καθήκον τοῦ ἰατροῦ συνίσταται εἰς τὸ νὰ σεβασθῆ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν εἰς τὸ νὰ περιποιηθῆ καὶ νὰ φιλοξενήσῃ τρόπον τινὰ τὸ ἐρυσίπελας εἰς τὸ μέρος, ἐνθα τοῦτο ἐνέσκηψεν· ἐκ μακρᾶς δὲ πείρας ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ συντελεστικώτερον μὲν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ φυσικὴν καὶ ἐν τῷ πρωτοπαθῆ τόπῳ λύσιν τῶν ἐρυσιπελάτων εἶναι ἡ θερμότης· τὸ πολεμιώτερον δὲ καὶ τὸ συντελοῦν τὰ μέγιστα πρὸς μετάστασιν αὐτῶν εἶναι ἡ ψύξις. Ὅθεν γενικὸς κανὼν ἐπὶ τῆς θεραπείας τῶν ἐρυσιπελάτων εἶναι μετὰ τὴν ἄρσιν τῶν αἰτίων νὰ θερμαίνωμεν οἰκείως τὸ πάσχον μέρος τοῦ δέρματος, ἵνα διὰ τῆς δι' αὐτοῦ διαφορέσεως ἐπιταχύνωμεν

τὴν λύσιν, καὶ ν' ἀποφύγωμεν μετὰ μεγίστης προσοχῆς πᾶσαν οἰανδήποτε ψύξιν αὐτοῦ, ὡς ἰκανὴν οὔσαν νὰ ἐπιφέρει σχεδὸν ἀφρευκτως τὸν θάνατον, διὰ τῆς παύσεως ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς διαφορήσεως καὶ διὰ τῆς μεταστάσεως τοῦ ἐρυσιπέλατος ἀπὸ τοῦ δέρματος εἰς εὐγενέστατόν τι ὄργανον. Μετὰ δὲ τὴν χρῆσιν ἐμετικοῦ ἢ καθαρσίου πρῶτιστον πάντων πρέπει νὰ παραγγείλωμεν τὸν ἄρρωστον ἐπανειλημμένως ν' ἀποφύγῃ πᾶσαν ψυκτικὴν δρᾶσιν ἐπὶ τοῦ ἐρυσιπέλατος, οἷον πᾶσαν διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ οἴου δῆποτε ἄλλου ψυχροῦ ὑγροῦ ἐπίθρεξιν, καὶ πᾶσαν δι' ἀποφραζούσης τοὺς πόρους τοῦ δέρματος ἀλοιφῆς ἐπίχρισιν. Κατὰ δεύτερον δὲ λόγον πρέπει νὰ παραγγείλωμεν αὐτὸν νὰ καπνίζῃ πεντάκις ἢ ἐξάκις τὸ πάσχον μέρος τοῦ δέρματος μὲ καπνὸν, γινόμενον ἐκ τῆς ἐπὶ πεπυρακτωμένης ἀνθρακιάς ἐπιπάσεως λειοτετριμμένου μίγματος, συγχειμένου ἐξ ἴσων μερῶν ζαχαράεως καὶ λιθάνου. Χάριν δὲ τῆς ἀναγκαίας οὔσης αὐξήσεως τῆς διαφορήσεως καλὸν εἶναι νὰ πίνῃ ὁ ἄρρωστος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ χλιαρὰ ἐγχύματα ἀρωματικῶν εἰδῶν, οἷον ἀνθέων ἀκτῆς (sambuco) φύλλων φιλλάρας (tilio) καὶ τῶν τοιούτων.

Ἡ ὅσον ἀπλῆ τοσοῦτον καὶ σκόπιμος αὕτη θεραπεία συνήθως ἀρκεῖ νὰ φέρῃ τὴν λύσιν τοῦ ἐρυσιπέλατος ἐντὸς ὀκτῶ ἢ δέκα ἡμερῶν. Ἀλλοίμονον ὅμως, ἐὰν δὲν φιλοξενηθῇ τοῦτο καταλλήλως ἐν τῷ πρωτοπαθεῖ τόπῳ τότε γίνεται ἀμέσως μετάστασις, καὶ ὁ ἄρρωστος διατρέχει τὸν μέγιστον τῶν κινδύνων, ἐνδέχεται μάλιστα ν' ἀποθάνῃ καὶ αἰφνιδίως, ἢ ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος χρόνου, ὥσπερ συνέβη τοῦτο, πρὸ τινῶν ἐβδομάτων εἰς ἄρρωστον τινα, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς αὐτοὶ ἐθεραπεύσαμεν καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἱστορικὸν παρὰ πόδας θὰ δημοσιεύσωμεν.

Ἄξιον παρατηρήσεως ἐν τούτοις εἶναι, ὅτι παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ σώζεται ἴσως πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἰδὸς τι θεραπείας λίαν μὲν σκοπίμου, ἀλλὰ μὴ ἀπηλλαγμένης καὶ μαγανείας τενός, μεθ' ἧς ὁ λαὸς συνοδεύει πολλὰς θεραπείας· τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θεραπείας ὁ λαὸς ἀποκαλεῖ διὰ τῆς λέξεως « γήτευμα ἢ γητεύω, ἴσως ἐκ τοῦ γοήτευμα ἢ γοητεύω ».

Συνίσταται δὲ τὸ γήτευμα τοῦτο εἰς τὰ ἐξῆς, γυνή τις, μεταερχομένη τὸ γήτευμα, ποιεῖ πολλάκις διὰ τοῦ κατωτέρου χειρὸς τῆς παλάμης ἢ διὰ τῶν τριῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῆς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τοῦ ἐρυσιπέλατος, πρὸφέρουσα συνάμα καὶ ἐξορκιστικὰς τινὰς λέξεις· ἔπειτα δὲ ἐνεργ

γεῖ· ἐπ' αὐτοῦ εἰδὸς τι ξηρᾶς καυτηριάσεως κατὰ διαφορῶν τρόπους. Καὶ αἱ μὲν τῶν γοησῶν τούτων κόπτουσι κόραν ξηροῦ ἄρτου, ἴσων τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐρυσιπέλατος, ἐμπύγουσιν ἐπὶ τῆς ψυχῶδου αὐτῆς ἐπιφανείας ἢ καρφιδιά τινα τρία ἢ πέντε ξύλινα ἢ ἐκ δαδίου, ἴσων περίπου τῶν μοσχοκαρφίων μέγεθος ἔχοντα, ἢ μοσχοκάρφια (γαρέφαλα)· ἐμπύγουσαι δὲ ταῦτα ἐξορκίζουσι τὸ ἐρυσίπελας νὰ καρφωθῇ καὶ νὰ σβύσῃ ἐν τῷ τόπῳ· ἔπειτα ἀπλώνουσι λεπτὴν στάδια βάμβακος ἐπὶ τῆς ψυχῶδου ἐπιφανείας τοῦ ἄρτου, ἀναφλέγουσι τὸν βάμβακα καὶ μόλις καεῖ οὗτος, ἐπιθέτουσι τὴν ψυχῶδη ἐπιφάνειαν τῆς κόρας τοῦ ἄρτου, ζεστοτάτην οὔσαν, ἐπὶ τοῦ ἐρυσιπέλατος, καὶ τὴν ἀφίνουσιν ἐν τῷ τόπῳ μέχρις ἀποφύξεως· τὴν πράξιν ταύτην ἐπαναλαμβάνουσιν ἀπαραλάκτως τετράκις ἢ πεντάκις ἢ καὶ ἐξάκις τῆς ἡμέρας.

Ἔτεροι δὲ γόησαι, ἀντὶ τῆς καυτηριάσεως ταύτης, μεταχειρίζονται τὴν ἐξῆς ἀπλουστέρην· θερμαίνουσι, ἐρυθροῦν καὶ εἰ δυνατὸν μάλλινον ὑφάσμα, σιδηρώνουσαι αὐτὸ μὲ θερμὸν κοινὸν σίδηρον, ἢ μὲ τὸ ἐν χρῆσει πρὸς τὸ σιδέρωμα τῶν ἱματίων θερμοῦ δὲ ὄντος τοῦ ὑφάσματος τούτου, ἐπιθέτουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἐρυσιπέλατος· ἔτεροι δὲ πάλιν ἀντὶ τοῦ εἶδους τούτου τῆς καυτηριάσεως μεταχειρίζονται τὸ ἐξῆς· συνδέουσι ξηροὺς κλώνους τινὰς δέκα ἢ δώδεκα ὄργανου, ἢ μαντσουράνας, ἢ τοῦ κοινῶς λεγομένου βασιλικοῦ ἀναφλέγουσι τὸ ποῦδες μέρος αὐτῶν, καὶ, διὰ τῶν καιόντων εἰσέτι στελέχων, σταυρώνουσι, πολλάκις διατρέχουσαι κατὰ μῆκος καὶ πλάτος καὶ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διαστάσεις τὸ ἐρυσίπελας.

Ἐπιστήσαντες πρὸ πολλοῦ τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν δημώδη ταύτην θεραπείαν, ἐπεισθημεν ἀδιστακτως, ὅτι οὐχὶ μόνον δὲν βλάπτει, ἀλλὰ καὶ ὀφελεῖ τὰ μέγιστα· τούτου δὲ ἕνεκα κατὰ τὸν παρελθόντα φθινόπορον, προσκληθέντες νὰ θεραπεύσωμεν κυρία τινα, τεσσαρακονταετῆ τὴν ἡλικίαν, λυμφικῆς κρᾶσεως, πάσχουσαν ἐρυσίπελας τοῦ προσώπου, οὐχὶ μόνον δὲν ἐδισταξάμεν νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν γοητώδη ταύτην θεραπείαν, ἀλλὰ καὶ συνεστήσαμεν αὐτήν. Μετ' εὐχαριστήσεως δὲ εἶδομεν, ὅτι καὶ τοὶ ἐκτόνου ὄντος τοῦ ἐρυσιπέλατος, καὶ οὐ μόνον ἄπαν τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ ἄπαν τὸ τριχωτὸν δέρμα τῆς κεφαλῆς καταλαβόντος, οὐχ ἦτον ὅμως διελύθη τοῦτο αἰσιώτατα ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος, σὺν τῇ βοήθειᾳ ἐνὸς ὑπακτικοῦ καὶ χλιαρῶν τινῶν ποτῶν. Μᾶς ἐβεβαίωσε δὲ ἡ σεβαστὴ καὶ νοημονεστάτη αὕτη κυρία, ὅτι τοσαύτην ἀνακούφισιν ἠσθάνετο

δσάκις ἐλαυταριάζετο ὑπὸ τῆς γοήσης, ὥστε πολλάκις ἀνεπιλήρου ταύτην αὐτὴ ἢ πάσχουσα.

Τὸ περιστάτικόν τοῦτο μᾶς ἐνεθάρρυνε τοσοῦτον, ὥστε οὐδᾶλως ἐδιστασάμεν νὰ παραγγείλωμεν αὐτὸ καὶ εἰς τὸν σεβάσμιον ἱερομόναχον Γεννάδιον Παπαδόπουλον, παθόντα ἐρυσίπελας τοῦ προσώπου τὴν 16 Ἰουλίου ε. ε. καὶ προσκαλέσαντα ἡμᾶς τὸ ἑσπέρας τῆς 17.

Ὁ σεβάσμιος ἱερεὺς μᾶς διηγήθη, ὅτι καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἐβδομάδα ἦτο ἐκτεθειμένος διαρκῶς εἰς τὸν ἥλιον, ἕνεκα ἐργασίας τινος οἰκιακῆς, ὅτι τὴν πρωΐαν τῆς 16 Ἰουλίου ἠσθάνθη σπειρίον τὶ καῖον κατὰ τὸ μέτωπον, ὅτι τὸ σπειρίον τοῦτο ἠθέλησε νὰ ἐκρίζωσῃ διὰ τῶν ὀνύχων του, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐκρίζωσεως αὐτοῦ ἠσθάνθη πόνον δριμύνην, καὶ ἀμέσως μετὰ ταῦτα εἶδε τὴν στίλβουσαν ἐρυθρότητα ἐφ' ὅλου τοῦ μετώπου του, καὶ κατελήφθη ὑπὸ πυρετοῦ καὶ ναυτίας αὐτῆς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκέψεως διέγνωνεν ἐρυσίπελας· διὰ δὲ τὴν ἔντασιν τοῦ πυρετοῦ καὶ τὸν σφοδρὸν πονοκέφαλον παρηγγείλαμεν ἡ μικρὰν φλεβοτομίαν ἢ ἐμετικόν πρὸς δὲ τούτους ποδόλουτρον σιναπῶδες, ἀποφυγὴν πάσης ψυχρᾶς ἐπιβρέξεως, καὶ καπνίσματα διὰ τετριμμένου ζακχάρους καὶ λιθάνου· εἰ δυνατόν δὲ διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ τῆς βοηθείας γοήσης τινός· ἀλλ' ὁ σεβάσμιος ἱερεὺς οὔτε τὴν φλεβοτομίαν ἐξετέλεσεν, οὔτε τὸ ἐμετικὸν μετεχειρίσθη τότε, οὔτε τὸ ποδόλουτρον, οὔτε τὰ καπνίσματα, ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς νυκτός καὶ μέχρι τῆς 8 Π. Μ. τῆς ἐπιούσης ἔβραχε πανία εἰς ὄξος καὶ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ ἔθετεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἵνα δροσίζηται, ὡς ἔλεγεν.

Ἀκούσας ταῦτα τὴν ἐπιούσαν 18 ἔφριξα, ἀναλογιζόμενος τὰς συνεπειὰς· ἰδὼν δὲ μαραμένον ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἐρυσίπελας, ἐπέμεινα εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἐμετικοῦ καὶ τὴν πρόσκλησιν τῆς γοήσης, ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν χρῆσιν καπνισμάτων· ἀλλ' ὁ ἱερεὺς μόνον τὸ ἐμετικὸν μετεχειρίσθη, τὴν δὲ γοήσαν ἀπέφυγεν ἕως ἵνα μὴ ἀμαρτάνῃ· ἀπέφυγε δὲ καὶ τὰ καπνίσματα, ἵνα μὴ ἐρεθίσῃ τὸ σπειρίον του, ὡς ἔλεγεν.

Τὴν δεκάτην ἐνάτην ἐνέσκηψεν ἡπατίτις μετὰ δριμυτάτων κωλικῶν πόνων· ὁ δὲ ἄρρωστος, ὡς ἐξ ἐπαγγέλματος ζωγράφος, ἤργαζετο συνεχῶς διὰ χρωματιστικῶν ὑλῶν, ἐκ πνευμασιῶν τοῦ μολύβδου συγχειμένων. Ἐκτοτε ἡ πρόγνωσις ἐγένετο χειρίστη· δώδεκα ἐδέλαι, τελεῖσαι ἀμέσως περὶ τὸν ἐφεδρῶνα καὶ ναρκατικά καταπλάσματα ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἐπέφερον μὲν ἀνακούφισίν τινα, ἀλλὰ τὴν 20 παρουσιάσθη καὶ πνευμονία ὀξυτάτη,

καθ' ὅλην τὴν ὀπίσθιον ἐπιφάνειαν τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ θώρακος. Ἡ ὀξύτης τῆς νόσου μὲ ἀνάγκασε νὰ καταφύγω τὴν 21, καὶ εἰς μικρὰν φλεβοτομίαν καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἐμετικῆς τρυγός. Αὐθμερὸν ἔσπευσε προθύμως εἰς βοηθειάν μου καὶ ὁ αἰσιότιμος ἰατρός Κύριος Χρυσόχοος. Μάταιαι ἀπέβησαν πᾶσαι αἱ προσπάθειαι ἡμῶν εἰς τὸ ν' ἀνακαλέσωμεν τὸ ἐρυσίπελας ἐν τῷ πρωτοπαθεῖ τόπῳ· μετὰ τὴν χρῆσιν σιναπιαμοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἐφάνη μὲν σμικρὰ τις στυλινότης, καὶ τις προσπάθεια τῆς φύσεως πρὸς σχηματισμὸν παρωτίτιδος· ἀλλ' ἦτο παλὺ ἀργά· τὸ ἐρυσίπελας, ἀποκρουσθὲν ἀπὸ τοῦ μετώπου, καὶ μετασταθὲν πρῶτον μὲν εἰς τὸ ἦπαρ, ἐκείθεν δὲ ἐξάπλωθὲν καὶ εἰς τὸν δεξιὸν πνεύμονα, ἐπέκτεινε τὸν ἄρρωστον ἐντὸς πέντε μὲν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ, ἐντὸς δὲ δύο ἡμερῶν ἀπὸ τῆς μεταστάσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἦπαρ καὶ εἰς τὸν πνεύμονα· ὁ σεβάσμιος ἱερεὺς μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν πάντων τῶν χριστιανικῶν καὶ κοινωνικῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἀπέβισε τὸ ἑσπέρας τῆς 22 πλήρης εὐσεβείας καὶ ἀγγελικῆς ἰλαρότητος.

Ὡς νὰ ἦτο δὲ πεπρωμένον φαίνεται νὰ δυνηθῶμεν νὰ παραβάλλωμεν τὸ δυστυχέστατον τοῦτο περιστάτικόν με ἄλλο ὁμοιοτάτης μὲν καθ' ὅλα φύσεως, ἀλλ' ἐπιτυχέστατον θεραπευθὲν τῇ βοηθείᾳ καὶ τῆς γοήσης, τὴν 29 Ἰουλίου εἰδοποιήθημεν ὅτι ὁ Νικόλαος Γαβαλᾶς, ὑπηρετῆς ἐν τῷ κτηνοτροφείῳ μας, πάσχει δεινῶς καὶ ζητεῖ οὐ μόνον τὴν ἰατρικὴν ἡμῶν βοηθειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δέουσαν πρόνοιαν πρὸς διατήρησιν τῶν ζώων μας. Σπεύσαντες ἀμέσως, εὐρομεν αὐτὸν πάσχοντα ἐρυσίπελας καθ' ἅπαν τὸ μέτωπον, ἀμέσως ἐχορηγήσαμεν αὐτῷ ποσότητά τινα τοῦ βιενναίου καλουμένου ὑπακτικοῦ ὕδατος μέχρι δύο ἀποποτίσεων, κ' ἐμπιστεύθημεν τὰ περαιτέρω εἰς τινὰ γοήσαν. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἑσπέρας τὸ ἐρυσίπελας κατέλαβε καὶ τὰ βλάφρα καὶ τὴν ρίνα, ἀλλ' ὁ πάσχων μᾶς ἔλεγεν ὅτι ἀνακουφίσθη μεγάλως, ἀφ' οὗ τὸν ἐγοήτευσεν ἡ κυρία Ἐλένη. Τὴν 31 τὸ ἐρυσίπελας ἐξετάθη καὶ εἰς τὸ τριχωτὸν μέρος τῆς κεφαλῆς, ἀλλ' ἤρχισεν ἡ ἴασις εἰς τὸ κατὰ πρῶτον προσβληθὲν μέρος· τὴν δὲ πέμπτην Αὐγούστου ὁ Νικόλαος ἦτο ἐντελέστατα ὑγιής, τῇ βοηθείᾳ μόνον ἐνὸς ὑπακτικοῦ, καὶ τῇ παντοδυναμῷ θεραπείᾳ τῆς Κυρίας Ἐλένης.

Ἡ θεραπεία δὲ αὕτη, περιττὸν εἶναι νὰ ἐπαναλάβωμεν, συνίστατο εἰς ζήρας καὶ ἐπιπολαίους καυτηριάσεις τοῦ πάσχοντος δέρματος· οὐδ' ἔχομεν ἀνάγκην, νομίζομεν, νὰ προσθέσωμεν, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἐπιστημονικὴ θεραπεία εἰς οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν ἀπο-

βλέπει, εἰμὴ μόνον εἰς τὸ νὰ διατηρῶμεν ἐνεργὸν εἰ δυνατόν μάλιστα καὶ ν' αὐξάνωμεν τὴν ἀδελὸν διαφόρῃσιν τοῦ πάσχοντος δέρματος· ὅθεν διὰ τοῦτο μεταχειριζόμεθα ξηρὰ ἢ δι' ἀρωματικῶν βοτάνων πυριάματα, ἐπιλούσεις διὰ καφουρούχου οἰνοπνεύματος, καὶ καπνίσματα. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι πολλοὶ ἐσχάτως μεταχειρίζονται καὶ τὸ κολλώδιον, ἢ καὶ καυτηριάσεις διὰ πετυκνωμένης διαλύσεως χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἀλλὰ καὶ τὰ φάρμακα ταῦτα δὲν ἐνεργοῦσιν ἄρα ὡς καυτήρια μᾶλλον ἢ ὡς ἐκτρωτικά; καὶ τὴν μὲν καυτηριώδη δρᾶσιν τῆς διαλύσεως τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου οὐδεὶς, νομίζομεν, διαφιλονεικεῖ, ἀλλ' ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ὡς καυτήριον μᾶλλον ἢ ὡς ἐκτρωτικὸν ἐνεργεῖ καὶ τὸ κολλώδιον.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐπιτυχοῦς θεραπείας τῶν ἐρυσιπελάτων διὰ τοῦ γοητεύματος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν διὰ τῶν ξηρῶν καυτηριάσεων ἡμεῖς τοῦλάχιστον εἴμεθα τοσοῦτον πεπεισμένοι, ὥστε θεωροῦμεν αὐτὴν καὶ ὡς εἰδικὴν καὶ παντοδύναμον, ὥσπερ εἰδικὴ καὶ παντοδύναμος εἶναι καὶ ἡ θεραπεία τῶν διελειπόντων πυρετῶν διὰ τῆς κινήσεως καὶ τῶν σκευασιῶν τοῦ παρῶν φλοιοῦ, ἢ ὥσπερ εἰδικὴ καὶ παντοδύναμος εἶναι καὶ ἡ θεραπεία τῶν μὲν δευτερογενῶν συμπτωμάτων τῆς συφιλίτιδος διὰ τῶν σκευασιῶν τοῦ ὑδραργύρου, τῶν δὲ τριτογενῶν διὰ τοῦ ὑδροϊδικοῦ καλίου. Ἀλλὰ πόσαι ἄρα γε ἄλλαι πολύτιμοι θεραπείαι διασώζονται ἀπὸ ἀμνημονεύτων αἰῶνων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ εἶναι καθ' ὅλοκληρίαν ἀγνωσταί εἰς τὴν ἐπιστήμην; Δὲν ἀπεθανάτησεν ἄρα γε ὁ Σευτίνος τὸ ὄνομα τοῦ διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθείσης θεραπείας τῶν καταγμάτων τῶν ὀστέων; ἀλλ' ὅμως τὴν Σευτίνειον ταύτην θεραπείαν μετέρχονται ἐπιτυχέστατα πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων μετὰ περισσοτέρας μάλιστα ἢ οὐχὶ λογικότητος, τοῦλάχιστον ὅμως δεξιότητος ἅπαντες οἱ ἐμπειρικοὶ χειρουργοὶ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ αὐτὰ ἄρα γε τὰ κατὰ τῆς λύσεως, καὶ αὐτὰ τὰ κατὰ τοῦ ἀνθρακος, τὰ κατὰ τοῦ καρκίνου, τὰ κατὰ τῆς λιθιάσεως καὶ τὰ κατὰ τῶν κηλῶν φημιζόμενα ὑπὸ τῶν ἐμπειρικῶν μας ὡς εἰδικὰ φάρμακα, καὶ τοὶ γελοῖά τινα φαινόμενα, δὲν στηρίζονται ὅμως ἄρα γε ἢ οὐχὶ ἅπαντα, τοῦλάχιστον ὅμως μέρος τούτων καὶ εἰς ἀληθῆ τινὰ ἰατρειάν; ἐπιτρέπεται ἄρα γε εἰς εὐσυνεῖδητον ἰατρὸν νὰ περιφρονῇ ἀνεξετάστως ἅπαντα ταῦτα, μόνον καὶ μόνον, διότι εἶναι ἐμπειρικά, καὶ δὲν μνημονεύονται εἰς τὰ ἰατρικὰ συγγράμματα, ἢ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ λαοῦ

ἰατροσόφια; καὶ εἰς τί ἄλλο συνίσταται μέρος τῆς ἰατρικῆς εἰ μὴ μόνον εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πείραν;

Ταῦτα πρὸςθεύοντες, πολλάκις ἐπὶ τῆς πεσοῦσης δυναστείας εὐχρήθημεν καὶ προφορικῶς καὶ δημοσίᾳ τὴν μόρφωσιν ἀνδρῶν εἰδικῶν, ἵνα ἐπασχοληθῶσι σπουδαίως εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο· καὶ ἐὰν μὲν εἰσηκουώμεθα τότε, εἴμεθα πληρέστατα πεπεισμένοι, ὅτι σήμερον ἠθέλαμεν ἔχει καὶ ἡμεῖς μεμορφωμένην τὴν ἐγγώριον ἰατρικὴν μας· μὴ εἰσακουσθέντες δὲ, ἀγνοοῦμεν κατὰ δυστυχίαν πληρέστατα ὡς καὶ αὐτὰ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μας κείμενα πολύτιμα ἱαματικά ὕδατα, καὶ τούτου ἕνεκα, ἐν ᾧ ἐν τῷ τόπῳ ὑπάρχει ἀνεξάντλητος ἱαματικὸς θησαυρὸς, εἴμεθα ὅμως ἠναγκασμένοι νὰ μεταχειριζόμεθα τὰ ξενικὰ ἱαματικά ὕδατα καὶ νὰ πέμπωμεν τοὺς ἀρρώστους μας εἰς ξένα καὶ μακρυσμένα ἱαματικά λουτρά. Ἀχ πόσος ἄλλος ἄρα γε πολύτιμος θησαυρὸς ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, τοῖς τῶν πάντων σήμερον δυστυχῶς δεομένοις, καὶ τούτου ἕνεκα δίκην ὑπαίτου περιτρέχουσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς ἀπόλαυσιν ψυχῶν;

Περὶ τῆς ἐκ τοῦ βάμβακος εἰσαγωγῆς χρημάτων.

Τὰ εἰσαχθησόμενα ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ βάμβακος χρήματα θὰ φθάσωσι, καθ' ἃς ἔχομεν πιθανωτάτας πληροφορίας, τὰ ἐξήκοντα περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Δόξα τῷ ἀγίῳ Θεῷ ἠδυνήθη ἅπαξ καὶ ὁ παρημελημένος οὗτος τόπος νὰ εἰσαγάγῃ χρηματικὸν πολὺ πλεόστον τοῦ ἐξαγομένου. Οἷα δὲ θὰ ἦτο ἡ κατάστασις τοῦ τόπου τούτου σήμερον, ἐὰν ἀρχῆθεν ἐπεμελεῖτο ἡ γεωργία, οὔτε τοῦ παρόντος χρόνου εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν οὔτε ἡμεῖς ἄλλην τινὰ εὐκαιρίαν παρελείψαμεν ἢ θὰ παραλείψωμεν τοῦ νὰ ὑποδείξωμεν τοῦτο μετὰ τῆς δεούσης περιπαθείας καὶ μετὰ μαθηματικῶν μάλιστα ἀποδείξεων· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἃς δοξάσωμεν τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν διότι, ἂν καὶ ἀργά, μᾶς ὠδήγησεν ὅμως εἰς τὸ ἀληθές συμφέρον μας. Ἐφέτος λοιπὸν θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Κράτος περὶ τὰ ἐξήκοντα ἑκατομμύρια δραχμῶν, ὥστε ὁ τόπος καὶ ἰδίως ἡ γεωργία δὲν θὰ στερηθῇ χρημάτων, τούναντίον μάλιστα θὰ εἰ-

χει ἄφθονα ταῦτα, ἂν, ὡς ἐλπίζομεν, συστηθῆ τέλος πάντων καὶ ἡ κτηματικὴ Τράπεζα.

Ἐκ τῆς εὐτυχίας ὅμως ταύτης κίνδυνος εἶναι νὰ μὴ ὠφελθῶμεν ὅσον πρέπει, ἅς μὴ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τοῦτο ἄπαντες οἱ φρόνιμοι πατριῶται. Καθὼς δὲ εἰς τὸν πρὸ πολλοῦ πεινῶντα ἄπειρον, ἂν δώσῃ τις διὰ μιᾶς εἰς τὴν διάθεσίν του πολλὰς τροφάς, ἐνδέχεται νὰ τὸν καταστρέψῃ διὰ τῆς πολυφαγίας, οὕτω καὶ εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ λιμώττουσαν παρ' ἡμῖν γεωργικὴν τάξιν ἡ ἀφθονία χρημάτων ἐνδέχεται ν' ἀποθῆ καὶ ἐπιβλαβῆς, ἂν μὴ ληφθῆ ἡ δέουσα πρόνοια.

Πρῶτον λοιπὸν πάντων ἐξορκίζομεν τοὺς θαμβασκοπαραγωγούς οὐδέποτε ν' ἀποτραπῶσιν ἀπὸ τῆς καλλιέργειας τοῦ πολυτίμου τούτου προϊόντος, ὅσον δήποτε καὶ ἂν βελτιωθῆ χρηματικῶς ἢ κατάσπασίς τῶν, καὶ οἶαν δήποτε ἔκπτωσιν καὶ ἂν ᾔθελον λάβει εἰς τὴν Εὐρώπῃν τὰ θαμβάκια. Ἄλλως δὲ τοὺς διαβεβαίουμεν, ὅτι ἐπὶ τριάκοντα τοῦλάχιστον ἔτη εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον τὰ θαμβάκια νὰ φθάσωσι τὴν πρὸ τοῦ Ἀμερικανικοῦ πολέμου ἔκπτωσιν· πρῶτον μὲν διότι κατὰ δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος ὁ πόλεμος ἐκεῖνος εἰσέτι διαρκεῖ καὶ ἐρημώνει τὸν ἄλλοτε πανευδαίμονα ἐκεῖνον τόπον· δεύτερον δὲ, διότι οἶαν δή ποτε εὐτυχῆ ἔκθασιν καὶ ἂν λάβῃ ὁ πόλεμος, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἐπανέλθωσι τὰ πράγματα εἰς ἣν ἴσαν πρότερον κατάσπασιν πρὶν ἢ παρέλθωσι δεκαπέντε τοῦλάχιστον ἀπὸ τῆς σήμερον ἔτη. Κατὰ τρίτον δὲ λόγον, καὶ τούτου γενομένου, ἡ καὶ ἂν παρ' ἐλπίδα νικήσωσιν οἱ ἐφιέμενοι τὴν διατήρησιν τῆς δουλείας ἀνθροποτικοί, ἢ δουλεία, οὐχ ἦττον, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν πλείστων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης, κατειργήθῃ διὰ παντός ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς, καὶ οὔτε θὰ ἐπιτραπῆ πλέον εἰς Ἀμερικανὸν νὰ μεταχειρίζηται πρὸς παραγωγὴν τοῦ θάμβασκος τὰ ἀνθρώπινα πλάσματα, ὥστερ ἡμεῖς σήμερον μεταχειρίζομεθα τοὺς ὄνους, τοὺς βόας, τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους μας.

Καταργηθείσης λοιπὸν τῆς δουλείας, ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία θὰ τιμᾶται καὶ ἐν Ἀμερικῇ περίπου ὅσον τιμᾶται καὶ παρ' ἡμῖν· θὰ ὑπάρχει λοιπὸν ἰσότης περὶ τὴν δαπάνην τῆς παραγωγῆς, καὶ ὁ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συναγωνισμὸς οὐδέποτε βεβαίως θ' ἀποθῆ πρὸς βλάβην τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας. Κατὰ τὴν ἔκπτωσιν τῆς τιμῆς λοιπὸν ἕνεκα τῆς ἐν τῇ Ἀμερικῇ ὑπαρξάσης ἄχρι τοῦδε δουλείας οὐδένα σχεδὸν κίνδυνον διατρέχουν οἱ θαμβασκοπαραγωγοὶ ἐν Ἑλλάδι. Κίνδυνος ὅμως μέγας εἶναι μὴ ἀντικαταστήσωσιν οἱ μᾶλλον ἡμῶν πεπολιτισμένοι λαοὶ

πανταχοῦ σχεδὸν τὰς ἀνθρωπίνους χεῖρας διὰ μηχανῶν, καὶ τότε κατὰ δυστυχίαν δὲν δυνάμεθα νὰ συναγωνισθῶμεν ἡμεῖς, διότι τὴν ἐργασίαν εἴκοσι καὶ τριάκοντα σκαλιστάδων π. χ. ἐνδέχεται νὰ τὴν ἐκτελέσῃ ἐν Ἀμερικῇ εἰς τεχνίτης, ὠπλισμένος διὰ μιᾶς μηχανῆς, καὶ εἰς τοῦτο ἐπιστώμεν σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῶν θαμβασκοπαραγωγῶν.

Διὰ νὰ προληφθῆ δὲ ὁ κίνδυνος οὗτος ἐν μέσον θεωροῦμεν κατάλληλον τὸν *συνεταιρισμὸν*. Καὶ πρῶτον πάντων ἐξορκίζομεν ἄπαντας τοὺς θαμβασκοπαραγωγούς νὰ γείνωσι μέλη τῆς ἤδη συστηθείσης ἐν Ἀθήναις κεντρικῆς γεωργικῆς ἐταιρίας. Κατὰ δεύτερον δὲ λόγον θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ συνεταιρισθῶσι καὶ οὗτοι κατὰ δήμους ἢ κατ' ἐπαρχίας, νὰ καταβάλωσι ποσοστὸν τι ἐκ τῆς ἐφετεινῆς ἐσοδίας τῶν, νὰ σχηματίσωσιν ἐταιρικὸν ταμεῖον καὶ ἐκ τοῦ ταμεῖου τούτου νὰ πέμψῃ ἐκάστη ἐταιρία ἓνα νοήμονα θαμβασκοπαραγωγὸν νὰ ταξειδεύσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς ἄλλους θαμβασκοφόρους τόπους, ἵνα συλλέξῃ πληροφορίας περὶ τῆς ἐντελεστεράς καλλιέργειας τοῦ πολυτίμου τούτου προϊόντος, νὰ ἐπανέλθῃ ἐνταῦθα ἐγκαίρως καὶ νὰ δημοσιεύσῃ ἀμέσως τὰς πληροφορίας του. Ἀναγκαῖον ἐπίσης καθίσταται ὅλας ἡμοῦ αἱ ἐταιρίαι ἢ ἡ Κυβέρνησις νὰ πέμψωσιν ἀμέσως ἓνα μηχανικὸν εἰς τὴν Ἀγγλίαν· οὗτος δὲ κύριον καθήκον του πρέπει νὰ ἔχῃ, τὸ νὰ σπουδάσῃ ὅλας τὰς ἄχρι τοῦδε ἐπινοηθείσας πρὸς τοιαύτην χρῆσιν μηχανάς, νὰ δημοσιεύῃ διὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων τὰς συντελεστικωτέρας καὶ τὰς μᾶλλον εὐχρηστους παρ' ἡμῖν, καὶ νὰ προμηθεύῃ ἀμέσως διὰ τοιούτων τοὺς αἰτοῦντας. Ἡ πρὸς τοῦτο δαπάνη μιᾶς ἐταιρίας, μιᾶς ἐπαρχίας ἢ ἐνὸς δήμου ἢ τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι μεγάλη, παραβαλλομένη πρὸς τὴν προσδοκωμένην ὠφέλειαν. Ἄλλως ἂν ἀμελήσωμεν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἔργου, κίνδυνος εἶναι μετ' οὐ πολὺ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ συναγωνισθῶμεν μετ' ἄλλους λαοὺς, προμηθευομένους ἀμέσως καὶ μεταχειριζομένους ἤδη πάσας τὰς τοιαύτης φύσεως μηχανάς.

Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι τοῦτο θὰ ἴηαι ἐν τῶν σπουδαιωτέρων μελημάτων καὶ τῆς ἀρτι συστηθείσης γεωργικῆς ἐταιρίας· ἀλλὰ ταύτης τὸ συμβούλιον εἰσέτι δὲν ἐξελέχθη, οὔτε ἐσυζητήθη ἔτι ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει τὸ περὶ παραχωρήσεως ἐθνικῶν γαιῶν νομοσχέδιον, καὶ ἄνευ τῶν γαιῶν τούτων ἀμφιβάλλομεν πολὺ ἂν θὰ δυναθῆ νὰ ἐκπληρώσῃ πάσας τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους ἢ ἐταιρία· ἄλλως δὲ αὕτη μόλις θ' ἀρχίσῃ τῶν ἐργασιῶν τῆς περὶ τὰ τέλη φθινοποπόρου, ὃ δὲ καιρὸς κατεπείγει, καὶ δὲν πρέπει

νά μείνωσι με τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας οἱ βαμβακοπαραγωγοί.

Ἐτερον σπουδαιότατον μέλημα τῶν βαμβακοπαραγωγῶν, ἢ τῶν περὶ τοῦτο τοπικῶν ἐταιριῶν εἶναι τὸ νὰ συγκοινωνήσωσι με τοὺς λιμένας οἱ μὴ παραθαλάσσιοι δῆμοι, ὅσον ἔνεστι τάχιον δι' ἀμαξωτῶν ὁδῶν, ἵνα μεταφέρωσι δι' αὐτῶν τοὺς βάμβακας τῶν ὀλιγοδαπανώτερον εἰς τὰ παράλια, καὶ μὴ καταξωθεύωνται, μεταφέροντες τὰ πολύτιμα προϊόντα τῶν ἐπὶ ὤμων ὄνων.

Εἰς τοῦτο δὲ πρέπει νὰ πεισῶσιν ὅσον τάχιον, διότι εἶναι καὶ αἰσχος νὰ δαπανῶνται εἴκοσι λεπτά εἰς ἐκάστην ὁκάν βάμβακος πρὸς μεταφορὰν αὐτοῦ ἐκ Λειβαδίας εἰς Πειραιᾶ, ἐνῶ ἡ Λειβαδία ὀλίγας μόνον ὥρας ἀπέχει τῶν παραλίων τῆς Ἰτέας ἢ τῆς Δομπρένας. Καὶ ταῦτα μὲν θεωροῦμεν ἀναγκαῖα πρὸς ἐξασφάλτην τῆς τιμῆς καὶ τῆς εἰσῳδίας τοῦ πολυτίμου τούτου προϊόντος.

Περὶ δὲ τῆς καλῆς χρήσεως τῶν χρημάτων τῶν δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ν' ἀκούσωσι συμβουλὰς παρ' ἡμῶν οἱ βαμβακοπαραγωγοὶ καὶ ἰδίως οἱ κυρίως γεωργοί. οὐχ ἦτον ὅμως καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ τοὺς ἐξορκίσωμεν νὰ κλείσωσι τὰς πύλας τῶν εἰρηκτικῶν καὶ πατριαρχικῶν οἰκιῶν τῶν εἰς τὴν ὅσῳ ματαίαν τοιοῦτω καὶ ὀλεθρίαν πολυτέλειαν· διότι ἂν ἀπαξ εἰσέλθῃ αὕτη, εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνθέξῃ ἡ πολυτίμος γεωργικὴ τάξις καὶ διπλάσιον τοῦ ἐφετινοῦ βάμβακος κατ' ἔτος ἂν ἦθελε παράγῃ, καὶ εἰς διπλάσιαν τῆς ἐφετινῆς τιμὴν ἂν ἤθελε τὸν πωλῇ. Ἀλλ' ὅσον ἀναγκαῖον εἶναι ν' ἀποφύγωσιν ὡς πανοῦκλαν τὴν πολυτέλειαν, τοσοῦτον κατεπεῖγον σχεδὸν καθίσταται τινὲς τῶν γεωργῶν μας νὰ βελτιώσωσι κατὰ τι τὸ εἶδος τοῦ βίου τῶν. Καὶ πρῶτον πάντων οὐδεὶς ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ καταδέχεται νὰ συγκοιμάται καὶ συνδιαιτᾶται μετὰ ἄλογα ζῶα· ἀνάγκη λοιπὸν ἕκαστος γεωργὸς νὰ κατοικῇ ξεχωριστὰ ἀπὸ τὰ ζῶα· ἀνάγκη νὰ κατασκευάζῃ καὶ ἐστὶν ἐν τῇ κατοικίᾳ του καὶ ἐν ἡ δύο παρέθυρα, ἵνα ἐξέρχεται εὐκόλως ὁ καπνὸς καὶ ἀερίζεται ἡ οἰκία. Ἰγιεινὸν δὲ εἶναι νὰ κοιμάται οὐχὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡσπερ τὰ ἄλογα ζῶα, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἐπὶ σανίδων· καλὸν δὲν εἶναι ἐπίσης ἐπ' αὐτῶν νὰ ἔχῃ ἐστρωμένα καὶ ἄχρᾶ τινὰ ἢ ψάθαν, τὰ ὁποῖα κατ' ἔτος τοῦλάχιστον καλὸν εἶναι νὰ ἀνανεώνῃ· ἀναπόφευκτον καθίσταται ἐπίσης νὰ τρώγῃ καὶ μίαν ἢ δύο φορὰς κατ' ἑβδομάδα κρέας, καὶ τοῦτο νὰ γίνηται πάντοτε κατὰ τὰς μὴ νηστευσίμους ἡμέρας· ἄς προσέξωσι δὲ πολλοὶ οἱ γεωργοὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ καταδεχθῶσι ποτε ν' ἀλλάξωσι κατὰ τὸ παραμικρὸν τὴν ἐνδυμασίαν

τῶν τὸ ἐντόπιον βαμβακερὸν πανί, τὸ ἐντόπιον δῦμητον, ἢ σαγάκι εἶναι ἀσυγκρίτως ὑγιεινότερα ὄλων τῶν ταντελῶν, καὶ ὄλων τῶν μεταξωτῶν τοῦ κόσμου ὑφασμάτων, ἀρκεῖ μόνον τὰ ἐνδύματά των νὰ ἦναι πάντοτε καθαρὰ.

Τώρα δὲ, ὅτε βεβαίως θὰ εὐπορίσωσιν οἱ χωρικοὶ, ἄς ἐπιστήσωσιν ὀλίγον τὴν προσοχὴν των καὶ εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των· ὅσον ἔντιμον εἶναι τὸ νὰ διαδέχεται ὁ υἱὸς τοῦ γεωργοῦ τὸ πολύτιμον ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς του, τοσοῦτον αἰσχρὸν εἶναι τὸ νὰ κληρονομῇ καὶ τὴν ἀμάθειάν του· ἐπὶ τῆς νεωνικῆς τῶν ἡλικίας οἱ πατέρες μας ἅπαντες ἦσαν δούλοι τῶν τούρκων, οὔτε σχολεῖα τότε εἶχον, οὔτε τρόπους διὰ νὰ μάθουν γράμματα· σήμερον ὅμως, ὅτε εἴμεθα ἐλεύθεροι, εἶναι ἐντροπὴ ὁ υἱὸς τοῦ γεωργοῦ νὰ μὴ γνωρίζῃ τὰ κοινὰ τοῦλάχιστον γράμματα, τὰ ὁποῖα εὐκολώτατα δύναται νὰ μάθῃ, ἐὰν συχναῖζῃ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου του ἢ τοῦ παρακειμένου χωρίου· τὰ γράμματα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς κάθε ἄνθρωπον, ἂν θέλῃ νὰ ἦναι καὶ ὀνομάζηται λογικὸς· ἄλλως κατ' οὐδὲν διαφέρει τῶν τῶν ἀλόγων ζῶων· αἰωνίως θὰ ἦναι δούλος τῶν γνωρίζωντων γράμματα, αἰωνίως θὰ ἐξαπατᾶται ὡς ἀμαθὴς ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους κομματάρχας· αἰωνίως θὰ δολιεύωνται τὴν ψῆφόν του, καὶ αἰωνίως θὰ τὸν ἐξαπατᾷ ὁ εἰσπράκτωρ, ζητῶν δύο φορὰς καὶ τρεῖς τὸν αὐτὸν φόρον· ἄς φροντίσῃ νὰ ἐκπαιδευθῇ κατὰ τι ὁ λαὸς διὰ νὰ μὴ καταπιεζῆται καὶ ἀπὸ τοὺς δημάρχους καὶ ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας· πρὸ πάντων δὲ ἄς παύσῃ πρὸς Θεοῦ νὰ ὀμιλῇ ἐν τῇ Ἀττικῇ τὴν Ἀλβανικὴν.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Σμικρὸν τι μετὰ τὴν ἀφιξίν τῆς Α. Μ. ἐν Ἑλλάδι δύο τινὰς ἐξεφράσαμεν δημοσίᾳ εὐχὰς, τὴν ἐπίσχυσιν τῆς γεωργίας διὰ τοῦ περι λειβαδιῶν δενδροφυτείας καὶ κτηνοτροφίας φυλλαδίου ἡμῶν, καὶ τὴν ἀνεύρεσιν ὑδάτων διὰ τοῦ περι τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ ποσίμων καὶ ποτιστικῶν ὑδάτων. Ἡ εὐμενὴς ὑποδοχὴ, τῆς ὁποίας ἠξιώθησαν ἀμφοτέρω τὰ προχειρότατα ἡμῶν ἔργα ἐκεῖνα μᾶς παρέσχε μὲν πολλὰς χρηστέας ἐπιτάδας περὶ ταχειᾶς ἐκπληρώσεως τῶν εὐχῶν μας καὶ συνετέλεσε μεγάλως εἰς

τὴν ἐναρξίν τῆς ἐκδόσεως τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν, οὐδέποτε ὁμως ἠλπίζαμεν, οὔτε ἡμεῖς αὐτοί, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν εὐχῶν μας ἐκείνων ἤθελε γείνει τοσοῦτον ταχέως.

Σήμερον δὲ, ἐκφράζοιτες τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, μετὰ συγκινήσεως ἀναγγέλλομεν, ὅτι ἀμφοτέραι αἱ εὐχαι ἐκείναι σχεδὸν ἐξεπληρώθησαν ἤδη, ἢ εὐρίσκονται ἐν τῷ ἐκπληρωθῆσαι. Καὶ ἡ μὲν γεωργία περιττὸν εἶναι ν' ἀποδείξωμεν ἐν ταῦθα διὰ πολλῶν κατὰ πόσον θὰ ἐνισχυθῇ διὰ τε τῆς κτηματικῆς τραπέζης, πρὸς σύστασιν τῆς ὁποίας προχθὲς ὑπέβαλεν ὁ ὑπουργὸς Κ. Κουμουδούρος τὸ ἀρμόδιον νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, καὶ διὰ τῆς συστηθείσης ἤδη γεωργικῆς εταιρίας, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἔγκρισιν καὶ σύστασιν συνετέλεσαν δραστηρίως οἱ ὑπουργοὶ Κύριοι Βάλβης καὶ Αὐγερινός, ἢ δὲ δῖφα θέλει ἀποχαιρετίσει ἐντὸς ὀλίγου διὰ παντὸς τὴν Ἀττικὴν.

Μόλις μὲν ἐδημοσιεύσαμεν τὴν περὶ ὑδάτων πραγματείαν καὶ ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Κύριος Βούλγαρις συνέστησεν ἐπιτροπὴν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ περὶ ὑδάτων. Μόλις δὲ ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ Κ. Κουμουδούρος καὶ, παραβλέπων πάσας τὰς δυσχερείας, διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐργασία ἤρχισε πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ Ἰλυσσοῦ, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ῥιζαρίου σχολῆς, καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου σήμερον εἶναι *θεβαιωτάτη*. Ἐκ δὲ τῆς ἀκρι τοῦδε ἐργασίας ἐξάγεται ὅτι καὶ ἄνευ τοῦ βροχίνου ὕδατος θὰ εἰσέρχεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν πόλιν ἄφθονον Ἰλυσσεῖον, διαυγές, χωνευτικὸν καὶ καθαρὸν ὕδωρ. Ἄχ πόσον μεγάλην εὐχαρίστησιν αἰσθάνεται τις, ὅταν βλέπῃ ἐκπληρωμένας τοιαύτας ἐθνικὰς εὐχὰς! πόσον σεμνύνεται, ὅτι ἀνήκει εἰς ἔθνος τοσοῦτον νοῆμον καὶ τοσοῦτον μέγανως κηδόμενον ὑπὲρ τοῦ μέλλοντός του! τί εὐχάριστον πράγμα εἶναι τὸ νὰ λαλῇ τις εἰς ἅτα ἀκουόντων! οἷα ἀθάνατος δόξα ἀναμένει τοὺς ὑπουργοὺς ἐκείνους, οἵτινες, καίτοι περισπώμενοι ὑπὸ πολλῶν, καὶ ἐπὶ ἀνωμάτων περιστάσεων ὑπηρετοῦντες, φροντίζουσιν ὁμως καὶ πρὸς σύστασιν κτηματικῆς τραπέζης καὶ πρὸς σύστασιν γεωργικῆς εταιρίας καὶ πρὸς κατάσβεσιν τῆς δίψης τῶν πολιτῶν. Ἐπὶ τοῦ εἰκοσαετοῦς δημοσιογραφικοῦ ἡμῶν σταδίου καυχόμεθα, ὅτι οὐδέποτε διέφυγε τοῦ ἔρκους τῶν ὀδόντων ἡμῶν κολακεία ὑπὲρ ὑπουργῶν τούναντιόν μάλιστα εὐλόγως δύναται τις νὰ μᾶς μεμθῇ ὡς λίαν τραχέως ἐξελέγξαντας τὰς ἐλλείψεις τινῶν τούτων· σήμερον ὁμως καθίσταται ἐγκλημα,

νομίζομεν τὸ νὰ μὴ ἀποδώσωμεν εἰς τοιοῦτους ὑπουργοὺς τὸν προσήκοντα ἔπαινον.

Ὁμοία τῆς γενομένης ἤδη ἐπὶ τοῦ Ἰλυσσοῦ ἐργασίας ἐὰν γείνη ἀμέσως καὶ ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ Ἡριδανοῦ, εἴμεθα πεπεισμένοι πληρέστατα, ὅτι θὰ ἐπιφέρει αἰσιώτερα ἀποτελέσματα καὶ τότε σύμπασα ἡ πεδιάς τῆς Ἀττικῆς θὰ καλυφθῇ ἢ ὑπὸ δένδρων παχυσκίων καὶ προσοδοφόρων, ἢ ὑπὸ λειβαδιῶν πολυτίμων. Αἱ δὲ ἄμπελοι, αἱ ἐλαίαι καὶ τὰ πεύκη τότε θὰ καλύψωσι τὸ ἐκ τῆς γυμνότητος τῶν ὄρεων μας αἶσχος, διότι ἐκεῖ εἶναι ἡ φυσικὴ θέσις τῶν καὶ οὐχὶ εἰς τὰς πεδιάδας. Τὸ δὲ ὑμῆςτερον ἔλαιον τότε καὶ ἡ Κορυδαλίου ῥητίνη, ἐφάμιλλα τοῦ ὑμῆςτεριου μέλιτος, καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ Λυκαβήτειος οἶνος, εἴμεθα πεπεισμένοι πληρέστατα, ὅτι τάχιστα θὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τὰ καλλίτερα ἔλαια, μετὰ τὰς καλλιτέρας ῥητίνας καὶ μετὰ τοὺς ἐκλεκτοτέρους οἶνους τοῦ κόσμου.

—Ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν Κυρίων συνδρομητῶν μας, ἐὰν καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἐβραδύναμεν κατὰ τι τὴν ἐκδοσιν τοῦ κατὰ τὸν Δεκέμβριον φυλλαδίου, κ' ἐπισπεύσαμεν τὴν τοῦ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, συνεκδοῦντες σήμερον ἀμφοτέρω συνάμα εἰς ἓν. Ἡ σπουδαιότης τῆς ὕλης μᾶς ἀναγκάζει νὰ καταφεύγωμεν ἐνίοτε εἰς τὸ μέτρον τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν κατακερματισμοῦ σπουδαίων πραγματειῶν. Ἄλλως πᾶς τις γινώσκει, ὅτι ἡ εἰς τὸ Γαλλικὸν μετάφρασις τοῦ καταστατικοῦ τῆς Γεωργικῆς εταιρίας ἔργων ἦτο ἀναγκαιοτάτη, ἵν' ἀποστομισθῶμεν τοῦλάχιστον διὰ τινῶν τοὺς ἀενάως συκοφαντοῦντας ἡμᾶς ἄλλοεθνεῖς καὶ Ἕλληνας, ὅτι δὲν φροντίζομεν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν παντοειδῶν πόρων τοῦ Κράτους, καὶ τῆς ὕλικῆς εὐημερίας τῶν κατοίκων. Ἀλλὰ μόνον ὁ μὴ μεταφράσας καὶ μὴ δημοσιεύσας Γαλλιστὴ ἐν Ἑλλάδι ἄγνοεῖ τὰς πρὸς τοῦτο δυσχερείας. Οἱ πλείστοι τῶν σοιχειωθετῶν μας ἐνταῦθα ἀγνοοῦσι τὴν Γαλλικὴν, στοιχειοθέτουσι δὲ μηχανικῶς. Τούτου ἕνεκα καθίσταται δυσχερέστατον νὰ διορθώσῃ τις τὰ τυπογραφικὰ σφάλματα, καὶ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον ν' ἀποφύγῃ τις καθ' ὀλοκληρίαν ταῦτα καὶ μετὰ τὰς ἀπειροὺς τυπογραφικὰς διορθώσεις. Ὄθεν ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν ἀναγνοστῶν καὶ δι' αὐτὰ τὰ τυπογραφικὰ σφάλματα, ὅσα ἤθελεν εὑρεῖ εἰς τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν τοῦ καταστατικοῦ.

—Τὸ θέρος ἐφέτος εὐτυχῶς ἦτο λίαν εὐάρεστον, πλὴν τινῶν ἡμερῶν ὑπερβολικοῦ τῷ ὄντι καύσωνος, καθ' ὅλας τὰς ἐπιλοίπους ἡμέρας εἶχομεν λίαν εὐάρεστον καὶ τερπνὸν θέρος ἐν Ἑλ-

λάδι· τούτου ἕνεκα καὶ τὰ νοσήματα κατὰ μὲν τὰ ξηρὰ κλίματα ἦσαν σπάνια, κατὰ δὲ κάθυγρα ἐπλεόνασαν διὰ τὰς ἐκτάκτως συμβάσας ἐφέτος κατὰ τὸ θέρος βροχάς. Περιττὸν εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὰ ἐπικρατέστατα κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα κλίματα νοσήματα ἦσαν διαλείποντες πυρστοί, οἵτινες ἤδη κατὰ δυστυχίαν ἤρχισαν νὰ φαίνωνται πυκνότεροι καὶ κατὰ τὰ ξηρὰ κλίματα.

— Χθὲς τὴν 20 Αὐγούστου ἐγένετο παραδεκτὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ περὶ κτηματικῆς τραπέζης νομοσχεδίου, αὔριον δὲ τὴν 22 ἐλπίζομεν ν' ἀποπερατωθῇ πᾶσα συζήτησις καὶ νὰ ψηφισθῇ ὁ πρὸς σύστασιν αὐτῆς νόμος.

— Κατὰ τινὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους μετὰ πολλύμηνον παῦσιν τῆς εὐλογίας, δυστυχῶς ἐπανεσκήψε τὸ ἐπάρατον τοῦτο νόσημα· ἡ δὲ Κυβέρνησις καταβάλλη πᾶσαν τὴν δυνατὴν προσπάθειαν, ἵνα ἀπαλλαγῇ ὁ τόπος διὰ παντὸς τοῦ ὀλεθρίου τούτου καὶ φθοροποιοῦ ξένου.

— Ἡ πρὸς ἀνεύρεσιν ὑδάτων ἐν τῷ Ἰλυσσῷ ἐργασία ἐξακολουθεῖ· ἤδη δὲ μία μόνη δισχέρεια παρίσταται, ἡ ἐκ τῆς πλησμονῆς τοῦ ὕδατος, ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν οἱ ἄνθρωποι· ἀλλὰ καὶ οἱ δισχέρεια αὕτη θὰ ὑπερνικηθῇ, καὶ πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν θὰ καταβάλλη πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα ἀποπερατωθῇ τὸ ἔργον τοῦτο ἐπὶ τῆς ὑπουργείας του καὶ συνδέσῃ οὕτω τὸ ὄνομά του μὲ μίαν τόσῳ πολύτιμον εὐεργεσίαν ὑπὲρ τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Ἄχ μὲ πόσα κοινοφελεῖ πράγματα ἤθελεν προικισθῇ πρὸ πολλοῦ ὁ τόπος οὗτος, ἐὰν μὴ ὑπῆρχε παρ' ἡμῖν ἡ ὀλεθρία μόδα τοῦ ν' ἀλλάσωμεν συνεχῶς τοὺς ὑπουργούς, καὶ μαζί μὲ αὐτούς καὶ ὅλους σχεδὸν τοῦ Κράτους τοὺς ὑπαλλήλους. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀρθοποδήσωμεν, ἐὰν μὴ γεινῆ μόνιμος ἡ ὑπηρεσία τῶν ὑπαλλήλων· καὶ εἶναι πολὺ δύσκολον πρᾶγμα νὰ πράξῃ τι ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ ὁ καλλίτερος ὑπουργός, ἐφ' ὅσον γινώσκει, ὅτι προσωρινὸς ὑπηρετεῖ.

— Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς Κυρίους συνδρομητὰς ἡμῶν νὰ μὴ βραδύνωσι τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς αὐτῶν, διότι ἄλλως εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ διακόψωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀποστολὴν τῶν φυλλαδίων. Παρακαλοῦμεν τὸν Κύριον ἀνταποκριτὴν Βουκουρεστίου νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ . . .